Vol. IV

Book No. 4

5th August 1982

(Thursday

14 Sravan, 1904 S. E.

THE ANDHRA PRADESH

Legislative Assembly Debates

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

		Pages
1.	Oral Answers to Questions	352
2.	Business of the House	376
3.	Point of Information :	
	Re: Death of Puthina Apparao while travelling in Godavari Express being thrown out by a Constable into the River Godavari.	377
4.	Business of the House	379
5.	Annual Financial Statement (Budget) for 1982—83 (General Discussion)	385
6.	Statement by the Minister for Medical and Health	
	Re: Call off of the Strike of the Nurses in the State.	434
7.	Announcement :	
	Re: Party position in the Assembly	435

Printed by the Director of Printing, Government of Andhra Pradesh at Prasad Printers Hyderabad.

1987

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

PRINCIPAL OFFICERS

Speaker	:	
Deputy Speaker	:	Sri A. Eswara Reddy
Panel of Chairmen	:	1. Smt. D. Indira
		2. Sri D. K. Samarasimha Reddy
		3. Sri B. Niranjana Rao
		4. Sri V. Sobhanadreeswara Rao
		5. Sri K. Govinda Rao
		6. Sri C. N. Reddy
Secretary	:	Sri E. Sadasiva Reddy
Joint Secretary	:	Sri D. L. Narasimham
Deputy Secretary	:	Sri M. Ramanadha Sastry
Assistant Secretaries	:	1. Sri S. Purnananda Sastry
		2. Sri M. Viswanatham
		3. Sri J. V. Ramana Murthy
		4. Sri P. Bashaiah
		5. Sri A.V.G. Krishna Murthy
		6. Sri M.V. Hanumantha Rao
		7. Sri N. Pattabhirama Rao
		8. Sri Habeeb Abdur Rahman
Chief Reporter	:	Smt. M. V. S. Jayalakshmi

THE

.NDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Sixteenth Day of the Twelfth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday the 5th August, 1982

The House met at Half-past Eight of the Clock

(Mr Deputy Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

GIVING OF MINOR PRODUCE OF FORESTS TO GIRIJANS

151—

*9163-Q.—Sri Poola Subbaiah (Markapur):—Will the Minister for Forests be pleased to state :

Is there any proposal with the State Government to give minor produce of the forest to the Girijans to better their economic conditions?

Minister for Forest (Sri M. A. Aziz):-

The Government have conferred monopoly rights of collection of all Minor Forest Produce items (except deer horns) in the entire State on the Girijan Cooperative Corporation Limited. The Girijan Cooperative Corporation purchases the Minor Forest Produce from the Girijans who are allowed to collect the same and sell them to Girijan Cooperative Corporation in the Scheduled area.

Items of Minor Forests Produce not taken up by the Girijan Cooperative Corporation are being allotted to the Cooperatives of

---

* An asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

Weaker Sections, wherever they come forward and the remaining Minor Forest Produce units are disposed off by auctions.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :- ఇప్పుడు చెంచులు ఉన్నారు. వాళ్ళకు హనీ, సోప్ నట్సు, ఆకులు చింతపండు పగైరాలు ఉన్నాయి వారికి జీవితం అది. వారికి కాకుండా ఇది గిరిజన కార్పొరేషనుకి ఇస్తే ఆ గిరిజనులకు దక్కకుండా చేస్తున్నారు; గిరిజన కార్పొరేషన్ వారు ఏజంట్సు ద్వారా అందువల్ల వారి జీవనాధారం పోయింది. కాబట్టి ప్రభుత్వం వీరి కోపరేటివ్స్‌కే ఇచ్చి వీరిని ఆదుకుంటుందా ?

శ్రీ ఎం. ఏ. అజీజ్ :- గిరిజన కోపరేటివ్ కార్పొరేషనుకి ఈ మోనాపలీ రైటు ఇవ్వడానికి కారణం ఏమిటంటే ఇప్పుడు ఈ గిరిజనులు మైనర్ ఫారెస్టు ప్రొడ్యూసు కలెక్టు చేసుకుని వస్తే వారికి మంచి రిమ్యునరేటివ్ ప్రయిసు ఇవ్వాలి అనే ఉద్దేశముతో ఈ గిరిజన కోపరేటివ్ కార్పొరేషన్‌కి మోనాపలీ రైట్సు ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గిరిజనులు కలెక్టు చేసుకుని వచ్చిన మైనర్ ఫారెస్ట్ ప్రొడ్యూసు వారు కొని మరల రీసేలు చేయడం జరుగుతుంది. ఈ గిరిజన కోపరేటివ్ కార్పొరేషన్ ఫారమ్ చేయడం యొక్క ఉద్దేశం గిరిజన ఉద్ధరణ చేసి వారికి ఎంప్లాయిమెంటు పొటెన్‌షియాలిటీ పెంచాలి అనే ఉద్దేశముతోటి కార్పొరేషన్ ఫారమ్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నరసంపేట) :- అధ్యక్షా, ఇందులో రెండు ప్రధానమైన సమస్యలు ఉన్నాయి. ఒకటి మీరు ఏర్పాటు చేసినటువంటి గిరిజన కార్పొరేషను ఇస్తూ ఉండే రేట్లు బయట వర్తకులు ఇచ్చే రేట్లు కన్నా తక్కువ ఉంటూ ఉన్నాయి. కాబట్టి మార్కెట్ రేట్లను అనుసరించి గిరిజనుల దగ్గరనుంచి కొనేవాడు సరి అయిన రేట్లు ఇచ్చేటటువంటి ఏర్పాటు జరగాలిగాని మీరు స్టాట్యూటరీ బుక్‌లో ఒకటి పెట్టుకుని దానినే ఎల్లకాలం ఉంచే పద్ధతి మా తం మంచిది కాదు, ఒకటి. రెండవ విషయంలో, తునికి ఆకు అనేది చేర్చలేదు. తునికి ఆకుమీద కూడా గిరిజనులకు మిగతా సరుకు అమ్ముకోడానికి సదుపాయము ఇచ్చినట్లుగానే వీటికి కూడా ఇచ్చేటట్లు మీరు చేస్తారా ?

శ్రీ ఎం. ఏ. అజీజ్ :- గిరిజనులకు బయట అమ్ముకునే అవకాశం ఇస్తే గిరిజన కోపరేటివ్ కార్పొరేషనుకి ఏమీ పని ఉండదు. కలెక్టు చేసినవి అన్నీ కూడా వారు బయట అమ్ముకుని దాంట్లో ఇండివిడ్యువల్సే ప్రాఫిట్ పొందుతారు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :- బయట అమ్ముకోవడం కాదు. గిరిజన కార్పొరేషను వాళ్లే మార్కెట్ రేటుకి కొనుక్కునేటట్లుగా ఏర్పాటు చేయాలి. తరువాత తునికి ఆకులు అనేవి కూడాను మిగిలిన చింతపండు, ఇంక ఏ విధంగా గిరిజన కార్పొరేషనుకి అమ్ముకొనుటకు

న్నారో అదే విధంగా తునికి ఆకును కూడా అమ్ముకునేటట్లు మీరు చేస్తారా ? అదే గిరిజన కార్పొరేషనుకి ?

శ్రీ ఎం. ఎ. అజీజ్ :- గిరిజన్ కార్పొరేషను మార్కెట్ రేటు ప్రైస్ కొనాలి అంటే అది జరిగే విషయం కాదు ఎందుకంటే వీళ్ళ దగ్గరను చి గిరిజన కోపరేటివ్ కార్పొరేషను కొని ఈ సరకుని బయట అమ్మి దాని మీద వచ్చే ప్రోఫిట్ తోటి గిరిజనులకు అప్‌లిఫ్టుమెంటు డెవలప్‌మెంటు ప్రోగ్రాము టేకప్ చేయాలి అనే ఉద్దేశము తోటి ఈ కార్పొరేషన్ ఫారమ్ అయినది కనుక వారికి రిమ్యునరేటివ్ లేబర్ చార్జెస్ వచ్చేటట్లు అంటే రోజుకి లేబరు ఎంత ఉంటుందో దానికంటే తగ్గకుండా వారికి ఆదాయం వచ్చేటట్లు రేట్లు ఫిక్సు చేసి మైనర్ ఫారెస్టు ప్రొడ్యూసు వారి దగ్గరనుంచి కొనుక్కోవడం జరుగుతోంది. ఇప్పుడు గిరిజన కోపరేటివ్ కార్పొరేషనుకి సోల్ మోనాపలి ఇక్కడ పెట్టి ఈ గిరిజనులు తెచ్చిన ఒక మైనర్ ఫారెస్టు ప్రొడ్యూసు కార్పొరేషనుకి తప్ప రెండవ వారికి అమ్మే హక్కు లేదు. వారు ఎవరికీ అమ్మడానికి వీలుండదు. వారు కార్పొరేషనుకే అమ్మవలసి ఉంటుంది.

శ్రీ సిహెచ్ రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్లా) :- గిరిజన కోపరేటివ్ కార్పొరేషన్ వాళ్లు, వారికి మోనాపలి ఇవ్వడం వల్ల గిరిజనులు సంపాదించి తెచ్చిన మైనర్ ప్రొడ్యూసు కొని మిగిలిన గిరిజన అభ్యుదయానికి డబ్బు సంపాదించవలెనని ఉద్దేశంగా అది నిర్వహిస్తున్నాము అన్నారు వారికి పూర్తిగా రుద్దమైన పద్ధతిలో గిరిజనుల దగ్గర గిరిజనులకు ఏ మాత్రము గిట్టుబాటు గాని ధరకు సరకు కొని వాటిని ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేసి బయట అత్యధిక ధరలకు అమ్మి ఆ విధంగా డబ్బు సంపాదించే పద్ధతి మధ్య దళారీ పాత్ర నిర్వహిస్తూ ఉన్నారు. అది దాని సిద్ధాంతానికి దాని ఉద్దేశానికే వ్యతిరేకం. గిరిజనులకు ఏ మాత్రము లాభము లేదు. ఉన్నట్లయితే గత 2, 3 సంవత్సరాలలో మీ దగ్గర ఏమైనా అంకెలు ఉన్నాయా ? ఎంత లాభము సంపాదించింది ?

శ్రీ ఎం.ఎ. అజీజ్ :- అది గిరిజనులను అప్ లిఫ్టు చేయడానికి వాళ్ళకు సరియైన ప్రయిసు దొరకడానికి మధ్యవర్తులను ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేయకుండా ఉండడానికి ఈ గిరిజన కోపరేటివ్ కార్పొరేషన్ ఫారమ్ చేయడం జరిగింది. కాని వాళ్ళేమో ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేసి వాళ్ళకు రావలసిన ఎమవుంటుకంటే తక్కువ ఇచ్చి గిరిజన కార్పొరేషను వారు అన్యాయంగా ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేసి లాభము పొందుతున్నారు అని మెంబరుగారు చెప్పడం జరిగింది. అలాంటిది ఏమైనా ఉంటే నేను ఎంక్వయిరీ చేసి తగిన చర్య తీసుకుంటాను.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :- గిరిజన కో-ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్‌కు వచ్చిన లాభాలు ఎంత ?

శ్రీ ఎం.ఏ. అజీజ్ : అది నా సబ్జెక్ట్ కాదు. దానికి వేరే మినిస్టరుగారు ఉన్నారు. సెపరేట్‌గా వారికి ప్రశ్న వేస్తే సమాధానం చెప్పగలరు.

శ్రీ వి.బి. తిరుమలయ్య (వికారాబాద్) :- రాష్ట్ర మంతటా గిరిజనులు ఉన్నారు. తెలంగాణా లోపల లంబాడీలు ఉన్నారు. కాని గిరిజన కో-ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్ వారుమైనర్ ఫారెస్ట్ ప్రొడ్యూసెస్ ధనవంతులకే అమ్ముతూ ఉంటే గిరిజనుల గతి యేమిటి? అందులో ఉన్న మెంబర్స్‌కు యేమైనా యిచ్చినారా? గిరిజనులకు సహాయం చేస్తామన్నారు? ఇప్పుడు వారికి యెంత లాభం సమకూర్చినారు? వారి అభివృద్ధి కోసం యెక్కడ యే పనులు చేసినారో చెబుతారా?

శ్రీ ఎం.ఏ. అజీజ్ : గిరిజన కో-ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్ యిది ట్రయిబల్ వెల్‌ఫేర్ సబ్జెక్ట్. ఈ సబ్జెక్టుకు సంబంధించిన మినిస్టరుగారికి సెపరేట్‌గా ప్రశ్న వేస్తే ఆ లాభాలు, నష్టాలు వివరాలు యిస్తారు. మైనర్ ఫారెస్ట్ ప్రొడ్యూస్ మోనాపలీ రైట్స్‌గా గిరిజన కో-ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్‌కు యివ్వడం జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు : గిరిజనుల ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచ దానికి అడవుల లోని స్వల్ప ఫలసాయాలను వారికి యిచ్చుటకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి యేదైనా ప్రతిపాదనా కలదా? అని యిక్కడ ప్రశ్న స్పష్టంగా ఉంది. మైనర్ ప్రొడ్యూస్ వరకు ఫారెస్ట్ మినిస్టరుగారు, గిరిజన కో-ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్ వరకు ట్రయిబల్ వెల్‌ఫేర్ మినిస్టరుగారు అనే పద్ధతిలో యీ ప్రశ్నకు సమగ్రమైన సమాధానం రాకపోతే మేము యేమి చేయగలము?

It was the duty of the two ministers to collect the comprehensive information and supply the same to the House.

ఇద్దరు మంత్రులు యిక్కడనే ఉన్నారు చెప్పమనండి. వీరిని అడిగితే దీనికి సెపరేట్ మినిస్టరు అంటారు.

Sri M. A. Aziz:- The Girijan Cooperative Corporation is there to improve the conditions of the Girijans and see that the Girijans are not exploited by the middle-men.

Sri Ch. Rajeswara Rao:- The conditions are not bettered as a result of the improvement. But, they are being exploited.

Sri M. A. Aziz:- The purpose was to improve their conditions. If the Girijans are exploited, the very purpose of the

establishment of this Corporation would be defeated. If the Hon'ble Member wanted to know about the profitability or losses and other activities of the Girijan Cooperative Corporation, a separate question can be put and the Girijan Minister will give the specific answer to the questions.

Minister for Tribal Welfare (Sri Ch. Shymala Rao:-)

Sir, shall I answer the questions, Sir ?

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ : మీరు సమాధానం చెప్పే ముందు ఒక క్లెరిఫికేషన్ కావాలి. ఇందులో యేజన్సీ యేరియా, నాన్ యేజన్సీ యేరియా అని రెండు రకాలు ఉన్నాయి. నాన్ యేజన్సీ యేరియాలో కూడా గిరిజనులు ఉంటూ ఉన్నారు. ఈ గిరిజన కో-ఆప రేటివ్ కార్పొరేషన్ యొక్క పరిధి యేదైతే ఉందో అట్టి యేజన్సీ యేరియా వరకు మాత్రమే పరిమితమై ఉంది. నాన్ యేజన్సీ యేరియాలో యీ మైనర్ ప్రొడ్యూస్‌ను గవర్నమెంటు ప్రయివేటు ఏజంటును పెట్టి వారి ద్వారా కలక్టు చేస్తున్నారు. ఏజన్సీ యేరియాలో మాత్రం మైనర్ ప్రొడ్యూస్ గిరిజన కో-ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్ ద్వారా చేస్తున్నారు. కనుక యేజన్సీ యేరియాలో ఉన్న సౌకర్యం నాన్ యేజన్సీ యేరియాలో కూడా కలుగజేయాలి. రెండవది యేజన్సీ యేరియాలో మైనర్ ప్రొడ్యూస్ లిస్టులో తునికి ఆకు అన్నది చేర్చబడలేదు. ఐంక, చింతపండు, నులక, చీపురి యీ రకమైనవి మాత్రమే ఉన్నాయి కాని తునికి ఆకు అన్నది ముఖ్యమైనది లేదు. కనుక దీనిని కూడా మైనర్ ప్రొడ్యూస్ లిస్టులో చేర్చాలి. మూడవది యీ గిరిజన కో-ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్ మార్కెట్ రేట్లకు కొనేటట్లు చేయాలి. మార్కెటు రేటు కన్నా సగానికి దాదాపు 60 పర్సెంటు తక్కువ రేటు యిస్తున్నారు. అది లేకుండా చూడాలి. పెద్ద దోపిడీగా తయారవుతోంది. దీనిని గురించి గిరిజన శాఖామంత్రిగారు చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ సి. హెచ్. శ్యామలరావు (చీపురుపల్లి) :- గిరిజన కోపరేటివ్ కార్పొరేషన్ లాభాలలో ఉందా ? నష్టాలలో వుందా ? అనే ముందు రాజేశ్వరరావుగారు వారి తాలూకా పరిస్థితి చాలా వరస్ట్ అయినదని చెప్పిన దానితో నేను ఏకీభవించడం లేదు. ఈ గిరిజన కో ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్ అన్నది యిది వెల్‌ఫేర్ సంస్థ. ఈ సంవత్సరం మొత్తం యెంత అని సరిగా చెప్పలేను కాని మార్కెటు రేటు ఒరిస్సాలోవున్న ప్రైస్ కంటే చేమరిన్‌కు, తదితర కొద్ది మైనం ప్రొడ్యూస్‌ప అధిక రేట్లు చెల్లించి కూడా మిడిల్ మేన్‌ను పూర్తిగా తీసివేసి పూర్తిగా లాభాలలో నడుస్తోంది. లాభాలు ఎంత అనేది వివరాలు గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తాను. ఇది వెల్‌ఫేర్ సంస్థ కాబట్టి లాభాల కోసం కాదు. రాజేశ్వరరావుగారికి చెప్పినట్లు గిరిజనుల పరిస్థితులు మెరుగుపడినాయి కాని వరస్ట్ మాత్రం కాలేదని మనవిచేస్తున్నాను. గౌరవ సభ్యులు ఓంకార్‌గారు నాన్

నాన్ యేజన్సీలో వున్న గిరిజనులకు యీ కోపరేటివ్ కార్పొరేషన్ వర్తించడంలేదని చెప్పినారు అది వాస్తవమే. ఇప్పుడు నాన్ ఏజన్సీ ఏరియాలో మాడా పోకెట్స్ అని మాడిఫైడ్ పోకెట్స్ అని వాటినికూడా యేర్పాటు చేయడం జరిగింది. వీటికి ప్రత్యేకించి డి. ఆర్. డిపోస్ కాకుండా మామూలుగా ఫెయిర్‌ప్రైస్ షాప్స్ ద్వారా డి. ఆర్. డిపో స్కీముద్వారా కూడా యీ పోకెట్స్ ప్లెయిన్ ఏరియాలో వున్న గిరిజనులకు, ఏజెన్సీ ఏరియాలోవున్న గిరిజనులకు వుండే సదుపాయం కల్పించడం జరుగుతోంది మూడవది వారు చెప్పినట్లు తునికి ఆకు అన్నది మైనర్ ఫారెస్టు ప్రొడ్యూసు లిస్టులో చేర్చాలని సలహా యిచ్చినారు ఆ సలహాను ప్రభుత్వం తప్పకుండా స్వీకరిస్తుంది, చేరుస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను.

డా॥ ఎస్. చంద్రమౌళి (చీరాల) :- గిరిజన కోఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్‌లో నాన్. ఎస్. టి. వారికి ఉద్యోగాలు యివ్వడం జరుగుతోంది. వారిని తీసివేసి గిరిజనులకే యిచ్చే యేర్పాటు చేస్తారా ? రెండవది గిరిజన కోఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్ ద్వారా ఏ పదార్థాలు అయితే సేకరించారో, అవి గిరిజనులకు నిత్యావసర వస్తువులు కుంకుడు కాయలు. నూనె. తేనె, ఇతర ధాన్యాలు మున్నగునవి సబ్సిడైజ్డ్ రేట్స్‌కు యిస్తారా ?

శ్రీ సి. హెచ్. శ్యామలరావు : గిరిజన సంస్థలో గిరిజనులకే. ఉద్యోగాలు కల్పించాలి మిగిలిన వారికి కల్పించకూడదు అనేది రాజ్యాంగపరమైన విషయం. మనము రాజ్యాంగంలో ట్రాయిబల్స్‌కు 4 పర్సెంటు రిజర్వేషన్ పెట్టుకున్నాము. రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషన్ ఆబ్జర్వ్ చేయాలని పెట్టుకున్నప్పుడు అది గిరిజన సంస్థ కానివ్వండి, హరిజన సంస్థ కానివ్వండి, హరిజన సంస్థలో హరిజనులకు యివ్వడం, గిరిజన సంస్థలో గిరిజనులకు ఇవ్వడం అనేది రూల్ ఆఫ్ రిజర్వేషను దృష్టిలో పెట్టుకున్నప్పుడు అది సాధ్యం కాదు. అయితే గౌరవ సభ్యులు సూచించిన మేరకు వారి రిజర్వేషనుతో బాటు ఓపెన్ కాంపిటీషన్‌తో మేగ్జిమమ్ వారినే తీసుకోవడం జరిగింది. కాని వారిలో క్వాలిఫైడ్ వారు లేకపోవడంవల్ల తీసుకోకుండా ఉండడం జరుగుతోంది. భవిష్యత్తులో మేగ్జిమమ్ గిరిజనులకే అవకాశం కల్పించడం జరుగుతుంది. ఇకపోతే యీ మైనర్ ఫారెస్టు ప్రొడ్యూస్‌కు సంబంధించి గిరిజన కోఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్‌ను నేను యింతకుముందు మనవిచేసినట్లు యితరరాష్ట్రాలతో పోల్చిచూస్తే ఈనాడు దేమరిన్ కాని, గత సంవత్సరం ఆదిలాబాద్‌లో ప్రత్తికి క్వింటాల్‌కు రూ. 563 లు పే చేసి ఇండియాలో రికార్డు స్థాపించాము. గుంటూరు నంబరు 1 క్వాలిటీ ప్రత్తి క్వింటాల్ రూ. 300 నుంచి రూ. 400 కన్నా రేటు రాలేదు. అదే నాసిరకం అయిన ఆదిలాబాదు ప్రత్తికి గిరిజన రైతుల దగ్గర నుంచి రూ. 563 మినిమమ్ రూ. 600 లు మేగ్జిమమ్ చెల్లించడం జరిగింది.

డా॥ శ్రీ ఎస్. చంద్రమౌళి :- గిరిజన కార్పొరేషన్ ద్వారా నష్టంబు అయేటటువంటి నిత్యావసర వస్తువులు గిరిజనులకు సబ్సిడైజ్‌డ్ రేటుకు సప్లయి చేస్తారా ?

శ్రీ సి హెచ్. శ్యామలరావు :- డి ఆర్. డిపోల ద్వారా సాధ్యమైనంతవరకు తక్కువ ధరకు నిత్యావసర వస్తువులను సప్లయి చేయడం జరుగుతున్నది. ఇంకా అదనంగా కూడా చేస్తాము.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :- గిరిజనుల పరిస్థితి మెరుగు పడిందని గిరిజనశాఖ మంత్రి గారు అన్నారు. నల్లమల ఫారెస్టులో నివశించు చెంచుల పరిస్థితి చూచినట్లయితే వారు బాగు పడ్డారా లేదా ఒక కమిటిని వేసి పరిశీలిస్తే అర్థమవుతుంది. వాళ్ళ పరిస్థితి ఇంకా దిగజారింది. క్రమక్రమంగా కాలగర్భములో కలిసే పరిస్థితి వచ్చింది. ఇక్కడ గిరిజనులకు ఫారెస్టు మైనర్ ప్రొడ్యూసుని వాళ్ళకు వాళ్ళగానే నేరుగా కార్పొరేషన్‌కు అమ్ముకునే పరిస్థితి కల్పించి, ఏజెన్సీ ఏరియాలో వున్న బెనిఫిట్స్‌ని నాన్ ఏజెన్సీ ఏరియాలోవున్న గిరిజనులకు కూడా వర్తింపజేయాలి. మధ్య దళారీలు వాళ్ళను దోపిడి చేస్తున్నారు. కోపరేటివ్స్ ద్వారా కూడా వాళ్ళకు అమ్ముకునే హక్కు వాళ్ళకు కలుగ జేస్తారా అన్నది ప్రశ్న. దానికి సమాధానము చెప్పడము లేదు. గిరిజనుల కండిషన్స్ మెరుగు పడ్డాయని అన్నారు వాళ్ల పరిస్థితి మరింత క్షీణిస్తున్నది. ఒక కమిటీని వేయమనండి. ఫారెస్టు మినిష్టరు, ట్రయిబల్ మినిష్టర్ ఇద్దరూ కలిసి......

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి (వెంకటగిరి) :- క్వశ్చన్ ఫారెస్టు మినిష్టరుకు సంబంధముండగా, ఫారెస్టు మినిష్టరును అడుగకుండా, ట్రయిబల్ మినిష్టరు ఎలా సమాధానము చెబుతారు ? ఆవిధంగా రూలు ఎక్కడయినా వుందా ?

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :- నేను ఫారెస్టు మినిష్టరును అడుగుతున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. శ్యామలరావు :- గిరిజనుల పరిస్థితులు మెరుగుపడలేదని గౌరవ సభ్యులు పూల సుబ్బయ్యగారు అంటున్నారు. మెరుగుపడ్డాయని చెప్పడానికి నాకు గంట వ్యవధి యిచ్చినట్లయితే చెప్పగలను. ఆర్థికంగా, వ్యావసాయికంగా ఏ విధంగా గిరిజనులు మెరుగుపడ్డారో ఈ ఉపప్రశ్నపై సమాధానము చెప్పుటకు గంట వ్యవధి యివ్వండి. ఖచ్చితంగా అన్ని రంగాలలో మెరుగుపడ్డారని వారి ప్రశ్నకు మొదటే సమాధానము చెప్పాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :- గిరిజనులు మెరుగు పడ్డారని వారంటున్నారు. మెరుగు పడలేదని నేను స్పెసిఫిక్‌గా చెబుతున్నా అందుకు నేను నిలబడతాననికూడా అంటున్నాను. ఎంక్వయిరీకి కమిటీని వేయించండి.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :- వారన్నట్లు గిరిజనుల పరిస్థితులు మెరుగుపడితే సంతోషపడేవాళ్ళలో మేము కూడా వుంటాము. గిరిజనుల దగ్గర అడవి సంపదను కార్పొరేషన్ వారు కొనే రేట్లుకు, కార్పొరేషన్ బయట యిచ్చే రేటుకు సెంట్ పర్సెంట్

తేడా వుంది. కొనుగోలు ధరకు, అమ్మకపు ధరకు చాలా తేడాలున్నాయి. మధ్య దళారీలు అభివృద్ధి చెందుతున్నారేగాని, గిరిజనులు అభివృద్ధి కావడం లేదు. బాగుపడ్డా రంటే కొద్దిగా బాగుపడి వుండవచ్చునేమోగాని, పూర్తిగా మాత్రం లేదు. వాళ్ల బాగు పడాలంటే వాళ్ళకు గిట్టుబాటు ధర, న్యాయమైన ధర వచ్చేటట్లు చూస్తారా ?

శ్రీ సిహెచ్. శ్యామలరావు :- నేను చెప్పినదాన్ని మరల రిపీట్ చేస్తున్నాను. మొన్ననే ఫారెస్ట్ మైనర్ ప్రొడ్యూస్ ప్రత్తికి సంబంధించినది ఏ రేటుకు ఆదిలాబాదు నుండి శ్రీకాకుళము వరకు కొనుగోలు చేశామో చూడండి. ఒరిస్సా రాష్ట్రముతో పోల్చు కోండి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :- నేను అడిగేది ఒకటి అయితే, వారు చెప్పేది మరొకటి. ప్రత్తి మైనర్ ఫారెస్ట్ ప్రొడ్యూస్ క్రిందకు వస్తుందా ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :- 12వ తేదీ సమావేశమవుతున్నాము. అపుడు చక్కగా మాట్లాడుకోవచ్చు.

శ్రీ సిహెచ్. శ్యామలరావు :- రైతు పండించే ఫారెస్ట్ ప్రొడ్యూస్ అది. వారది పరిగణనలోకి తీసుకోవలెను. ఆదిలాబాదులో ప్రత్తికి యిచ్చిన రేటును వారు చెప్పవద్దని అంటున్నారు. అది మైనర్ ఫారెస్ట్ ప్రొడ్యూస్. ఒరిస్సాలో ధర, మన రాష్ట్రములో ధర చూడండి. టామరిండ్ దగ్గర నుండి మైనర్ ప్రొడ్యూస్ ఫారెస్ట్‌కు యివ్వడం జరి గింది. అదే విధంగా వెల్‌ఫేర్ అసోసియేషన్‌కు మధ్య ఇంతకుముందున్న మిడిల్‌మెన్‌ని సాధ్యమైనంతవరకు తీసివేయడం జరిగింది. దానివల్ల ఇపుడు గిరిజనులకు సాధ్యమైనంతవరకు రేటు యిస్తున్నాము. ఇది స్పష్టమైన విషయం. వారు వాదనకోసం వాదన చేయవచ్చు.

శ్రీ టి. అమరసింగ్ (బోత్) :- దేశము మొత్తంలో ప్రత్తిధర ఆదిలాబాదు జిల్లాలో జి.సి.సి. కొనుగోలు చేయడంవల్ల అధిక ధర యివ్వడం జరిగింది. గిరిజనుల సౌకర్యార్థం ఎక్కువ ప్రత్తి కొనుగోలు కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :- ఫారెస్ట్ మినిస్టరు, అలాగే గిరిజన శాఖ మంత్రి ఇద్దరు కలిసి, చర్చించుకొని, ఆన్సర్ చేయవలసిన ఈ ప్రశ్నకు ఎవరికి వారుగా కంపార్ట్ మెంటల్‌గా సమాధానము యివ్వడం కాకుండా, ఏజన్సీలో వున్న విధంగా, నాన్ ఏజెన్సీలో వున్నవారికి కోపరేటివ్స్ ద్వారా ఏజెన్సీ ప్రొడ్యూస్‌ని అమ్మేదానికి ఇద్దరు మంత్రులు కలిసి చర్చించి, తగిన ఏర్పాట్లు చేస్తారా ?

శ్రీ సిహెచ్. శ్యామలరావు :- గౌరవ సభ్యులు చేసిన సూచనను దృష్టిలో పెట్టు కొని తప్పక కృషి చేస్తాను. అమరసింగ్‌గారు ఎక్కువగా ప్రత్తి కొనుగోలు కేంద్రా

లను ఏర్పాటు చేస్తారా అని అడిగారు. ఎక్కువ చేయిస్తాను. ఆదిలాబాదు రైతాంగానికి యిబ్బంది లేకుండా చూస్తాను.

శ్రీ అంబాజీ (కప్నూపూర్):- ఆదిలాబాదులో ప్రత్తి కొనుగోలు మార్చి 15వ తేదీకే బంద్ అయిపోయింది. తరువాత వున్న ప్రత్తి దళారీలకు తక్కువ రేటుకు అమ్మారు. మినిస్టరుకు కూడా వ్రాసినాను. మరల చివరివరకు ప్రత్తి కొనుగోలు చేసే టట్లు చూస్తారా ?

శ్రీ సి.హెచ్. శ్యామలరావు :- గౌరవ సభ్యులు చేసిన విమర్శ ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది. గత చరిత్ర పునరావృతము కాదు.

LEAKAGE OF QUESTION PAPERS IN INTERMEDIATE FOR THE YEAR 1981-82

152—

*9771-Q.-Sarvasri M. Omkar, K. Satyanarayana and N. Raghava Reddy (Nakrekal):—Will the Minister for Education be pleased tc state :

a) The No. of Principals and other officials arrested for leakage of the questions papers in Intermediate and other malpractices committed in the said examinations for the year 1981-82 ;

b) the names of the culprits and the action taken on them ; and

c) the steps taken to plug the loopholes for the future ?

EDUCATION (V) DEPARTMENT

Minister for Education (Sri K. Kesava Rao) :-

a) One Principal and one Junior Lecturer were arrested.

b) 1) Sri B.L. Narasimha Rao Principal Government Junior College Narsapur, Medak District has been placed under suspension with effect from 30-4-82.

2) Sri R. Srihari Rao, Junior Lecturer in Economics, Dharmavanth Junior College, Yakutpura, Hyderabad has also been placed under suspension with effect from 30-4-82.

c) The Board of Intermediate Education has initiated a number of steps to plug the loopholes.

9-00 a.m. శ్రీ ఎం. ఓంకార్ : సి కి సమాధానం చెబుతూ స్టెప్స్ తీసుకున్నాము అన్నారు. ఆ తీసుకున్న స్టెప్స్ ఏమిటో వివరంగా చెప్పలేదు. ఈ సంవత్సరం కూడా యిటువంటి అనేక సంఘటనలు జరిగినట్లు చూస్తున్నాము. అనేక కంప్లయింట్స్ కూడా వస్తున్నాయి.

శ్రీ కె. కేశవరావు : దీనికి సంబంధించిన లిస్టు టేబుల్ మీద పెడతాను. అసలు క్వశ్చన్ ఏమిటంటే యీ క్వశ్చన్ పేపర్సు లీకేజ్ కాకుండా ఉండడానికి అంటే కుప్తంగా చెప్పాలంటే ప్రింట్ అయినపుడు, క్వశ్చన్ పేపరు ఫార్ములేట్ చేస్తున్నపుడు సపరేట్‌గా క్వశ్చన్ పేపర్సు తీసుకోవాలని, దానిమీద ఒక కమిటీ పెట్టాలనుకుంటున్నాము. వాటి ప్రింట్ అయిన పేపర్లు ఆఫీసుకు వచ్చినపుడు అక్కడనుంచి కాలేజీకు పంపకుండా అవుట్‌సయిడ్ స్టేట్‌లో ప్రింట్ అయి వాటిని ప్రెస్‌లనుంచి డైరెక్టుగా కాలేజీలకు పంపడం, అవి పెద్ద పేకెట్సులో కాకుండా ప్రతీ కాలేజీకి చిన్న పేకట్స్‌లో ప్రతీ కాలేజీకి పంపడం, పరీక్షలు కండక్టు చేసే అధికారం ఉన్నవారికి ఆ పేపర్సు పరీక్ష తేదీకి ఉదయమే సబ్ ఇన్స్పెక్టరు, ప్రిన్సిపాల్ లెవల్ అధికారిద్వారా ఆ సెంటర్సుకు క్వశ్చన్ పేపర్సు పంపాలని, వారే క్వశ్చన్ పేపరు సీల్సు ఒక అర గంట ముందు ఓపెన్ చేయాలని ఆ క్వశ్చన్ పేపర్సును కవర్సులో పెట్టిన తరువాత సీల్సు వేయాలని ఆ ఎగ్జామినేషన్ అయిన తరువాత ఆయనే సీల్సు వేయాలని పెడుతున్నాము.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు : ఈ పరీక్షా ప్రశ్నాపత్రాలు బయటపడి పోవడం అది సామాన్యమైన నేరం కాదు దానికి, మొత్తం జాతికి ద్రోహం చేసినట్లు అవుతుంది కాబట్టి నేరం చేసి వారిని పట్టుకొని డిటెరెంటు పనిష్మెంటు యిస్తే తప్ప వేరే లాభం లేదు. ఈ పరీక్ష [illegible] చేసినా ఆ నేరం చేసేవారు తిరిగి ప్రయత్నాలు చేసి దాచుకుంటారు కాబట్టి నిందితుల పైన కఠినాతి కఠినమైన చర్యలు తీసుకుంటారా ? ప్రభుత్వం ప్రయత్నాలు చాలా చేసి ఎప్పుడు కాని ఆపేసి లాభంలేదు.

శ్రీ కె. కేశవరావు : గౌరవసభ్యులు చెప్పిన దానితో నేను కూడా ఏకీభవిస్తున్నాను దానిపైన కఠినమైన చర్యలు తీసుకుంటాము. ఇప్పుడు యిద్దరు నిందితులు దొరికారు

There is no question of suspension. I am not against the suspension The thing is I have not proved it. It is under investigation and we have asked for enquiry

వాళ్ళను తీసివేయడమే కాకుండా I have asked for the criminal proceedings against these two people. If the students are also proved, there is also a criminal court for that అది ఏకిన్ లిమిటేషన్ జరగాలి కాబట్టి highest and severe punishment would be given to them.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు - ఎవరు అయితే సస్పెండు చేయబడ్డారో వారు యింకా సస్పెన్షన్‌లోనే ఉన్నారా ? లేక సస్పెన్షన్ రివోక్ చేశారా హెడ్ మాస్టరు శ్రీహరిరావుగారు ఏ విధంగా ప్రశ్న పత్రములు వెల్లడి కావడానికి కారకుడో మంత్రి గారు తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ కె. కేశవరావు :- సస్పెండు అయినవారు సస్పెన్షన్‌లోనే ఉన్నారు. రెండవ విషయం గౌరవసభ్యులు అడిగినది ఏ విధంగా హెడ్ మాస్టరు బాధ్యుడో అనేది ఇన్వెస్టిగేషన్‌లో ఉంది. కాబట్టి ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ చెప్పవలసిందిగా if the Hon'ble Member does not press for it, let it go on record, we would not like to say now as to what exactly the things are

Sri M Venkaiah Naidu :- Sir, does the Minister want some time ?

Sri K Keshava Rao .- Yes Sir, I want time.

Mr. Deputy Speaker :- Question number 153 and 154 are postponed as per the request of the Member.

155 క్వశ్చన్‌కు ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ రాలేదు కాబట్టి యీ క్వశ్చన్ పోస్టుపోను చేయడమైనది. దీనిని తరువాత తీసుకోవడం జరుగుతుంది. సెక్రటేరియట్ స్ట్రయిక్ మూలంగా ఆన్సర్స్ రాలేదు.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు (ఉయ్యూరు) :- నిన్న మొన్న సెక్రటేరియట్‌లో స్ట్రయిక్ జరిగింది, అంతకుముందు ఏమీ లేదు కదా ? ఇట్లాగు అసలు క్వశ్చన్సుకు సమాధానం రాక పోస్టుపోను చేస్తే ఎట్లాగు ? 16వ తేదీ వరకు మాకు పనులు ఉన్నాయి కాబట్టి 16 తరువాత సమాధానం రాని క్వశ్చన్స్ తీసుకోవాలని అధ్యక్షులవారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్ధన రెడ్డి (కమలాపూర్) :- మేము కూడా 12వ తేదీ వరకూ ఉంటాము. ఇట్లా ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ రాలేదని పోస్టుపోన్ చేయడం మంచిది కాదు.

SALE POSITION OF RESEARCH JOURNAL "ITIHAS"

***9537-Q.- Sri Ch. Kasaiah (Kothagudem) :—Will the Minister for Emploment & Archives be pleased to state :**

(a) whether it is a fact that except two or three all the other publications of archives and its research journal 'Itihas' are lying idle in the godowns ; and

(b) the expenditure involved on these publications and the sale position as on today ?

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :- ఉపాధికల్పన మరియు పురాపత్రమందిర శాఖామంత్రి.

(ఏ) లేదండి.

(బి) ప్రచురణ అయిన పుస్తకాలు అమ్మకాలు జరిగాయి.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :- వారం మంత్రిగారు చెప్పిన ప్రకారం కొన్ని వేల పత్రాలు అమ్మకం జరగకుండా పడి ఉన్నాయి. వాటి అమ్మకం వ్యాపారం దృష్ట్యా కాకుండా విజ్ఞానం దృష్ట్యా చేస్తామని మంత్రిగారు అంటున్నారు. అదే విజ్ఞాన దృష్టితో ఆ పని సార్థకం చేయడానికి అన్ని గ్రంథాలయాలకు ఉచితంగా అన్ని

పంచాయతీలకు ఉచితంగా సప్లయి చేస్తారా? ముఖ్యంగా గ్రంథాలయాలకు ఉచితంగా సప్లయి చేస్తారా?

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :- ఈ మధ్య గవర్నమెంటు జి.ఓ. ఇచ్చిన ప్రకారం జిల్లా పరిషత్తు లైబ్రరీలలో యీ పుస్తకాలను కొనాలని నిర్ణయించిన మీదట వాటికి పంపడం జరుగుతోంది. ఫ్రీగా కాకుండా నిర్ణయించిన రేటుకే పంపుతున్నాము.

Mr. Deputy Speaker :- I am postponing question No. 157 (* 9248-0)

Sri M. Venkaiah Naidu :- Sir, the Minister cannot be that much irresponsible. What is the reason for his absence ?

Sri K. Keshava Rao :- Sir, there is some misunderstanding. When we contacted, even your office told that the question hour may not be there. Although the answers are prepared and in cases not prepared, we got them prepared and read out from the files. Probably that could be the reason for the Minister for not coming thinking that the question would not come up now.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు : కేశవరావుగారు చెప్పినది నిజమైతే క్వశ్చన్‌కు సమాధానం పంపడం, టేబుల్‌మీద పెట్టడం మొదలైనవి జరిగి ఉండేవి కాదు కదా ? లెజిస్లేచర్ సెక్రటేరియట్ ఆఫీసర్లు చెప్పారని క్వశ్చన్ పోస్టుపోన్ అవుతుందని మంత్రి గారు అనుకోవడానికి లేదు. లెజిస్లేచర్ సెక్రటరీగారే చెప్పి ఉంటే యీ క్వశ్చన్ వచ్చి ఉండేది కాదు. How can the Education Minister presume his position ?

Mr. Deputy Speaker :- He has come with abandoned caution.

Sri M. Venkaiah Naidu :- Sir, you also inform the House as to what has happened to the Minister. We would like to have clarification from the Government or from the Leader of the House about this.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు: మంత్రిగారు యీ క్వశ్చన్ రాదనుకున్నామంటున్నారు. కాని నిన్న సాయంకాలం యీ క్వశ్చన్ సమాధానం మాకు పంపించారు. ఎడ్యుకేషన్ మినిష్టరుగారు ఏమో క్వశ్చన్ అవర్ లేదని ఇన్‌ఫర్మేషన్ తెలిసింది అంటున్నారు. Can the responsible Minister the Hon'ble Minister for Fisheries not aware that the particular business would be there in the morning in the House ?

Sri Ch. Rajeswara Rao:- Sir, even the Minister for Forests came to this House.

(LAUGHTER)

మిస్టర్ డిప్యూటీస్పీకర్: మంత్రిగారు వచ్చినతరువాత ఆ ప్రశ్న తీసుకొందాము.

FORMATION OF TRIBAL DEVELOPMENT AUTHORITY

158—

*9329-Q.- Sri V. Narasimha Rao (Kothur):- Will the Minister for Tribal Welfare be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government propose to form "Tribal Development Authority" in the state; and

(b) if so, the way by the which the Tribal Development Authority is useful for the upliftment of Girijans?

శ్రీ సి. హెచ్. శ్యామలరావు:- గిరిజన సంక్షేమ శాఖామంత్రి

(ఎ) లేదు.

(బి) ఇది ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ వి. నరసింహారావు :- ఈనాడు గిరిజనాభివృద్ధికి సంబంధించి అనేక శాఖలు రకరకాలుగా ఇన్‌వాల్వ్ అయివున్నాయి. ఇరిగేషన్, వెటర్నరీగాని, హెల్తు ఫైనాన్స్ మొదలయిన శాఖలన్నింటితో కూడివున్నారు కాబట్టి, వీటన్నింటితో కలిపి ఒక సంస్థ ఏర్పాటు చేస్తే, వేరు వేరు సంస్థలు కలిసి, గిరిజనాభివృద్ధికి సంబంధించి త్వరగా సమగ్రంగా పనులు చెయ్యడానికి అవకాశం వుంటుంది కాబట్టి, ప్రభుత్వం దీనిని తిరిగి పరిశీలించి ట్రైబల్ డెవలప్‌మెంట్ ఆథారిటీని స్థాపించడానికి ప్రయత్నిస్తుందా ?

శ్రీ సి హెచ్. శ్యామలరావు:-తమకు తెలుసు ఇప్పటికేసంస్థలు చాలా ఎక్కువ అయినవి. వీటిని ఎలా తగ్గించాలా అనే ఆలోచన ఒక ప్రక్కన జరుగుతున్న యీ సమయంలో మరో సంస్థను ఏర్పాటు చెయ్యాలనే యోచన ప్రభుత్వానికి లేదు. ఐతే, గౌ. సభ్యులు చెప్పినట్లుగా, ఇవాళ - ఇరిగేషన్ గానివ్వండి, అగ్రికల్చర్ కానివ్వండి, యానిమల్ హజ్బెండ్రీ గానివ్వండి, వివిధ శాఖాధిపతులతో కలిపి స్టేట్‌లెవెల్ ఒక ఆర్డినేషన్ కమిటీ వుంది. దానికి చైర్మన్‌గా సోషల్ వెల్‌ఫేర్ సెక్రెటరీ వ్యవహరిస్తారు. కన్వీనర్‌గా డైరెక్టర్ ఆవ్ ట్రైబల్ వెల్‌ఫేర్ వ్యవహరిస్తారు, వీరు పిరియాడికల్‌గా సమావేశమై యీ ట్రైబల్ వెల్‌ఫేర్ యాక్టివిటీస్ రెవ్యూ చేస్తారు. ఆయా డిపార్టుమెంటుల ఎలొకేషన్స్ సక్రమంగా ఖర్చు ఆయినది. లేనిదీ, లేక ఏ విధమైన చర్యలు తీసుకోవాలనే దానిపై చర్చలు రాష్ట్ర స్థాయిలో జరుపడానికి యీ కోఆర్డినేషన్ కమిటీ వుంది. అదేవిధంగా జిల్లా స్థాయిలో ఐ. టి. డి. ఎ- ఇంటిగ్రేటెడ్ ట్రైబల్ డెవలప్‌మెంటు ఏజెన్సీ - ఏర్పాటు అయివున్నది, ప్రాజెక్టు లెవెల్‌లో యిది పనిచేస్తుంది ; కలెక్టరు చైర్మన్‌గా, ఎం. ఎల్ ఎ. ఎం పిలు మెంబర్సుగా - గవర్నింగ్ బాడీ, - వుంది ; యిన్ని కమిటీస్ జిల్లా, రాష్ట్ర స్థాయిలలో పని చేస్తున్నందువలన ప్రత్యేకంగా గిరిజ

నాభివృద్ధి సంస్థ అని మరో సంస్థను ఏర్పాటు చెయ్యవలసిన అవసరం లేదని నా అభిప్రాయం.

శ్రీ పోలెపు ఉన్నం (విజయవాడ :- ఈ కమిటీలు పదిహేను రోజులకొకసారైనా లేక నెలకొకసారైనా సమావేశమవుతున్నాయా, అలా సమావేశం కాకపోతే, సమావేశం అయ్యేందుకు ప్రయత్నిస్తారా? ఎప్పుడెప్పుడు ఇవి సమావేశమవుతున్నాయో మంత్రిగారు చెబుతారా?

శ్రీ సి.హెచ్. శ్యామలరావు :- పీరియాడికల్‌గా సమావేశనువుతున్నట్లు నేను చెప్పాను. స్టేట్ లెవెల్ బాడి రెండు మాసాల కొకసారి - అవసరమైతే నెలకొకసారి, జిల్లా లెవెల్ బాడి 15 రోజులకొకసారి, ఐ.టి.డి.ఏ ఇంచుమించు వారానికొకసారి అవసరమైతే రెండు, మూడు రోజులకొకసారి - అవసరాన్నిబట్టి మీట్ అవుతూ ట్రైబల్ ప్రాబ్లమ్స్, డెవలప్‌మెంట్ యాక్టివిటీస్ రెవ్యూచేస్తూ వుంటుంది.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :- మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ-ఐ టి డి ఏ అవసరమైతే వారానికొకసారి సమావేశమవుతున్నదన్నారు. కాని, ప్రకాశం జిల్లాలో సంవత్సరానికి కూడా మీట్ కాలేదు. నేను యీ విషయమై కలెక్టర్‌ను కలిశాను. ఆర్.డి.ఒ ను కలిశాను. సంవత్సరం నుంచి మీటింగు జరగలేదు. మంత్రిగారు వారానికొకసారి సమావేశమవుతున్నదంటున్నారు వారికి సరియైన ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ వచ్చిందా? లేక, అథారిటీ వుండి గాని, ట్రైబల్ డెవలప్‌మెంట్ లేకుండా చేశారా?

శ్రీ సి.హెచ్. శ్యామలరావు :- అధ్యక్షా, ఈ ఐ.టి.డి.ఎ అన్నది ప్రకాశం జిల్లాలో వుండదు, నోటిఫైడ్ ఏజన్సీస్ అయిన శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం, ఉభయ గోదావరి జిల్లాలు, ఆదిలాబాదు, వరంగల్లు, ఖమ్మం మొదలయిన చోట్ల మాత్రమే ఇవి పనిచేస్తున్నవి.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య - మంత్రిగారు మరో తప్పు కూడా చేశారు. ప్రకాశం జిల్లా, మార్కాపురం తాలూకా-నల్లమల ఫారెస్టు-కూడా ఇందులో చేర్చబడి వుంది...

శ్రీ సి.హెచ్. శ్యామలరావు :- కొన్ని పాకెట్స్ చేర్చడం జరిగింది. వారు డి.ఆర్.డి.ఎ స్కీమ్సును......

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :- డి ఆర్.డి.ఎ కు ఇంటిగ్రేటెడ్ డెవలప్‌మెంటుకు సంబంధం లేదు. ఇందులో నల్లమల ఫారెస్టు ఏరియా - మార్కాపురం తాలూకా చేర్చబడి వుంది. వారు చెప్పినట్లుగా కలెక్టరుగారు అధ్యక్షులు, ఆర్. డి. ఒ గారు, సెక్రటరీ, మేమంతా మెంబర్సుము, సంవత్సరంలో ఒకసారి కూడా అది సమావేశం కాలేదు, కావాలని అడిగినప్పటికి మీట్ కాకపోవడానికి కారణమేమిటి?

శ్రీ సి హెచ్. శ్యామలరావు :- వారు చెప్పినట్లుగా మార్కాపురం తాలూకా-నల్లమల ఫారెస్టుకు సంబంధించి ఇందులో చేర్చి వుండవచ్చు. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినది నా దృష్టికి రాలేదు. దర్యాప్తు జరిపించి, వెంటనే సమావేశమయ్యేందుకు ప్రయత్నం చేస్తాను...

REFUSAL OF RIKSHAW DRIVERS TO PLY VEHICLES

159—

*9549-Q.-Sri T. Amrutha Rao (Tadikonda):- Will the Deputy Chief Minister be pleased to state:

(a) whether instances have come to the notice of the Government about the refusal of the auto-rickshaw drivers to ply the vehicles on some plea or other;

(b) the action taken by the Government thereon; and

(c) whether there are any proposals with the Government to take action against such auto-rickshaw drivers who refuse to ply the vehicles?

Deputy Chief Minister:- Sri C. Jagannatha Rao Sir, answer to a)... Yes.

b) & c) Under section 60 of the Motor Vehicles Act, action has been taken against the owners of the Vehicles and fines have been compounded. Action is also being taken against the driers under Sec. 16 of the Motor Vehicles Act disqualifying them from driving.

శ్రీ టి. అమృతరావు :- అధ్యక్షా, గవర్నమెంటు నుంచి యీ ఆర్డర్సు వున్నాయిగాని, అవి అమలు కావడంలేదు. ఎం.ఎల్.ఏ.కు, పబ్లిక్‌కు రోజూ ఇదొక ప్రాబ్లెం అయిపోయింది. వారు బ్లంట్‌గా రెఫ్యూజ్ చేస్తున్నారు. మొన్న నేను ఒక ఆటోను అడిగినప్పుడు, బ్లంట్‌గా రెఫ్యూజ్ చేస్తే, కమిషనర్‌గారికి రిపోర్టు చేస్తాను అని అంటే - అతనేమన్నాడో ఆ చెడ్డమాట ఈ హౌసులో చెప్పలేను. చెప్పమంటే చెబుతాను నేను చాలా సిగ్గుపడ్డాను. ఎక్కువ రేటు డిమాండు చెయ్యడం, మేము రాము అని రెఫ్యూజ్ చెయ్యడం జరుగుతున్నది. దీనిపై ప్రభుత్వమేమీ చర్య తీసుకోవడం లేదు. దీనికి సంబంధించి ఒక కంప్లెయింట్ సేల్ పెట్టి, మేము రిపోర్టు చేసినప్పుడు చర్య తీసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :- వారు ఎక్కువ డిమాండు చేస్తున్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికికూడా వచ్చింది. దీనిపై కఠిన చర్య తీసుకోవడం జరిగింది. పోలీసు కమిషనర్ ద్వారా - ఫ్లయింగ్ స్క్వాడ్ ద్వారా జరుగుతున్నది. దీనిద్వారా ఎక్కువ

అరికట్టడమనేది నివారించవలానికి ప్రభుత్వం ఒరుగుతున్నది కేసెస్ బుక్ చేయడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ టి అమృతరావు :- నేను కంప్లెయింట్ చేశాను చర్య తీసుకుంటా మన్నారు గాని ఇంతవరకూ చర్య తీసుకోలేదు. ఇంతవరకు ఎంతమందిపై చర్య తీసుకున్నారు ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :- దీనిపై యాక్షన్ తీసుకోవడం జరిగిందని మనవి జేశాను. 1979లో 103 కేసెసు బుక్ చెయ్యడం జరిగింది.

శ్రీ ఎస్. పి వెంకటేశ్వర చౌదరి (ప్రత్తూరు) :- ఈ ఆటో రిక్షాలు, టాక్సీలు రైల్వే స్టేషన్లలో, బస్సుస్టాండ్లలో, ఎయిర్‌పోర్టులో క్యూలుపెట్టి, అక్కడ కానిస్టే బుల్‌నుపెట్టి రెగ్యులేట్ చెయ్యడం లేదు. బెంగుళూరు మొదలయిన పట్టణాలలో క్యూలు పెట్టి, కానిస్టేబుల్స్‌నుపెట్టి రెగ్యులేట్ చేస్తున్నట్లుగా యిక్కడ కూడా చెస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :- సికిందరాబాదు, నాంపల్లి స్టేషన్లలో యీ ఏర్పాటు చేశామని మనవి జేస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ సుబ్బారావు కూచినపూడి) :- ఎక్కడా అటువంటి ఏర్పాటు లేదు

(ఈ సమయంలో హౌసులో విద్యుచ్ఛక్తి ఫెయిల్ అయింది)

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :- సభను అయిదు నిమిషాలసేపు వాయిదా వేసున్నాను.

(విద్యుత్ సరఫరాకు అంతరాయం కలగడం వల్ల మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ సభా సమావేశమును ఐదు నిముషములపాటు వాయిదా వేసారు. సభ తిరిగి మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ అధ్యక్షతన 9-24 గంటలకు సమావేశమైనది)

శ్రీ ఎం. శ్రీనివాసరావు (బన్స్వాడ) (నాగర్ కర్నూలు) :- కాచిగూడ రైల్వే స్టేషను, గౌలిగూడ బస్సు స్టేషనువద్ద క్యూ ఏర్పాటుచేసి ట్రాఫిక్ కానిస్టేబులును అక్కడపెట్టి రెగ్యులేట్‌చేసే పద్ధతి అనుసరిస్తారా ? అంతేకాకుండా ఆటో రిక్షాలు నిల బడే ముఖ్య కేంద్రాలలో ట్రాఫిక్ కానిస్టేబుల్సు ఉండేట్లు ఏర్పాటుచేసి వాటు సక్రమంగా నడిపేటట్లు ప్రబంధం చేస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :- సికిందరాబాదు, నాంపల్లి రైల్వే స్టేషన్లలో ఇటీవలనే ఈ కార్యక్రమం చేపట్టడం జరిగింది. ఇతరచోట్ల కూడా ఆటో-రిక్షాలను ఎట్లా రెగ్యులేట్ చేయాలనే విషయం దృష్టిలో ఉంది. సత్వరంగా చర్య తీసుకుంటామని మనవి చేస్తు న్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :- ఆటో రిక్షాల సందర్భంగా ప్రజలకు ఇబ్బందులు కలుగుతున్న మాట వాస్తవమే కాని వారికి సంబంధించిన కారణాలు, ఆర్థిక పరమైన ప్రవర్తనకు సంబంధించినవి, లేబరు డిపార్టుమెంటు తరపున ఉన్నతాధికారులు వారి సంఘ నాయకుల ద్వారా తెలుసుకొని, వారితో మాట్లాడి, ఒక మార్గం చూపించే ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేస్తుందా ?

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :- నేనే వారి సమావేశానికి వెళ్ళడం జరిగింది. వారికి చెప్పడం జరిగింది. వారు అంగీకరించిందం జరిగింది. లేబరు డిపార్టుమెంటు ఉద్యోగుల ద్వారా చేస్తే బాగుంటుందనే సలహాపై కూడా చర్య తీసుకుని, కార్మిక మంత్రి గారితో సంప్రదింపులు జరిపి సత్వర చర్యలు తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. ప్రసాదరావు (మధిర) :- బుక్ చేసిన కేసుల విషయం చెప్పారు. పన్షిమెంటు వివరాలు కూడా చెప్పగలుగుతారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :- లైసెన్సు ఎవరికైనా సస్పెండ్ చేసారా? లేక ఇతర శిక్షలు విధించారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :- లైసెన్సులు సస్పెండ్ చేయడం జరిగింది. కొన్ని సందర్భాలలో ఓవర్లకు ఫైన్సు వేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎ. జి. కృష్ణ (ఇబ్రహీంపట్నము) :- మంత్రిగారు సికిందరాబాదు నాంపల్లి స్టేషన్లలో ఏర్పాట్లు చేస్తాం అంటున్నారు. నామమాత్రంగా పోలీసు వారు ఉంటున్నారు. బెంగుళూరులో పోలీసులు నిలబడి పాసింజెర్లను ఎక్కించి వారి పేర్లు వ్రాసుకునే పద్ధతి వుంది. ఇక్కడ అదే రీతిగా పాసింజెరు ఆటోలో పెక్కే వరకు అక్కడే వుండే అవకాశం కలిగిస్తారా ? ఆటోవాళ్లు ఎంత హరాస్ చేస్తారంటే దగ్గర చోటు అయితే రారు, ఎక్స్ట్రా కావాలి అంటారు. మంత్రిగారు చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :- బెంగుళూరు, మద్రాసులలో జరిగే విధంగా ఇక్కడ కూడా జరిగేటట్లు ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుంటుంది. ఏవైనా కేసులు ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చినప్పుడు నిష్పాక్షికంగా చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు :- ఈ విషయం గతంలో చాలాసార్లు ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవడం జరిగింది. గౌలిగూడ బస్సు స్టేషన్ల వద్దకు రాత్రిపూట ఝామునకు ఎన్నో బస్సులు ఆంధ్ర, తెలంగాణా జిల్లాలనుండి వస్తాయి. పక్కన ఒక కానిస్టేబులు వుండే వాడు. తెల్లవారితే ఒకరు కూడా ఉండరు. ఆటోలవద్ద పోలీసు వుండరు. చర్య తీసుకుంటామని చెబుతూనే ఉన్నారు కాని పరిస్థితిలో ఏమీ మార్పు లేదు. గౌరవ

లు కృష్ణగారు చెప్పినట్లు, అక్కడ ఖచ్చితంగా పోలీసులను పెట్టి అలాగు చేయిస్తారా ? ఇక్కడ చేస్తామని చెప్పడం, తరువాత శ్రద్ధ చేయడం ఇంతవరకు జరుగుతున్న విషయం.

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :- మొదట సికింద్రాబాదు, నాంపల్లి స్టేషన్లలో ప్రారంభించాము. కాచిగూడ రైల్వే స్టేషన్లకు ఇస్పుడిపోకు ఎక్స్టెండ్ చేయాలనే ఆలోచన ఉంది. గౌరవ సభ్యులు సూచించిన ప్రకారం ఇమిడియట్‌గా చర్య తీసుకుంటాము. ఆదేశాలు ఇస్తాం. కృష్ణగారు, కోఠనాద్రీశ్వరరావుగారు చెప్పినట్లు, సాధ్యమైనంతవరకు ప్రయత్నం చేస్తామని చెబుతూ ఈ విషయంలో ప్రజల సహకారం కూడా చాలా అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీమతి జి. ధనసూర్యావతి (నిడుమోలు) :- దళిత వర్గాలవారు రాత్రి సమయాల్లో సీరియస్ పరిస్థితులు ఏర్పడి బైటకు వెళ్లవలసివస్తే ఆటోవాళ్లు చాలా ఇబ్బంది పెడుతున్నారు. వారు తక్కువ రేట్లకు-మీటరు ప్రకారం-వచ్చేట్లు చూస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :- నాకు తెలిసినంతవరకు, ఇందులో విచక్షణ ఏమీ లేదు, దళిత వర్గాలైన ఉన్న వర్గాలైన, ఎవరైనప్పటికి వాళ్లు డబ్బు ఎక్కువ తీసుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు

శ్రీ సి. ఎన్. రెడ్డి :- అందరు గౌరవ సభ్యులు దీనిపైన ఆందోళనను వ్యక్త పరుస్తున్నారు, కాబట్టి దీనిపైన అర్ధగంట చర్చను అలౌ చేయాలి. 9-30 a.m

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :- వ్రాసి యివ్వండి.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయిడు :- అర్ధగంట అయినా గంటచర్చ అయినా వారి పద్ధయి మామూలే. చిరునవ్వు ముఖ్యమంత్రిగారి దగ్గరనుంచి ఉపముఖ్యమంత్రిగారు నేర్చుకొన్నట్లు వుంది, బెంగుళూరు, మద్రాసులలోవలె కాకుండా హైదరాబాదులో ఎక్కువ యివ్వాలని అడగడానికి కారణము ఆటోవారి మానసిక ప్రవృత్తిలో ఏమైనా తేడా వున్నదా ? పోలీసువారి మానసిక ప్రవృత్తిలో తేడా వుందా ? వారి మానసిక ప్రవృత్తి ఏమిటనేది నిపుణులచేత పరిశీలించటానికి మంత్రిగారు ఒప్పుకుంటారా ;

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :- అవసరం లేదు. ప్రభుత్వ పక్షాన చేయవలసిన కార్యక్రమం ఇది. వారి మానసిక ప్రవృత్తిలో మార్పు రావడానికి తగు చర్యలు తీసుకొంటాము.

శ్రీ పి.రామిరెడ్డి (ఆముదాలవలస) :-. ఎక్కువ రేట్లు యిస్తేగాని ఆటోరిక్షావారు రాము అంటున్నారు. దీనిని కూలంకషముగా పరిశీలిస్తారా ?

శ్రీ సి హెచ్. విఠలరెడ్డి (నర్సాపూర్) :- ఆటోరిక్షాల యజమానులు పోలీసు అధికారులలో ఎక్కువగా వున్నారు కాబట్టి ఈ అవకతవకలను కన్ట్రోల్ చేయడం లేదు. విఫలమవుతున్నది. ఆటోల యజమానులు ఎంతమంది పోలీసువారు వున్నారో చెప్పగలరా ? ఆ లిస్ట్ టేబుల్‌పైన పెడతారా ?

శ్రీ ఇ. సుబ్బారావు :- జంటనగరములలోనే గాకుండా ఈ యిబ్బంది గుంటూరు వంటి పట్టణాలలో కూడ వుంది. ఒక మైలుకు కూడ రూ. 5-లు అడుగుతున్నారు. ఎక్కడ ఆటోలకు మీటర్స్ లేవు వాటికి మీటర్స్ అమర్చే చర్య తీసుకొంటారా ?

శ్రీ పోతిన చిన్న :- బయట ప్రాంతాలనుంచి వచ్చే బస్సులు 4-6 గంటల మధ్య రావడమువల్ల చీకట్లో ఆటోలో ఎక్కి ప్రయాణం చేయడానికి ముఖ్యముగా స్త్రీ ప్యాసెంజర్స్ భయపడుతున్నారు ఆ టైములో కూడ ఆర్ టి సి బస్‌లు అయినా నడపండి. ఇప్పటికే ఆటో రేటు 80 పైసల నుంచి 180 పైసలకు పెంచారు. ఇంకొక 20 పైసలు పెంచి అయినా సరే మీటర్ రేటు ప్రకారం తీసుకొనేదానికి తగిన చర్యలు తీసుకొంటారా ?

బి. ఆర్ముగం (వేపంజెరి) :- పోలీసులు వున్నచోట ఆటోలు నిలిచి వుండవు. ఫర్లాంగు దూరములో వుంటాయి. పోలీసులు వుండేచోట రైల్వే స్టేషన్స్ దగ్గర, బసు స్టాండ్స్ దగ్గర ఆటోలు నిలిచేటట్లు అయినా చేయాలి. లేకపోతే సదుపాయం ఎక్కువ చేస్తే టోవారు దిగివస్తారు. రాయలసీమకు గాని వెంకటాద్రికిగాని మేము వచ్చినప్పుడు చాల ఇబ్బంది పడుతున్నాము.

శ్రీ పి. బి. తిరుమలయ్య (వికారబాద్) :- రాయలసీమలో వచ్చేవారికి చాల యిబ్బంది కలుగుతున్నది, రు. 10 లు ఇస్తే వస్తాము లేకపోతే రాము అంటున్నారు. లైన్ ప్రకారము ఆటోలలో ఎక్కించుకొని వెళ్ళే సదుపాయమును కలుగచేస్తారా ?

శ్రీ పి. అప్పారావు (రామచంద్రాపురం) :- హాస్టల్‌నుంచి అసెంబ్లీకి రావాలంటే రూ. 1/- లు పెర్మనెంటు రేటు. సికింద్రాబాదునుంచి వసే డబుల్ రేటు యిస్తేగాని రారు. అందువల్ల గొడవలేకుండా మీటర్ రేటు ఎక్కువ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. జగన్నాథ రావు :- గౌరవ సభ్యుల ఆందోళనను నేనూ గుర్తిస్తున్నాను అవసరమైతే రేటు పెంచి అయినా వచ్చే ప్రయత్నం చేస్తారా అని చిన్నగారు అన్నారు. రేట్లు పెంచినట్లయితే మరల ఒక సమస్య తయారవుతుంది. చాలమంది పోలీసువారికి ఆటోరిక్షాలు వున్నాయని విఠల్ రెడ్డిగారు అన్నారు. ఆ విషయం నాకు తెలియదు. అట్లా వున్నట్లయితే వారు ఛోగట్టా యిస్తే చర్య తీసుకొనడానికి సిద్ధముగా వున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :- యజమానులు ఇస్తు యిస్తే వారి దృష్టికి తీసుకు రావడానికి సిద్ధముగా - -

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :- [illegible] ప్రశ్న [illegible] అంతా ఇప్పుడానికి సిద్ధముగా వున్నాను. బసుస్టాండ్, రైల్వేస్టేషన్సుకు దూరంగా ఆటోలను పెడుతున్నట్లు చెప్పారు అలాంటిది ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తే తప్పకుండా చర్య తీసుకొంటాము రైల్వేస్టేషన్సు దగ్గర, బసు డిపోలదగ్గర పోలీసును పెట్టి తగిన బందోబస్తు చేసి ఆటోలను సక్రమముగా నడిపించటానికి ప్రయత్నం చేస్తాం కూడ ప్రకారం ఎక్కడకు వెళతారు అనేది సమోహ చేసుకొనడానికి కూడ ప్రయత్నం చేస్తాం.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :- Question No. 160. is postponed. Now we shall take up Question No. 157.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :- మంత్రిగారుసభకు ఎందుకు రాలేదో చెప్పిన తరువాత ఆన్సర్ చేయమనండి.

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :- బయలుదేరి వస్తూవుంటే దారిలో కారు చెడిపోయింది. ఆలస్యమైనందుకు చింతిస్తున్నాను గౌరవ సభ్యులు నా ఆలస్యాన్ని అన్యధాభావించ వద్దని మనవిచేస్తున్నాను

SANCTION OF SUBSIDY AND LOANS TO DIG PONDS TO B. Cs. PEOPLE FOR GROWING FISH

157—

*9248—(O)-Q. -Sri D. Chinamallaiah (Indurty):- Will the Minister fo Fisheries be pleased to state :

(a) Whether the Government have decided to grow fish in the big and small tanks in the rural areas and give them only to the persons belonging to backward classes or to make arrangements to dig ponds privately to store water for growing fish by sanctioning subsidy and loans to backward class · people for the welfare of backward castes; and

(b) if so, the particulars thereof and the districtwise number of persons to whom they will be given?

Minister for Fisheries, (Sri B. Sammaiah)

(a) Yes, Sir. For constructions of fish ponds,Government have sanctioned subsidy schemes for private piscicult urists including backward class people who are interested in fish culture.

(b) A Statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE DVIE ANSWER TO CLAUSE (b) OF L. A. Q. No. 9248—O (STARRED) GIVEN NOTICE OF BY SRI DESINI CHINAMALLAIAH, M. L. A.

S. No.	Name of the Scheme.	District.	No. of Backward Classes benefitted.
1.	Assistance to private pisciculturists for con struction of fish tanks.	Srikakulam.	1
		Kakinada	5
		Rajahmundry	2
		Machilipatnam	6
		Guntur	5
		Ongole	1
		Karimnagar	6
		Warangal	8
2.	West Godavari Kolleru Development Scheme (on going)		2,016
3.	West Godavari Kolleru Development scheme (Supplementary)		240
4.	Krishna District Kolleru Development Scheme (on going)		1,907
5.	Krishna District Kolleru Development Scheme (Supplementary)		578
6.	Fish Farmers Development Agency Scheme, Kurnool		5
7.	Fish Farmers Development Scheme, Karimnagar.		67

శ్రీ డి. వీరపల్లయ్య :- కరీంనగర్‌లో నేను పెళ్ళి అడిగితే బి. సి వారికి యివ్వడానికి అవకాశం లేదని అన్నారు. కరీంనగర్‌లోనే కాదు రాష్ట్రమంతటా కూడ బి. సి. వారికి ఈ సౌకర్యాన్ని కల్గించే ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :- తప్పక పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ జి. వెంకటేశ్వరరావు (చింతలపూడి) :- ఏ ఏ జిల్లాలలో ఎంతెంత మొత్తం ఇచ్చారో ఆ విషయాలు తెల్పగలరా ?

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :- ఎంతమంది బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ వారు బెనిఫిట్ అయ్యారనే సమాచారం సభా సమక్షమందు వుంచబడింది. ఏ ఏ జిల్లాలకు ఎంత ఇచ్చారనే వివరాలు ప్రస్తుతం నావద్ద లేవు. కావాలంటే సభ్యులకు తరువాత అందజేస్తాను.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :- బెస్తవారికి సంబంధించి సమగ్రమైన పథకం ఏదైనా తయారు చేశారా ? తెలంగాణాలో కాలువలక్రింద, చెరువులక్రింద ఉత్పత్తి చేయటానికి ఏదైనా స్పెషల్ స్కీము తయారు చేస్తారా ?

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :- ఇప్పటివరకూ మెరిన్ ఫిషరీస్‌కు సంబంధించి మాత్రమే వరల్డ్ బ్యాంకు యొక్క రుణాలు అప్పగించబడ్డాయి. ఇప్పుడు తెలంగాణాలో రాయలసీమ ప్రాంతాలలో ప్రపంచబ్యాంకు సహాయం ద్వారా ఫిషరీస్‌ను డెవలప్ చేయడానికి అందుకు సంబంధించిన ప్రపోజల్స్‌ను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది. దీని విషయంలో ఈ ప్రభుత్వం తగిన శ్రద్ధ తీసుకుని తొందరగా అటువంటి స్కీములు తయారు చేయటానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోమ్‌పేట) :- టేబుల్‌మీద పెట్టిన సమాచారంలో నెంబర్ అఫ్ బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ బెనిఫిటెడ్ అన్న కాలమ్ క్రింద శ్రీకాకుళం ఒకటి,ఒంగోలు ఒకటి చూపారు. అంటే ఒక్క వ్యక్తికి బెనిఫిట్ స్కీము పెట్టారా ? అంతటి పెద్దవాడా ఆ వ్యక్తి ? మంత్రిగారి సమాచారం నాకు తెలియడం లేదు, ఒక్కరి కోసం అనేది ఖాయమా ?

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :- ఎంత పెద్దవాడో ఆ వివరాలు నా వద్ద లేవు. ఒక్కరి కోసం అనేది ఖాయమే.

శ్రీ సి. హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :- గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పెద్ద మరియు చిన్న చెరువులలో చేపలను పెంచుటకు వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన వ్యక్తులకు మాత్రమే ఇచ్చుటకు లేదా వెనుకబడిన కులముల సంక్షేమము కొరకు వెనుకబడిన తరగతుల

వారికి సబ్సిడి మరియు రుణములు మంజూరు చేస్తారా అనే ప్రశ్నకు అవును అని సమాధానం ఇచ్చారు. అది అమలు చేస్తారా ?

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :- తప్పకుండా చేస్తాము.

శ్రీమతి డి. ధర సూర్యావతి :- సముద్రతీరంలో సైక్లోన్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌లో కొన్ని చెరువులు కేటాయించడం జరిగింది. అక్కడ డబ్బు శాంక్షన్ చేస్తారా ? చెరువులు త్రవ్వించి ఫిషర్‌మెన్‌కు జీవనాధారం కలుగజేస్తారా ?

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :- ఇదివరకు చేశాను. ఇప్పుడు చేయడానికి ప్రభుత్వం ముందు ప్రపోజల్స్ ఇంప్లిమెంటేషన్‌లో వున్నాయి.

శ్రీ ఎ. జి. కృష్ణ :- కొన్ని జిల్లాల్లో చూపారు అందులో రంగారెడ్డి జిల్లా లేదు, హైదరాబాదు, రంగారెడ్డి కలసి వున్నాయి. అట్లాగాక హైదరాబాదు సిటిని, రంగారెడ్డి జిల్లా రెండింటిని వేరుగా మార్చడానికి అవకాశం వున్నదా ?

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :- రంగారెడ్డి జిల్లాలో బి.సి.లు లేరని కాదు అక్కడ కూడా బెనిఫిషరీస్‌ను ఐడింటిఫై చేయటానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. హైదరాబాదు, రంగారెడ్డి జిల్లాలను వేరువేరుగా చేయటానికి ప్రతిపాదనలు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నాయి.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :- వెనుకబడిన తరగతులకు సంబంధించిన వ్యక్తులు స్వయంగా ఫిష్ పాండ్స్ ఏర్పాటు చేసుకుని చేపల వృత్తి చేసుకొనే దానికి అవకాశం కలుగచేస్తారా అన్న ప్రశ్నకు ఒకటి రెండు మూడు అంటూ ఒక స్టేటు మెంటు టేబులు మీద వుంచారు. ఏ పద్ధతి ప్రకారం ఇది నిర్ణయించబడింది ? మొత్తం స్కీమ్స్ వున్నాయా, సంస్థలు వున్నాయా, వ్యక్తులకు ఇచ్చారా ?

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :- ఫిషర్‌మెన్ కాకుండా, ఆ వృత్తిలో వున్నవారు కాకుండా అదర్ బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ వారిని చేర్చి వారికి ఇచ్చిన వివరాలు అవి. ఫిషర్‌మెన్‌ను కూడా లెక్కకడితే ఆ సంఖ్య ఇంకా పెరుగుతుంది. బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్‌కి అని ప్రశ్న వేశారు కనుక అందుకు సంబంధించిన సమాచారమే ఇవ్వడం జరిగింది.

శ్రీ సి. హెచ్. జంగారెడ్డి (శ్యామ్‌పేట) :- ఈ స్కీముకు గవర్నమెంటు ఇచ్చిన సబ్సిడి ఎంత ? బ్యాంకులు ఇచ్చిన అప్పు ఎంత ?

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :- ఒక ఫిష్‌పాండ్‌కు 12 వేల రూపాయలని అంచనా వేయబడింది. 3000 వేల రూపాయలు సబ్సిడీ, 9000 వేల రూపాయలు బ్యాంకులు లోన్ ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

re : Death of Sri Pothina Appa Rao while travelling in Godavari Express on 2-8-1982 being thrown out by a constable into the river Godavary.

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ - క్వశ్చన్ అవర్ ఓవర్.

Business of the House

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :- అధ్యక్షా, సభలో ముఖ్యమంత్రిగారు లేరు. సభా నాయకుడు లేరు, నర్సులకు సంబంధించిన విషయం పరిశీలించడానికి సబ్ కమిటి వేశారు. మెడికల్ ఎంప్లాయీస్ నిరసన దీక్ష ప్రారంభిస్తున్నారు. 10వ తేదీ నుండి స్ట్రయిక్ చేయబోతున్నారు. అదే జరిగితే ప్రజారోగ్యం దెబ్బతింటుంది. మెడికల్ ఎంప్లాయిస్ డిమాండ్స్ చాలా పురాతనమైనవి. వాటిని 1981 మార్చిలో అంగీకరించారు. నర్సుల డిమాండులను పరిశీలిస్తున్న సబ్ కమిటీ మెడికల్ ఎంప్లాయిస్ యొక్క డిమాండ్స్‌ను కూడ పరిశీలిస్తుందని వాగ్దానం చేస్తే పరిస్థితి కొంత కుదుటపడుతుంది ఉపముఖ్యమంత్రిగారు ఆరోగ్యశాఖా మంత్రిగారితో సంప్రదించిన పిమ్మటనే సమాధానం చెప్పమనండి.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :- అధ్యక్షా, ఇందాక రాజేశ్వరరావుగారు చెప్పినట్లు మెడికల్ ఎంప్లాయిస్ కూడ ప్రభుత్వానికి ఒక నోటీసు యిచ్చారు. వారి కోరికలను నెరవేర్చకపోతే అగస్టు 10 వ తేదీనాడు సమ్మె చేస్తామని అన్నారు. 4వ తేదీనాడు ప్రభుత్వానికి లెటరు కూడ వ్రాశారు, వారు ఏమన్నారంటే మీరు ఎలాగో సమ్మె చేస్తున్న నర్సుల సమస్యల పరిష్కారము కొరకు ఒక హైలెవలు కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు గదా ఆ కమిటీకే మా ఇస్యూస్‌ను రెఫర్ చేస్తె మేము 10 వ తేదీనాడు సమ్మెకు పోకుండా వీలుంటుందని. వారు సమ్మెకు పోకుండా వుండడం మంచిది. వారు చూపెట్టింది చాలా మంచి గెశ్చర్. కాబట్టి సమస్యలను ఆ రకంగా రెఫరు చేయడం మంచిది. సమ్మె జరగకుండా చూడడం మంచిది. ప్రశాంతంగా వుండడం మంచిది. ఉప ముఖ్యమంత్రి గారు చొరవ తీసుకోవడం మంచిది.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :- ముఖ్యమంత్రిగారు లేరు.

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :- ఈ రోజు వారికి ఆ హౌస్‌లో బిజినెసు వుంది గాబట్టి అక్కడికి వెళ్లారు. గౌరవ సభ్యులు రాజేశ్వరరావు గారు యితరులు చేసిన సూచనలను ముఖ్యమంత్రి గారికి మెడికల్ అండ్ హెల్తు మినిస్టరు గారికి తెలుపుతాను

POINT OF INFORMATION

re : Death of Sri Pothina Appa Rao while travelling in Godavari Express on 2-8-1982 being thrown out by a constable into the river Godavary.

re: Death of Sri Pothina Appa Rao while travelling in Godavari Express on 2-8-1982 being thrown out by a constable into the river Godavary.

శ్రీ వల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :- అధ్యక్షా, నోటీసులోనే వుంది విషయం. చిన్నగారి బంధువు పోతిన అప్పారావుగారు కుటుంబ సమేతంగా ట్రైన్ ఎక్కారు. పొరపాటున ఆయన ఆడవారి పెట్టెలో ఎక్కినందుకు ట్రైన్ మూవ్ అవుతూ వుండగే కానిస్టేబులు ఆయనను త్రోసివేయడం జరిగింది. ఆయన గోదావరిలో పడిపోయినాడు. డెడ్ బాడి దొరకలేదు అక్కడ లాంచీలు తిరుగుతూ ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి. అయినా డెడ్ బాడి దొరకలేదు. ఆ కానిస్టేబుల్ మీద ఏమి యాక్షను తీసుకున్నారో తెలియదు.

మిస్టరు డిప్యూటి స్పీకరు :- రాజమండ్రి దగ్గరేనా?

శ్రీ వల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :- రాజమండ్రి కరస్పాండెంటు పంపిస్తే ఈనాడు పత్రికలో యీ రోజు వచ్చింది. 6 వ పేజీలో వుంది. దానిమీద ప్రకటన చేయగలరా, లేకపోతే వృధాగా మూవ్ చేయడమేనా? వారు రెడిగా వుంటే ప్రకటన చేయమనండి. లేకపోతే రేపటికి వాయిదా వేయండి.

మిస్టరు డిప్యూటి స్పీకరు :- ఈ నోటీసుతో చిన్నగారువచ్చి నేను రేపు వుండను యీవాళనే నాకు సమాధానం చెప్పాలన్నారు.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న :- అడ్మిట్ చేసినప్పుడు సమాధానం చెప్పాలిగదా.

మిస్టరు డిప్యూటీ స్పీకరు : యూజ్వల్ కోర్సులో అడ్మిట్ చేసి వెంటనే వేసే వారం. రేపు వుండను, యీనాడే సమాధానం చెప్పాలని చిన్నగారు చెప్పారు. వారు ఆదుర్దాతో వున్నారు, అందుకని అలా చేయవలసి వచ్చింది.

శ్రీ పోతిన చిన్న : అధ్యక్షా. రెండవ తేదీనాడు హైదరాబాదు నుండి వెళ్ళే గోదావరి ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో విజయవాడ నుండి సింహాచలం కొండకు దేముడి దగ్గరకు వెళ్ళడానికి భార్యా పిల్లలను ఆడవారి పెట్టెలో ఎక్కించి తాను మగవారి పెట్టెలో విజయవాడలో ఎక్కాడు. కొవ్వూరు స్టేషనులో బండి ఆగినప్పుడు పిల్లలకు ఏదైనా కావలసి వస్తుందేమోనని పెట్టెదగ్గరకు వెళ్ళినాడు. పంపు వద్దకు వెళ్ళి నీళ్ళు తీసుకువచ్చి యిచ్చే లోపల బండి మూవ్ అయినందున తన పెట్టెలోకి వెళ్ళడానికి వీలు లేని పరిస్థితి ఏర్పడినందున యినుప కడ్డీ పట్టుకొని ఆడవారి పెట్టెలోకి ఎక్కేటప్పుడు, అక్కడ వుండే

re : Death of Sri Pothina Appa Rao while travelling in Godavari Express on 2-8-1982 being thrown out by a constable into the river Godavary.

రిజర్వు కానిస్టేబులు యిది ఆడవారి పెట్టె ఎక్కడానికి వీలు లేదని జబర్దస్తీ చేశాడు, ఆయన బ్రతిమాలుకున్నాడు, నా పిల్లలు భార్య అక్కడ వున్నారు, నేను రాజమండ్రి స్టేషనులో దిగిపోతాను అని చెప్పాడు. అట్లా చెప్పినప్పటికి, గోదావరిమీద బండిపోతు న్నదని తెలిసి కూడ - రైల్వేవారు వ్రాసేదేమంటే కానిస్టేబులు సహాయం లేనందున రిజర్వు కానిస్టేబులు వల్ల నడుపుతున్నామని - ఆ కానిస్టేబులుకు మానవత్వం వుందో లేదో, రైల్వేవారు గోదావరిలో తోయుమని కానిస్టేబులుకు అధికారం యిచ్చారేమో ఆయనను గోదావరిలో తోయడం వల్ల ఆయన పడిపోయాడు, నావలవారు, యీతవాండ్లు వెతికి ప్రయత్నం చేసినప్పుడు నిన్న సాయంత్రం శవం దొరికింది, విజయవాడ తెస్తు న్నట్లుగా నాకు ట్రాంకాల్ వచ్చింది.

మిస్టరు డిప్యూటి స్పీకరు : మీరు నోటీసులో శవం దొరకలేదని వ్రాశారు.

శ్రీ పోతిన చిన్న : అంటే మొన్నటికి దొరకలేదు. ఇంత ఘోరం చేయుమని రైల్వే వారు అధికారం యిచ్చారా ? కానిస్టేబులుకు ఏమి పనిష్‌మెంట్ యిస్తారు ? ఇతను మునిసిపాలిటిలో వాటరు వర్క్సులో ఒక పర్మనెంటు వుద్యోగి, సూపర్వయిజరుగా పని చేస్తున్నవారు. అతని భార్య గోదావరిలో దిగి గార్డునకు మనవి చేసుకున్నది. ఈ విధంగా యీయన నా భర్తను గోదావరిలో త్రోసివేశాడు అని. ఇప్పటికి రైల్వేవారు ఏమి చర్యను తీసుకున్నారు? ఆ కానిస్టేబులును ఏమి చేశారు ? రేపు అయినా సమాచారం తెప్పించండి. ఎల్లుండి అయినా అభ్యంతరం లేదు. అతని కుటుంబం చెడిపోయినది. ప్రభుత్వంవారు విచారించి రైల్వే వారినుండి సంజాయిషి తీసుకొని ఏమి చేస్తారని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

శ్రీ సి. జగన్నాథ రావు : అధ్యక్షా, ఈ వ్యవహారం రైల్వే డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించింది. పోతిన చిన్న గారి ఆవేదన వారి మాటలవల్ల తెలిసింది. ఏదైనా యీ సమయమే యిచ్చి ఇప్పుడే సమాధానం చెప్పాలంటే చెప్పే పరిస్థితిలో లేను. కనుక దానికి సంబంధించిన భోగట్టా తెప్పించి సమాధానం చెబుతాను. ఆ తరువాత రైల్వే డిపార్టుమెంటు యీ సందర్భములో తగు చర్య తీసుకోడానికి, వారితో సంప్రదింపులు జరుపుతాను.

Business of the House

శ్రీ యం. వెంకయ్య నాయుడు :- అధ్యక్షా, శాసనమండలిలో నిన్న రెవెన్యూ మరియు విద్యుచ్ఛక్తి మంత్రిగారు విద్యుచ్ఛక్తి ఉద్యోగస్తుల విషయములో ఒక స్టేటుమెంటు చేశారు. మంత్రిగారు యిచ్చిన స్టేటుమెంటు అంతా శుద్ధ పొరపాటు అని ఫ్యాక్ట్సును వక్రీస్తున్నారని వారు బయట ప్రకటనలు చేస్తున్నారు. శాసనసభతో చెప్పింది అబద్ధమని ప్రకటిస్తున్నారు ఇదేమి గౌరవప్రదమో నాకు అర్థం కావడం లేదు, విద్యుచ్ఛక్తి ఎఫెక్ట్ కాలేదు అంతా బాగుందని చైర్మన్‌గారు మంత్రిగారు అంటున్నారు. ఈరోజు పేపర్లో చూస్తే కొన్ని పట్టణాలలో యీ సమ్మెవల్ల విద్యుచ్ఛక్తికి అంతరాయం కలిగిందని వుంది. అంతేగాదు, ఇంతకుముందు మన శాసనసభలోనే ఆ సమ్మె కారణమో లేకపోతే యిక్కడ ఏం శక్తులు పని చేస్తున్నాయేమో నాకు తెలియదుగాని మొత్తం మీద రెండు సార్లు విద్యుచ్ఛక్తి పోవడం మనం మధ్యలో ఒకసారి సభను వాయిదా వేసుకునే పరిస్థితి వచ్చింది. విద్యుచ్ఛక్తి అంతరాయంవల్ల సభ వాయిదా పడిందంటే దాని సీరియస్‌నెస్ ఎఫెక్ట్ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఏ విధంగా వుంటుందో ఆలోచించాలి. ప్రభుత్వానికి మనవి చేసేదేమంటే, యిలాంటి యింపార్టెంటు స్ట్రయిక్ జరుగుతున్నప్పుడు ఏరోజుకారోజు పరిస్థితి ఏమిటో సభకు చెప్పవలసిన బాధ్యత ఆ శాఖ మంత్రిగారి మీద వుంది. సరే, నెల్లూరుకో ఎం. పి.గారు చనిపోయారని వారు వెళ్ళారనుకోండి. వారు వచ్చివుంటే కనీసం యివాళ సభకువచ్చి లేటెస్ట్ పొజిషను ఏమిటో హౌస్‌కు తెలియజేయుమని మీ ద్వారా ఉపముఖ్యమంత్రిగారికి ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ సమ్మెను కొనసాగించడం మంచిదికాదు వీలైనంత తొందరగా వారితో మాట్లాడి అది పరిష్కారం చేయడానికి ప్రయత్నాలు చేయండి.

10-00 a.m. శ్రీ జి. లచ్చన్న :- అధ్యక్షా, ఈ సభయొక్క గౌరవమర్యాదలను ప్రభుత్వం ఏమైనా గమనిస్తున్నదా లేదా ? ఇది చాలా సీరియస్ మాటర్. సభలో ముఖ్యమంత్రి ఉండరు, ఉపముఖ్యమంత్రిగారికి ముఖ్యమంత్రియొక్క పవర్సు ఉన్నాయో లేదో తెలియదు. ఆ సబ్జక్టు అంతవున్నా తెలియదు. ముఖ్యమంత్రి, ఉపముఖ్యమంత్రి ఇద్దరూ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు మెంబర్సు. కనుక ఇక్కడ సభానాయకుడిని పెట్టారు. ఆయన ఎక్కడ ఉన్నాడో తెలియదు. ఈ రకంగా ఈ సభను ఇంత తేలికగా చూడడం ఏమిటి? ఈ రకంగా ఎన్ని రోజులు నడిపిస్తారు ? మీరు ఎప్పటినుంచో డిప్యూటి స్పీకరుగా ఉన్నారు ? యాక్టింగు స్పీకరు అని అనడానికి వీలులేదని డిప్యూటి స్పీకరు అని అంటున్నారు. ఈ రకంగా ఎన్నాళ్ళు నడుస్తుంది ? ఈ దౌర్భాగ్యం ఈ శాసనసభకు ఎందుకు రావాలి ? ఎవరికి పట్టని బిడ్డలాగ ఈ శాసనసభ ఎన్నాళ్లు ఉండాలి ? దీనిని గురించి ఎవరు సమాధానం చెబుతారు ? చెప్పమనండి. వారికి ఎప్పుడు సావకాశం ఉంటే అప్పుడే మేము కూడా హౌసుకు వస్తాము. వారెవరికి ఇంట్రెస్టు లేకపోతే మేము ఇక్కడెందుకు?

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :- శాసనసభలో సహజంగా ముఖ్యమంత్రిగారు ఉండవలసిన అవసరం ఉంది. రెండవ సభ జరుగుతున్నప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారి, ఉపముఖ్యమంత్రిగారి, సభానాయకుల సమయంలో సంపకం లేకపోతే ముఖ్యమంత్రి గాని సభానాయకులుగాని ఉపముఖ్యమంత్రిగాని తప్పనిసరిగా కూర్చోవాలనే నిబంధన లేకపోతే ఇబ్బంది అవుతుంది. అత్యవసరంగా అప్పటికప్పుడు ఉత్పన్నమయ్యే సమస్యలపై వెంటనే నోటీసు తీసుకొని చెప్పడానికి ఆస్కారం లేకుండా పోతుంది. మేము చెప్పి కూడా ప్రయోజనం లేకుండా పోతుంది రెవిన్యూ మినిస్టరు శ్రీ జనార్థనరెడ్డిగారు ఎమ్. పి గారి మరణంవల్ల నెల్లూరు వెళ్లారనుకోండి. ఉపముఖ్యమంత్రిగారు ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు చైర్మన్ శ్రీ తాతారావుగారితో మాట్లాడి అరెస్టు అయిన ఉద్యోగస్థులను వదలిపెట్టి ఒక పరిష్కారం చేయవలసిన అవసరం వుంది. ఇక ఎన్.ఎమ్.ఆర్ సమస్య మిగిలింది అన్నారు. అది ఎంతవరకు వచ్చింది ? ఈ విధంగా ప్రభుత్వం తాత్సారం చేయడంవల్ల రాష్ట్రానికి నష్టదాయకంగా ఉంది. ఆ సమస్యల పరిష్కారానికి మీరు తీసుకుంటున్నటువంటి చర్యలు ఏమిటి ? ఇటువంటి అత్యవసర పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా మేలుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :- ఈ విషయం మీద ఇదివరకు ముఖ్యమంత్రిగారు స్టేట్ మెంటు ఇచ్చారు. ఈ సమ్మెను గురించి ప్రస్తావిస్తూ నేను ఎప్రోప్రియేట్ టైములో జోక్యం చేసుకుంటానని అన్నారు. ఇంతకన్నా ఎప్రోప్రియేట్ టైము ఏమి ఉంది ?

శ్రీ జి. లచ్చన్న :- ఎప్రోప్రియేట్ టైము అంటే లాఠీఛార్జి జరిగిందా ? అప్పుడుకదా ఎప్రోప్రియేట్ టైము. లాఠీఛార్జి జరిగినప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు వస్తారు. అందుచేత ఓంకార్‌గారు చెప్పింది అవుట్ ఆఫ్ ఆర్డరు.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :- ఈ సమస్యను అంతదూరం తీసుకొని పోవద్దు. చాలా పట్టణాలలో-నెల్లూరు, అనంతపురం గృహాలలో వాడుకునే కరెంటు దెబ్బతినడమే కాకుండా వ్యవసాయ భూములకు వాడుకునే పంపుసెట్సు కూడా దెబ్బతిన్నవి. అందుచేత ఇక విధ్వంసక చర్యలకు దారితీసే పరిస్థితి వరకు వేచిచూడకుండా వెంటనే ఇదివరకు అంగీకరించినటువంటి ఒప్పందం ప్రకారం అమలు చేస్తారా లేదా అనేది ప్రధానమైన అంశం. ముఖ్యమంత్రిగారు వెంటనే ఇదివరకు చేసుకున్న ఒప్పందాన్ని అమలు చేయడంలో జోక్యం చేసుకొనడం మంచిదని, దానికి అవసరమైన చర్యలు వెంటనే తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. కాశయ్య (కొత్తగూడెం) :- సమ్మె మొదలైన తరువాత చాలా చోట్ల అరెస్టులు జరిగాయి నా నియోజక వర్గంలోని కొత్తగూడెం థర్మల్ స్టేషనులో అరెస్టు చేయడం వారిని వరంగల్ జైలుకు పంపించడం జరిగింది. సెక్రటేరియేట్

సిబ్బంది సమస్యల గురించి మొత్తం మీద చొరవ తీసుకొని పరిష్కారం చేశారు. ఇప్పుడు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఈ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు ఎంప్లాయీస్ సమ్మె చేస్తున్నారు. సుమారు 48వేల మంది సమ్మెలో ఉన్నారు. ౹00 మంది అరెస్టు అయి జైలులో ఉన్నారు. టెంపరరీగా పనిచేస్తున్న 3వేల మంది కార్మికుల సమస్య ఇది. వారు 3, 4 మాసాల క్రితం ఉద్యోగం దొరికినవారు కాదు. రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషను అమలు చేయడం కోసం వీరందరినీ ఇదివరకు తీసుకోవడం జరిగింది. ఇదివరకు ఏ ప్రభుత్వానికి లేనటు వంటి ఒక ప్రతిష్ఠాకరమైనటువంటి ఆలోచన ఇప్పుడెందుకు వచ్చింది. ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు ఎంప్లాయీసుకు ఇస్తున్నటువంటి వేతనాల గురించి చెప్పారు. ఆ స్టేటుమెంటును యూని యన్‌వారు ఖండించారు. వాస్తవాలు వేరుగా ఉన్నాయి. అందుచేత ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ రోజున జోక్యం చేసుకొని దానిని పరిష్కారం చేయాలి. లేకపోతే స్పీకరుగారు అయినా జోక్యం చేసుకొని వెంటనే పరిష్కారం చేయడానికి కృషి చేయాలని, ఈ రాష్ట్రంలోని ప్రజలకు ఇబ్బందులు లేకుండా చేయడానికి సహాయ పడాలని కోరు తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్‌రెడ్డి (కల్వకుర్తి) :- అధ్యక్షా, మేము ఎన్ని ఉపన్యాసాలు చెప్పినా అరణ్య రోదనా క్రింద మారిపోయే ఆకాశం ఉంది. ఇప్పుడు సమాధానం చెప్పేవారు ఎవరూ లేరు. శ్రీ జనార్ధన రెడ్డిగారు ఎంపి గారి మరణ సందర్భంలో నెల్లూరు వెళ్ళారనుకోండి. ఇప్పుడు ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు ఎంప్లాయీస్‌తో చర్చించేవారు కూడా ఎవరూ లేరు. ఈ సమ్మె సందర్భంగా చర్చలు జరిగినాయి కదా, వాటి ఫలిత మేమిటి ? 48 వేలమంది సమ్మె చేస్తున్నప్పుడు సమ్మె చేస్తున్న ప్రతివారిని సంప్ర దించాలని చెప్పడం కాదు. వారితో చర్చించి ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తుందని చెప్పే పరిస్థి తులలో ఈనాడు ప్రభుత్వం లేదు.

శ్రీ జి. సుందరరామయ్య (అల్లూరు) :- పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరు

Mr. Deputy Speaker : No, please. Sri Sobhanadreeswara Rao has been requesting me for the past fifteen minutes. I have allowed Sri Jaipal Reddy since he is a leader.

10 నిముషాల నుంచి శ్రీ శోభనాద్రీశ్వరరావు మాట్లాడుటకు చేయి ఎత్తుతూ ఉన్నాడు. ఇప్పుడు మీరు లేని పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరు అంటే ఏలాగ ?

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు : అధ్యక్షా, మేము కాలింగు అటెన్షను నోటీసు ఇచ్చాము. ఏలూరు కెనాల్ క్రింద there are yet thousands of acres to be trans-planted. The Minister for Agriculture himself agreed that 5 lakh acres to be irrigated.

అ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] నోటీసు ఇచ్చారు [illegible] లేవు వచ్చేట్లు [illegible]...

Sri G. Sundara Ramaiah:- Now. so many submissions and views on an issue which is not scheduled have been expressed which are not etther contradicted or opinion of the Government is expressed Certain views have been expressed by Sri Kasaiah and Sri Jaipal Reddy and some others and since the view of the other side is not expressed and not recorded, I request that those views which are expressed and the issue is not scheduled, the Chair might please expunge them from the records.

Sri S. Jaipal Reddy:- Since there is no government spokesman...............

Mr. Deputy Speaker:- That is the look out of the Government and not yours.

(ఇంటరప్షన్సు)

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి (అముదాలవలస) :- బడ్జెట్ పుస్తకాలు ఇళ్ళకు పంపిస్తామని చెప్పారు. ఇప్పటి వరకు పంపలేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకరు :- సగము వెళ్ళిపోయాయి. మిగతా సగము ఈ రోజో రేపో వెళతాయట.

(ఇంటరప్షన్సు)

శ్రీ పి జనార్ధనరెడ్డి :- ఇప్పుడు కాశయ్యగారు చెప్పినట్లు చాలామందిని రిక్రూటు చేయాలి అని చేస్తున్నారని అన్నారు. ఇప్పుడు మా దగ్గర ఎన్.టి.సి పి. ఉంది. అది వచ్చేసింది. దానికి వేలాది కార్మికులు అవసరం ఉన్నారు. విశాఖపట్టణంలో అదే జరుగుతోంది. ఎన్.టి.సి పి.లో కూడా అదే జరుగుతోంది. వారు అక్కడ జనాన్ని తీసుకోవడంలేదని అనేకసార్లు వచ్చింది. ఇక్కడ రిక్రూటుచేయకుండా ఇక్కడ ఎబ్‌జార్బు చేసే ప్రయత్నం చేయవచ్చు. ఇప్పుడే లైను గుంజడం జరుగుతున్నది. కేరళ వారిని ఇక్కడ లైను గుంజడానికి పెట్టుకున్నారు. అందుచేత ఇక్కడ బోర్డుగాని మంత్రిగారు గాని ఎన్.టి.పి.సి అధికారులతో మాట్లాడి మన జనాన్ని ఇక్కడ నుంచి రిక్రూటుచేయకుండా మన వాళ్ళని దీనిలో ఎబ్‌జార్బు చేసే ప్రయత్నం చేస్తే వారికి వీరికి సేవచేసిన వారు అవుతారు. ఇమీడియట్‌గా ఆ డిస్కషను కూడా మీరు మొదలు పెట్టాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు (మల్లేశ్వరం) :- అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఈ సభవారు తెలుసుకోవలసిన ప్రధానమైన విషయం ఒకటి విద్యుచ్ఛక్తి ఉద్యోగుల సమ్మెలో, ఇంతవరకు

జరిగిన ఒప్పందాన్ని అమలు పరచమని వారు కోరుతున్నారు. పోతే రెండవ విషయం ఏమిటంటే 6000 మందిని తీసివేసి కాంట్రాక్టు బేసిస్ మీద ఇతరులతో చేయించడానికి మీరు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అదే మీరు కన్‌ఫరమ్ చేయవచ్చు కదా అని వారు అడుగుతున్నారు. ఈ విషయాన్ని ఈ వేళ కాకపోతే రేపు అయినా సరే సభవారికి తెలియజేయడం ప్రజలకు తెలియజేయడం చాలా అవసరం.

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :- అధ్యక్షా, క్యాబినెట్‌ను గ్రూపులుగా డివైడు చేయడం ఒక గ్రూపు ఎసెంబ్లీతో వుంటే ఇంకో గ్రూపు కౌన్సిలులో ఉంటుంది. వారిద్దరు ఒకే గ్రూపులో ఉండడం వలన కౌన్సిలులో ఉండవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. అంతేగాని హవుసుని డిసు రెస్పెక్టు చేయాలని ఎవరికి లేదు. నేను ఈ గ్రూపులో మార్పులు తీసుకు వచ్చి ముఖ్యమంత్రి ఇక్కడ వున్న పక్షంలో లీడర్ ఆఫ్ ది హవుసు అక్కడ ఉండేటట్లు వారు అక్కడ వున్నప్పుడు లీడర్ ఆఫ్‌ది హవుసు ఇక్కడ వుండేట్లు మార్పు చేసుకుంటాము. ఎలక్ట్రిసిటి సమ్మెవిషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ఎప్రొప్రియేట్ టైములో చెబుతామని చెప్పడం జరిగింది హవుసు ఎక్స్‌ప్రెసు చేసిన సెంటిమెంట్సు నేను కన్వే చేస్తాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :- పాయింటాఫ్ సబ్‌మిషన్ : ఇప్పుడు చీఫ్ మినిష్టరు, హెల్తు మినిష్టరు ఒకే గ్రూపులో ఉండడం వల్ల వారికి ఇప్పుడు కౌన్సిలులో పని ఉంది అన్నారు. కాని ఇందాకె డిప్యూటీ సి. ఎం. గారు కూడా అక్కడ పని ఉంది వెళ్ళాలి అన్నారు. ఇప్పుడు వారి గ్రూపు అక్కడ పని ఎందుకు కానప్పుడు అక్కడ ఉంటుంది. అక్కడ నాకు బిజినెస్ ఉందని చెప్పడం అబద్ధము కాదా ?

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు : నిన్న మొన్న జరిగిన బిజినెస్ దృష్ట్యా అక్కడ ఈ రోజు నేను ఒక ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పవలసిన పరిస్థితి వచ్చిందిగాని మామూలుగా అది కాదు. దీంట్లో అబద్ధము అనవలసిన అవసరము ఏమి ఉన్నదో నాకు అర్థము కావడంలేదు. ఈ హవుసుని డిస్‌రెస్పెక్టు చేసే ఉద్దేశము నాకు లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. రామారావు :- దురదృష్టము ఏమో గాని మా పెద్ద మంత్రులు అందరు అప్పరుహవుసునుంచి వచ్చినవారవడం వారు చిన్న ఇల్లు పెద్ద ఇల్లు అన్నట్లు చూస్తున్నారేమో నని అనుమానంగా ఉంది. తీవ్రమైన సమస్యల మీద ఇక్కడ చర్చలు జరిగేప్పుడు మంత్రులు ఉండడం అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను.

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :- మీరు పెద్ద ఇల్లు చిన్న ఇల్లు అంటుంటే మళ్ళీ ఏదో పెద్ద ఇల్లు పిక్చరు తీస్తున్నారేమో అని అనుకున్నాను.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :- మేము కొన్ని ఎక్స్‌ప్రెస్ పోస్టు పోను క్వశ్చన్సుగాని లేక పోతే కాల్ 74 నోటీసులుకాని ఇచ్చినప్పుడు వాటిని డిస్ ఎలో చేయడమే కాకుండా ఎందుకు చేయబడింది అనే రీజన్స్ కూడా ఇవ్వడంలేదు. లాండు రిఫారమ్స్ పైన నేను ఇచ్చాను అల్లాగే స్టీలు ప్లాంటులో వాగన్ సప్లయి గురించి ఇచ్చాను. రీజన్సు కూడా లేకుండా డిస్ ఎలో చేస్తున్నారు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :- వీటన్నింత ఎందుకు మేము ఎలౌ చేస్తున్నాము. మీరు ఛాంబరుకు రండి చెబుతాను.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT
(Budget) For 1982—83
(General Discussion)

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు :- అధ్యక్షా, బడ్జెటు మీద జరుగుతున్న చర్చ నాల్గవ రోజుకే ఆర్థికశాఖామాత్యులుగారు సభలో లేకుండా బయట వున్నారు. మేము చెప్పేది ఎవరు నోట్ చేసుకుంటారో తెలియకుండా వుంది. కేవలం మాటలలో తప్పితే యీ బడ్జెటు మీద ఈ ప్రభుత్వానికి ఎంతవరకు శ్రద్ధ ఉన్నదనేది యిది ఒక ఉదాహరణ. కాబట్టి సభలో ప్రతిపక్షం వైపునుంచికాని అధికారపక్షం వైపునుంచి కాని వ్యక్తం చేసేటటువంటి డిమాండ్స్ కాని సూచనలు కాని అభిప్రాయాలు కాని మొత్తం యీ ప్రభుత్వం చేయలేకపోవచ్చును. ఈ బడ్జెటు సమావేశాలు అయినప్పటికీ అయినా అందులో ఈ జనరల్ డిస్కషన జరిగినప్పుడు అయినా ఆర్థికశాఖామాత్యులుగారు శాసనసభలో కూర్చునే ఓపిక లేకపోవడం చాలా దురదృష్టకరం. లోగడ ఆయన స్పీకర్‌గా పని చేసినప్పుడు పర్వాలేదు బాగానే పని చేస్తున్నారని అభిప్రాయపడినాము. కాని...

శ్రీ డి. రవీంద్రనాయక్ :- వారికి సభలో కూర్చునే ఓపికలేకకాదు. కౌన్సిల్‌లో వారికి ప్రశ్న ఉండడంవల్ల పని ఉండి వున్నారు.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు (ఉయ్యూరు) :- ఇక్కడ సభలో జనరల్ డిస్కషన్ జరిగేటప్పుడు అక్కడ కౌన్సిల్‌లో క్వశ్చన్ అవర్ ఉందని చెప్పడం సమంజసం కాదు. ఇక్కడ బిజినెస్ ప్రోగ్రాము ఖచ్చితంగా నిర్ణయం అయిన తర్వాత అక్కడ ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పవలసి వుందని వారు వెళ్ళిపోవడం సమంజసంగా లేదు. దానివల్ల న్యాయం జరగదు. ఈ ప్రభుత్వం వస్తువుల ధరలు తగ్గినాయని, ఆర్థిక పరిస్థితి చాలా ప్రోత్సాహకరంగా ఉందని మాకు యిచ్చినటువంటి బడ్జెటులో వ్రాసినారు. మన ఆర్థికశాఖామంత్రిగారు వీరి యొక్క ఉపన్యాసంలో ఆ అంకాన్ని చాలా వివరంగా యిచ్చినారు. వాస్తవానికి వీరు ఈ అంకెలు ఎక్కడ నుంచి తీసుకొని వచ్చినారో కానీ

బజారులోనికి వెడితే వినియోగదారుల వస్తువులు ఈనాడు బియ్యం యెంతకు కొంటు న్నారు ? వేరుశనగనూనె ఎంతకు కొంటున్నారు ?

(శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డి అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు)

కొబ్బరినూనె, మినపప్పు ఏ ధరకు దొరుకుతున్నది తెలుసుకోకుండా ఈ ధరలు తగ్గినాయని అంటే అది కాగితం మీద తప్పితే ఆచరణలో లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా వినియోగదారు వస్తువుల ధరలు రోజు రోజుకు పెరుగుతున్నాయి. సామాన్యుల జీవితం దుర్భరం అయిపోతోంది. కనుక ఈ ప్రభుత్వం ఈ ధరలను అరికట్టడంలో విఫలం అయిందన్నది మనకు కనిపిస్తున్నదే. ఈ సంవత్సరం పంచదార ప్రొడక్షన్ దాదాపు గతములో యెన్నడు లేనంత అత్యంత స్థితికి చేరింది.

ఇది అనేక లక్షల బస్తాలు ఫ్యాక్టరీల దగ్గర, గవర్నమెంటు దగ్గర మూలుగుతున్నాయి. ఈనాడు కిలో పంచదార రూ. 5-00 లకు అమ్ముతోంది. ఇంతకు ముందు జనతా ప్రభుత్వం టైములో కిలో రూ. 2-40 లకు జేబు నిండా డబ్బులు వేసుకుంటే కావలసినంత పంచదార కొనుక్కునే వారు. ఈనాడు అది విఫలం కావడానికి అనేక కారణాలు ఉండవచ్చును. ఆనాడు పంచదార అధికంగా తయారయి సామాన్య జనులు కొనుక్కోవడానికి యేవిధమైన కంట్రోలు లేకుండా కావలసినంత పంచదార దొరికిన పరిస్థితి ఉంది. కాని ఈనాడు ఈ కాంగ్రెసు-ఐ ప్రభుత్వం పంచదార మిల్లు యజమానులనుంచి ఎన్నికల నిధులు పేరుతో అనేక కోట్ల రూపాయలు వసూలు చేయడం ఆ ఫ్యాక్టరీల దగ్గర నుంచి వసూలు చేసిన దానికి మూడురెట్లు లాభం చూపించి మరల వచ్చే ఎలక్షన్‌కు వారి దగ్గర నుంచి ఏరకంగా కోట్ల రూపాయలు తీసుకోవాలనే ఆలోచనలతో ఈదౌర్భాగ్యపు ఆలోచనతో ఇప్పటికి ఈ కంట్రోలు విధానం కొనసాగిస్తూ వారికి లెవీ రేటు కూడా పెంచివేశారు, బజారులో సామాన్యులకు కిలో రూ. 5-00 కంటే తక్కువ దొరకడం లేదు. ఈ కాంగ్రెసు-ఐ ప్రభుత్వం కేంద్రంలోకాని ఇక్కడ కాని ఎంతసేపూ మిల్లు యజమానుల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి కాని సామాన్యుల యొక్క చెరకు రైతులయొక్క ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి కృషిచేయడంలేదు. మన మంత్రులు బాగారెడ్డిగారు, బాలాగౌడ్‌గారు, వ్యవసాయశాఖామంత్రిగారు మహారాష్ట్రకు వెళ్ళి వచ్చినారు, అక్కడ ఎంత రేటు ఇస్తున్నారంటే రూ. 240 లు రేటు ఇస్తూ మరి హార్వెస్టింగ్, ట్రాన్స్‌పోర్టేషన్ అక్కడ ఫ్యాక్టరీలకు యిస్తూవుంటే యిక్కడ ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధర ప్రకారం కోఆరేటివ్ ఫ్యాక్టరీసు కాని గవర్నమెంటు ఫ్యాక్టరీస్కు కాని యివ్వడం లేదు. కొన్నింటిలో ఇచ్చినారు. కొన్నిటిలో ఇస్తామన్నారు. కాని యింకా ఇవ్వలేదు. ప్రయివేటు ఫ్యాక్టరీలు అసలే యివ్వలేదు. ఈ ప్రయివేటు ఫ్యాక్టరీల మీద చర్య తీసుకోవడానికి ఈ ప్రభుత్వానికి దమ్ముు లేకుండావుంది. అన్నిటి కన్నా విచారకరమైన విషయం ఏమిటంటే రాష్ట్రస్థాయిల్లో సుగర్‌కేన్ ఎడ్వైజరీ

కమిటీ అని ఒకటి ఉంది. ఆ సమావేశం జరగలేదు. వచ్చే నెల 15 రోజులలో ఆ కమిటీ మీటింగ్‌కు పిలవాలనుకుంటున్నామని ఏ విషయాలు డిస్కస్ చేయదలచుకొన్నారని సభ్యులకు వ్రాస్తే "మీరు నిర్ణయించిన రేటు అన్ని ఫ్యాక్టరీలు ఇచ్చినాయా? ఇవ్వాలసి వుంటే ఇంకా ఎంత ఇవ్వాల మీరు చెప్పిన పర్చేజ్ టాక్సు ఏ ఫ్యాక్టరీలకు ఇచ్చినారు ? ఇవన్నీ సమగ్రంగా తెలియచెప్పవలసిందిగా వ్రాసినాము కాని ఇప్పటికి ఆ సమావేశం జరగలేదు. ఈ శాసనసభ మొదలు అయి చాలా రోజులు అయింది, ఇప్పటికయినా ఆ షుగర్ కేన్ ఎడ్వైజరీ కమిటీని సమావేశపరచి దానిలో కూలంకషంగా చర్చించాలి. మన షుగర్ ఫ్యాక్టరీలు నష్టంలో ఉన్నాయి. ప్రయివేటు షుగర్ ఫ్యాక్టరీలు నష్టాలలో లేవు. అసలు మన రాష్ట్రంలో ప్రయివేటు ఫ్యాక్టరీలు కొద్దిగానే ఉన్నాయి. అవి ఒకటి రెండుతప్ప మిగిలినవి 4, 5 సమర్థవంతమైన మేనేజ్‌మెంటుతో నడుస్తూ లాభాలు ఆర్జిస్తూ వున్నాయి కాని చెరకు రైతులకు సరియైన ధర యిద్దామనే ఉద్దేశ్యంలో లేరు స్టేట్ లెవెల్‌లో షుగర్ కేన్ ఎడ్వయిజరీ కమిటీ సమావేశాన్ని పిలిచి దానిపైన ఈ ప్రభుత్వం యే చర్య తీసుకోవాలో ఆలోచించాలి. ఈ కొద్ది సమయంలో అన్ని విషయాలు చెప్పాలంటే కష్టం 1980-81, 1981-82 వచ్చేటప్పటికి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి అధికారంలోనికి వచ్చిన తర్వాత ఎరువుల ధర అట్లాగే వ్యవసాయానికి కావలసిన ముడి వస్తువుల ధరలు అధికంగా పెంచి చెరకు రైతులకు మాత్రం చెరకు కనీసం ధర పర్ టన్‌కు రూ. 5లు మాత్రమే పెంచింది. కేంద్రంలో ఉన్నటువంటి కాంగ్రెసు-ఐ ప్రభుత్వమే సిమెంటు ఫ్యాక్టరీల యజమానులు తమకు కిట్టుబాటు కావడం లేదు, నష్టం వస్తోందని అంటే క్రొత్తగా ద్వంద ధరల విధానంపెట్టి యింతకుముందు రూ. 32 లు లెవీ సిమెంటు రేటు ఉంటే యిప్పటికి కూడా దానిని ఉంచి ఆ రేటు యిప్పుడు రూ. 36లు చేశారు. ఫ్రీ మార్కెట్టులోకి రెండువంతులు యిచ్చి మీ యిష్టం వచ్చిన రేటుకు అమ్ముకోమంటే అది బస్తా రూ. 60ల చొప్పున చక్కగా అమ్ముకుంటున్నారు. మన అందరికి తెలిసినదే పంచాయితీ సమితి ప్రాంతంలో స్కూలు బిల్డింగ్ కట్టాలంటే. లేకపోతే పేదవాళ్ళకి యిళ్ళు కట్టాలంటే ఏ పనికి అయినాకాని సిమెంటు కావాలంటే లేదు. మా జిల్లా కలెక్టరు దగ్గరకుపోయి, జిల్లా పరిషత్తు చైర్మన్ దగ్గరకు వెళ్ళి అడిగితే ఏమి చేయమంటారు సిమెంటు రావడం లేదంటారు. అదే సిమెంటు బస్తా రూ. 60లకు యెంత కావాలంటే అంత సప్లయి అవుతోంది. అంటే ఈ ప్రభుత్వం సిగ్గు పడవద్దా ? అని అడుగుతున్నాను. ఈ సిమెంటు ద్వంద ధరల విధానం గురించి పేపర్లో వచ్చిన మరుక్షణం నుంచి సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ యజమానులు ఫ్రీ మార్కెట్లో ఆ రోజునే అమ్ముకున్నారు. మొన్న మినీ జనరల్ ఎలక్షన్‌కు ముందే ఆ సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలు వందల కోట్ల రూపాయలు ఆర్జించినారు. ఆ 100ల కోట్ల రూపాయల లాభాలను శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి ప్రభుత్వంకూ ఇందిరా కాంగ్రెసు పార్టీ ఎన్నికలకు విరాళంగా ఇచ్చినారని అనుమానంగా అని చెబుతున్నాను.

అడ్వర్టైజ్, కేంద్రములో పనిచేసే ప్రభుత్వము ఈ రాష్ట్రములో కూడా వారిదే వుంది. పంచాయితీ రాజ్‌లో మన ఎన్. ఆర్. ఇ. పి. వర్కుల్స్ అమలు చేయడానికి అంటే రోడ్లు వేయడానికి స్కూలు బిల్డింగులు కట్టడానికి పంచాయితీరాజ్ సర్పంచి గాని, గ్రామ అభివృద్ధి కమిటి గాని అమలు చేయటానికి సిమెంటు యివ్వలేని అవస్థలు ఈ ప్రభుత్వానికి ఏర్పడింది ఇది ఎందుకు జరుగుతూ వుంది. ఆర్. ఎండ్. బి పనులకు పంచాయతీ రాజ్‌లో సిమెంటు లేదు. పంచాయతీ వర్కులకు పంచాయతీ ఇరిగేషన్ వర్కుల్స్‌కి సంబంధము లేదు. గవర్నమెంటు కోటాలో రావలసిన సిమెంటు రావడం లేదు ప్రయివేటు మార్కెటులో కావలసినంత సిమెంటు వస్తున్నది.

This is a clear example.

కాంగ్రెసు (ఐ) ప్రభుత్వము, కాంగ్రెసు (ఐ) పార్టీ యొక్క తప్పుడు ఆర్థర్సు ఉంచగా దివిహాగానికి ఇదొక బలమైన తార్కాణం ఈ రకంగా పరిస్థితి వుంటే, అంతా బాగుందని ఈ బడ్జెటులో వ్రాసి. మమ్ములను. ప్రజలను నమ్మమని చెబితే, ఎంత కాలం ఈ విధంగా మోసము చేస్తారు? ఇందులో కొత్త మార్పులు చేస్తున్నామని చెప్పారు. ప్రభాకరరావు గారు "We are giving new direction to the B ' ని చెప్పారు అందులో (1) పేదవాళ్ళకు పర్మనెంట్ హౌసింగ్ గా ఇండ్లు చేసే విషయంలో, రూరల్ డ్రింకింగ్ వాటర్ సప్లయికి ప్రొవిజన్ ఎక్కువ చేస్తూ అన్నారు. కాగితాల మీద చేశారు ఈ బడ్జెటు ప్రపోజల్‌లో మాకు యిచ్చిన · తర్లో 8 కోట్లు అదనంగా రూరల్ వాటర్ సప్లయికి ఇస్తున్నామని అన్నారు. ఉదాహరణ , చెబుతున్నాను. మీ కాన్‌స్టిట్యూయెన్సీలో యీజ్ ఎ న్ ఎం.ఎల్.ఎ. ఫిజికల్లీ హేండీకాప్డ్ పూర్ పీపుల్ మిమ్ములను కలిసి వుంటారు. వాళ్ళకు గత 1981 సంవత్సరము అంతర్జాతీయ వికలాంగుల సంవత్సరము కాబట్టి, ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము చాలా దయార్ద్రతతో. ఈ వికలాంగులకు చాలా సహాయం చేయాలని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము ఎక్కడున్నా సరే వికలాంగులకు వయస్సుతో నిమిత్తము లేకుండా. ఓల్డేజి పెన్షన్ ఇస్తామని గత బడ్జెటులో, సోషల్ వెల్‌ఫేర్ డిమాండులో, సోషల్ వెల్‌ఫేర్ మినిష్టరు, రంగారావు గారు చెప్పారు వృద్ధాప్య పెన్షన్ క్రింద, "all Physically handicapped destitutes, irrespective of age, who are domiciled and and residing in this State for a period of three years are eligible for sanction of old age pension at the following rates". That is what the Minister has said.

పల్లెటూళ్ళలో 20 లక్షలు చేశారు. ఎంత ఇది? దీనిని ఇపుడు 25 లక్షలు చేశారు. ఈ 25 లక్షలు, వికలాంగులకు ఉద్యోగము ఇచ్చే వారు లేరు. మీరిచ్చే జి. ఓ. అమలు అయ్యే పరిస్థితి లేదు. అసలు ఉద్యోగ అవకాశాలు చాలా తక్కువగా వస్తు

న్నాయి. పల్లెటూళ్ళలో పేదవాడు, కష్టపడేవాడు, వికలాంగుడు వీళ్ళకు ఈ ప్రభుత్వము వృద్ధాప్య పెన్షన్ నెలకు రూ. 25లు అయినా వస్తే, తన కుటుంబానికి భారంగా లేకుండా ఈ వికలాంగుడు, తన కుటుంబములో వారు జాగ్రత్తగా చూచుటకొరకు ... పల్లె ... అట్లాగా, ఖర్చు పెట్టుకొని ఫోటోలు తీయించుకొని, కాగితాలు పూర్తిచేసుకొని, తహశీల్ ఆఫీసు చుట్టూ, ఆర్.డి.ఒ. ఆఫీసు చుట్టూ తిరిగి, వారినుండి ఏమి సమాధానము రాకపోతే చివరకు మా దగ్గరకు వచ్చి తిరుగుతున్నారు. వికలాంగుల కొరకు బడ్జెటు వ్రాసిన ఈ ప్రభుత్వము ఎందుకు రు. 25లు యివ్వలేక పోతున్నది ? అంతేకాదు. 60 సంవత్సరాలకు పైబడిన వృద్ధునికి, పేద అనాధలకు మనము యిచ్చే రు. 25లు, రాష్ట్రము మొత్తము మీద కోటి ఏబది లక్షలు మాత్రమే యిస్తున్నది. సాధారణంగా ఈ రాష్ట్రములో పేదవాళ్ళు 65 సంవత్సరములు పైన వున్న వృద్ధులకు యివ్వాలంటే కనీసము 6-7 కోట్ల రూపాయలు కావలెను. ఇది ప్రభుత్వము యొక్క మినిమమ్ డ్యూటీగా తీసుకోవలెను. కాపిటలిస్ట్ కంట్రీస్‌లో కూడా, సోషల్ సెక్యూరిటీ అమలు చేయవలసిన, ఆలోచనా విధానములేని దేశాలలో, ఇటువంటి అర్థిక విధానాలుండే దేశాలలో కూడా ఈవాళ ఓల్డేజ్ హోమ్, రకరకాల సోషల్ సెక్యూరిటీ సిస్టమును అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. సమసమాజాన్ని సోషలిస్ట్ తరహా సమాజాన్ని పాటించవలసిన నెహ్రూ దగ్గర నుండి చెప్పుకుంటూ వస్తున్నాము. కాని ఆ పేద వాళ్ళకు ఎందుకు మనము సహాయం చేయలేక పోతున్నాము ? పసుపు కుంకుమ పెట్టలేని మొగుడు పట్నం అంతా సోరవిడిచాడని వెనక మా పల్లెటూర్లలో ఒక సామెత వుంది. రు. 25లు యివ్వలేని ఈ ప్రభుత్వము. ఆర్థిక మంత్రిగారు 80 కోట్ల రూపాయలు పెట్టి ఇండ్లు కట్టిస్తామంటే ఎవరిని నమ్మమంటారు ? గత సంవత్సరము మీకు గుర్తే వుంటుంది. ఎం.ఎల్.ఎ,గా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో పాల్గొనేటప్పుడు. 6 వేల రూపాయల పర్మనెంట్ హౌసెస్, 25 వేలు సెమీ పర్మనెంట్ హౌసెస్ అని రెండు రకాలు న్నాయి. వాటికి రు. 250 లు కట్టాలని చెప్పారు. ఆ విధంగా కట్టిన గ్రామాలు అనేకం వున్నాయి. ఎన్ని గ్రామాలలో ఆరువేల రూపాయలవి కట్టారో లెక్క చెప్పమనండి ? ఎన్. కె. మురళీధరరావుగారు వెళ్ళి శంకుస్థాపన చేశారు. కాని కట్టడం జరగలేదు. సాంఘిక సంక్షేమశాఖ మంత్రిగారి స్వంత జిల్లాలో ఎన్నివేల ఇండ్లు కట్టించారో వారిని లెక్క చెప్పమనండి.

శ్రీ ద్రోణంరాజు సత్యనారాయణ (పెందుర్తి) :- అధ్యక్షా, పాయింటాఫ్ ఆర్డరు. ఆరువేల రూపాయలు విలువచేసే ఇండ్లు విశాఖపట్టణము జిల్లాలో 800 కట్టడం జరిగింది. కావాలంటే చూపిస్తాము. వారు 6 వేల రూపాయల విలువగల ఇండ్లు కట్టలేదని అన్నారు

ఛైర్మన్ :- అది పాయింటాఫ్ ఆర్డరు కాదు. సమాధానము చెప్పేటప్పుడు చెబుతారు.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు :- విశాఖపట్టణము జిల్లాలో కనీసము అక్కడైనా 800 ఇండ్లు కట్టారని అంటున్నారు సంతోషం కాని రాష్ట్రము మొత్తము మీద కట్టవలసిన బాధ్యత వుందా లేదా ?

Is the Visakhapatnam District alone is representing the entire State of Andhra Pradesh?

In every district, such constructions should be there. Otherwise......

ప్రభుత్వముయొక్క వైఫల్యాన్ని సూచిస్తున్నది. మీరు కాగితాల మీద పెట్టి నటువంటి ఆసక్తి, ప్రజలకు చెప్పినంతగా, రేడియోలో ప్రచారము చేసినంతగా, ఈ ప్రభుత్వము సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అమలు జరపడానికి చిత్తశుద్ధితో పని చేయడం లేదనే నా వాదనాన్ని ఉదహరించడానికి మాత్రమే చెబుతున్నాను. నాకు తెలిసినంతవరకు, ఈ ప్రభుత్వము ఈ 8 వేల రూపాయల ఇండ్లు అనేవి కేవలం నామమాత్రంగా కట్టారు, వందలల్లో మాత్రమే కట్టారుగాని. వేల సంఖ్యలోకి వెళ్ళలేదని స్పష్టంగా చెబుతున్నాను మంత్రిగారు తిరిగి రిప్లయి ఇచ్చేటప్పుడు వారు తప్పనిసరిగా సమాధానము చెప్పవచ్చు. ఈ రాష్ట్రములో వచ్చిన రాజకీయ పరిస్థితులలో, ప్రజలలో వచ్చిన అసంతృప్తికి, ఈ పనిచేసే శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ ప్రభుత్వము పనిచేయడం కుంభకర్ణునిలాగా నిద్రపోతున్నదీ, నిద్రపోవడం కూడా కాదు. మేలుకొనే వుండి నిద్రపోతున్నట్లు నటిస్తూవున్న ఈ ప్రభుత్వాన్ని మేల్కొలపడం సాధ్యము కాదని చెప్పి, ప్రజలు భావిస్తున్న పరిస్థితులలో, వస్తూవున్న రాజకీయ పరిణామాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, రేపు నవంబరులోనో డిసెంబరులోనో ఏ మోమెంట్‌లోనైనా ఎలెక్షన్ పెట్టవచ్చు

I may not be correct and this is subject to correction, Sir, మొన్న విద్యాశాఖ మంత్రిగారు సమాధానము చెబుతూ వడ్డె రంగారావు గారు మాట్లాడిన తరువాత అన్నారు- "ఇదిగో మా పేపరు రోజు ఇంత పెరిగిపోతున్నది. ప్రెస్ వాండ్లు అంత అడిగారు. మేము ఇంతకు ఇవ్వమని అడిగాము. వాళ్లు ఇవ్వలేదు కాబట్టి ఆలస్యమైంది" అని సమాధానము చెప్పారు.

Now, every District Collector is ready in their respective Districts for elections. If the State Government ask for conducting of elections, they are right now ready to conduct the same.

ఎలెక్షన్స్ ఏ క్షణములోనైనా ఈ ప్రభుత్వము ప్రకటించవచ్చు. ప్రకటిస్తే, ఓటర్ల లిస్టు, బ్యాలెట్ పేపరు తయారు చేయుటానికి కావలసిన పేపరు, మొత్తము రాష్ట్రములోవున్న అన్ని జిల్లాలలో కలెక్టరు కార్యాలయాలలో సిద్ధంగా వుందని -చునవి

చేస్తున్నారు. కాబట్టి ఎలక్షన్లలో పేదవాణ్ణి మోసం [illegible] పొట్టకొట్టి కడుపుకు భోజనం పెట్టి సేవచేస్తానని నమ్మించి వాళ్ళయొక్క ఓట్లను కొల్లగొట్టి [illegible] పరిపాలన సాగిస్తున్న ఈ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము, ఇపుడు కూడా లోగడ పద్ధతిలోనే మరల పేద వాళ్ళను మోసము చేయడానికి వేసిన గొప్ప ఎత్తుగడయని మనవి చేస్తున్నాను.

రాష్ట్రములో త్రాగు నీటి సరఫరా క్రింద డబ్బును పెంచామని అన్నారు. ఒకసారి గోవర్ధనరెడ్డిగారు మా జిల్లాకు వచ్చారు చిన్న రిప్రజెంటేషన్ లాగ పెట్టారు. ఫస్టులిస్టు, సెకండ్ లిస్ట్ అయిపోవాలి, అయిపోవాలని అని అన్నారు బాగావుంది. అక్కడ నుండి గ్రామ పంచాయితీవారు "అయ్యా కంట్రిబ్యూషన్ కడతామని" అంటే మీపని చేయలేముఅని అన్నారు. ఇక్కడవుండే లిస్టు-2లోవున్న కనమూరు, క్రిష్ణాజిల్లా, పామర్రు పంచాయతీ సమితిలోవున్న గ్రామమది. వాళ్లు మా షేర్ మేము కట్టుకొంటా మని అంటే

"We are sorry. We cannot take up at the present stage." అన్నారు.

లిస్టు రెండులో కనుమూరు కృష్ణాజిల్లా పామర్రు పంచాయతి సమితిలో ఉన్న దానికి కేవలం ప్రజల తరఫునుంచి కట్టవలసిన కంట్రిబూషన్‌కూడా కట్టడం జరిగింది. దానికి సంబంధించిన ప్రొటెక్షన్ వాటరు సప్లయికొరకు ప్రభుత్వం వారిని అడిగితే ప్రభుత్వం వారేమో సారీ, యీ స్కీము ప్రజెంటు స్టేజిలో తీసుకోలేము అని అన్నారు. ఇట్లా మీరు ప్రజలు పెట్టుకున్న ఆశలు వమ్ముచేసారు. కేవలం ఎన్నికలను దృష్టిలో పెట్టుకొని స్టంట్‌గా చేస్తూ గ్రామీణ ప్రజలను మోసము చేయడానికిగాను వేసిన ఎత్తు మాత్రమేనని మనవిచేస్తున్నాను. మన ప్రభుత్వం వారు చేస్తున్నది ఏమిటంటే కష్టించి రాత్రిపగలు అనే బేధంలేకుండా శ్రమించే రైతాంగం,బీద ప్రజలు విషయంలో అశ్రద్ధ చేస్తున్నది. మన రాష్ట్రంలో పండించే ప్రత్తి ధాన్యం విషయంలో కనీసము ప్రక్కన ఉన్న రాష్ట్రప్రభుత్వాలు తీసుకున్న శ్రద్ధకూడా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకోవడంలేదు. ప్రధానంగా దీనికి లోపం ఏమిటంటే యీ అగ్రికల్చరల్ ప్రొడక్టులు ప్రయిస్ ఓరియంటేషన్ అనేది లేకపోవడం, యీ ప్రయిసు ఫిక్స్ చేసే సంస్థలలో రైతుల ప్రతినిధులు లేకపోవడం వల్ల రంగం యీ విధంగా జరుగు తున్నది. కనీసం రైతుల నాయకుడు చౌదరి రణధీరసింగు, ఎవరు అయితే రైతుల సమస్యలమీద కొట్లాడుతూ ఉంటారో ఆయనకు కూడా ప్రాతినిధ్యం లేదు. అందువల్ల రైతులకు చాలా అన్యాయం జరుగుతోంది. బేసిక్‌గా ఎక్కడ యీ ప్రయిసు ఫిక్సేషన్‌లో మార్పురావాలో అక్కడ మార్పు తీసుకరావడంలేదు. అందువల్ల కాలిగేట్ టూత్ బ్రష్, సబ్బు మొదలైనవి కొనుక్కునే రేటును కంపెనీలవారే నిర్ణయిస్తున్నారు. ఆ రేటుకే ప్రజలు కొనాలి. ఆ కంపెనీల వారు అక్రమంగా ఒంగ్ క్లీనరకు కూడా యిష్టం వచ్చిన రేటు నిర్ణయిస్తున్న పరిస్థితులలో యీ వ్యవసాయదారుల ఉత్పత్తి

చేసే ధాన్యం, ప్రత్తికి వారు యీ ప్రభుత్వం పైన, అక్రమ వ్యాపారస్థుల దయా దాక్షిణ్యాలపైన ఆధారపడి నడవవలసి వస్తున్నది. ఇది ఎలా దారుణమైన విషయం. ఇక ఇరిగేషన్‌కు సంబంధించినంతవరకూ దురదృష్టకరమైన విషయం ఏమిటంటే మనది వెనుకబడి ఉన్న వ్యవసాయ రాష్ట్రమైనా శ్రద్ధ తీసుకోవడం జరగడంలేదు. మన రాష్ట్ర అవసరాలకు యితర రాష్ట్రాలనుంచి ముడిసరుకు తెచ్చుకుంటున్నాము.

In a country like India, capital is a scarce commodity. So, we must see as to how best the capital can be utilised for productive purposes.

కాబట్టి ఏ పార్టీవారు అయినా కాని యీ విషయాన్ని ఇంపార్షియల్‌గా తీసుకొని ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. ఇపుడు యీ ఇరిగేషన్ అభివృద్ధి కొరకు బడ్జెటులో 100 కోట్లు పెడితే దానిలో 20 ప్రాజెక్టులు కట్టమంటే అవి పూర్తి కావడానికి 50 సంవత్సరాలు పడుతుంది. విదేశాలనుంచే అప్పులు తీసుకొని వచ్చిన డబ్బు మన దేశ ఆత్మగౌరవాన్ని తాకట్టుపెట్టి తీసుకొని వచ్చిన డబ్బుతో కట్టడం మొదలుపెట్టిన ప్రాజెక్టులు ప్రతిఫలం ప్రజలకు అందని పరిస్థితిలో వున్నవి. ఈ విధంగా ప్రజలను దోపిడీ చేసుకునే విధంగా పరిణామాలు ఉంటున్నాయి. ఇప్పుడు ప్రజాప్రతినిధులు వారి ఏరియాలో వుండే ప్రజలను సాటిస్‌ఫై చేయడం కోసము వారు డిమాండ్సు చేస్తూనే ఉంటారు. కాని గవర్నమెంటు ధైర్యంగా ప్రాయారిటీస్ ఫిక్స్ చేసుకొని ప్రధానమైన ఇరిగేషన్ కార్యక్రమాలు పూర్తి చేయాలి. ఇపుడు లచ్చన్నగారు చెప్పినట్లుగా వంశధార ప్రాజెక్టు ముందు స్టేజి వెనుక, వెనుక స్టేజి ముందుకు కట్టడంవల్ల వచ్చిన యిబ్బందులు చాలా మందికి యిక్కడ తెలుసు. అందువల్ల నాగార్జునసాగర్, రామపాదసాగర్, శ్రీశైలం మొదలైన ముఖ్యమైన ప్రాజెక్టులను ముందుగా పూర్తిచేసి వాటి ఫలితాలు ప్రజలకు అందిస్తే మన దేశము, మన రాష్ట్రము కూడా ముందుకుపోయే అవకాశం ఏర్పడుతుంది. ఇదివరకు, లారీలు, సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలు, స్టీమర్లులేని రోజుల్లో వంద సంవత్సరాల క్రితము మహాశయుడు కాటన్ గోదావరి ఆనకట్ట, క్రిష్ణా ఆనకట్ట కట్టాడు. అవి మూడు సంవత్సరాలలో పూర్తి చేశాడు. కాని యిపుడు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు పూర్తి చేయడానికి మన ఇంజనీర్లకు 30 సంవత్సరాలు అయినా యింకా దానిని పూర్తి చేయలేక పోయారు. ముందు పనులు వెనుక, వెనుక పనులు ముందు చేయడంవల్ల ఫలితాలు ప్రజలకు అందడంలేదు. ఇక ఇండస్ట్రీస్ విషయంలో బడ్జెటులో నాగార్జునా ఫర్టిలైజరు ప్రాజెక్టు కొరకు 1-50 లక్షల రూపాయలు పెట్టారు. కాని యిపుడు ఉన్న స్టేజి ఏమిటి? ఎవరు ఆ ఫాక్టరీ పనులు చేపట్టబోతున్నారు? ఏమైనా ప్రయివేటు వారు ముందుకు వచ్చారా? ఏమైనా టాక్స్ జరుగుతున్నాయా, ఆ ఫర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీ నిర్మాణానికి కాంట్రిబ్యూషన్ ఏమైనా వచ్చిందా అనేది ప్రభుత్వం తెలియజేయలేదు. ఎవరిని మోసము చేయడానికి యీ ప్రాజెక్టుల శంకుస్థాపనలు? శంకుస్థాపన చేయడానికి ప్రధాన

మంత్రులు సహితం రావడం జరుగుతోంది తప్ప పనులు ఏమీ కావడంలేదు. మన చుట్టు ప్రక్కలఉన్న 4 రాష్ట్రాలకంటే కూడా మనము వెనుకబడి పోతున్నాము తమిళనాడు లోని ఎ.డి.ఎం.కే, డి.ఎం కె పార్టీలు పరిపాలించే సమయంలో వారు ముందుకు పోతున్నారు. ఇండస్ట్రియలైజేషన్‌లో ఆ రాష్ట్రాలు చాలా ముందుకు పోతున్నాయి. ఢిల్లీలో వారి రాష్ట్రాలను సంబంధించిన ఏపోగస్టులు రాబోయే ప్రాజెక్టుల దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్లానులు అందించిన తరువాత, ఏమి రాబోతున్నాయో తెలుసుకొని వాటికి సంబంధించిన ప్లానులు వెళ్ళిపోతున్నాయి ప్రక్కరాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తగు శ్రద్ధగా ఆ ప్లానులు ముందే సబ్‌మిట్ చేస్తున్నాయి. కాని ఎందుకు మన ప్రభుత్వం ప్లానులు పంపించడం విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోదు? మనకు తకువమంది మంత్రులు లేరు. ఉన్న 36 మంత్రులూ కూడా బహ్మాండమైన గెస్టుహౌసులలో ఢిల్లీలో ఉండి ఏమి చేస్తున్నారు? అక్కడ ఢిల్లీపోయి ఎయిర్ కండిషన్ రూమ్స్‌లో సౌకర్యాలతో, విందులతో, విలాసాలతో భోగాలు అనుభవించడమేనా వీరు చేసే పని. దాదాపు 4. 5 సంవత్సరాల కిత్రం హోట్సాలో తినడానికి కూడా పైసాలేనివారు యిపుడు 40 లక్షల రూపాయలకూ పైగా సంపాదించుకున్నారు ఇదేనా ప్రభుత్వ ప్రగతి, అభివృద్ధి అని అనుకుంటున్నారు ... మీ దృష్టిలో ... ఖర్చు పెడుతున్నది ఎవరి డబ్బు? ఇపుడు జనార్ధనరెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా 15 కోట్ల రూపాయలు ఎక్సైజ్ శాఖ ... పన్నుల రూపంలో ప్రభుత్వానికి వసూలు ... వారి ... తమ

Who is paying this money? Whose money is this? It is all the people's money.

It is poor people's money? మరి చెప్పారా అయినా కూడా? బాగా ఉన్నవారు, మంత్రులు ఐ.ఏ.ఎస్. ఆఫీసర్లు చదువుకున్నవారు కట్టే పన్నులు 15 కోట్ల రూపాయలు అయితే + 215 కోట్లు బీదవారు ఎక్సైజ్ రూపంలో చెల్లిస్తున్నారు ఈ డబ్బు అంతా ఏమి అవుతోంది?

ఈ పేదవారి డబ్బును పంచదారలాగ, పటికబెల్లంలాగా, చెరుకురసం లాగా జుర్రుకు జూరేస్తూ ఉంటే మేము చూస్తూ ఊరుకోవాలా? ఈ పనులు మీకు ఎన్ని రోజులు యిట్లాగ అవకాశం యివ్వాలి. అసలు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినప్పటినుంచి కాంగ్రెసువారే పరిపాలన చేస్తున్నారు. దాని కారణంగానే యీ రకమైన స్థితికి మన రాష్ట్రం వచ్చింది. కాని యీ కాంగ్రెసు ఐ ప్రభుత్వానికి రోజులు దగ్గరకు వచ్చాయి. వచ్చే అక్టోబరు, నవంబర్, డిసెంబర్ నెలలోకాని, ఫిబ్రవరి, 1982 సంవత్సరంలో జరిపినా ఎలక్షన్స్‌లో వారి విషయం బయటపడుతుంది

I can tell the truth to this Government, Sir. It is the people's war, and you will be thrown out of power. I am categorically telling this.

శ్రీ బి. టి. ఎల్. ఎస్. చౌదరి (అనంతపూర్ :- అసలు మాట్లాడుతున్న సభ్యులు గెలుస్తారా?

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు:- ఆ సంగతి ప్రజలే తేలుస్తారు. ఇపుడు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం చేస్తున్న పని ఏమిటంటే ఏమీలేదు. శాసన సభ్యులుగా మనం నెలకు 1000 రూపాయలు అంటే రోజుకు 33-30 పైసలు యింకా 50 రూపాయలు ఎసంబ్లీ మీటింగ్సులో డి. ఎ క్రింద తీసుకుంటున్నాము. మనలను ప్రజలు ఎన్నుకొని యిక్కడకు పంపినపుడు మనము ఎక్కడో తిరుగుతూ ఉండే ఏమిలాభం. ఈ ప్రభుత్వంలో ఉన్న మంత్రులు కనీస కర్తవ్యము వారు బాధ్యతగా పనిచేయడమే కాని ఏలేశ్వరంలో జరిగిన కుంభకోణం విషయంలో శాసన సభలో తీసుకువస్తే ఏమీ ప్రయోజనం లేకపోయింది. దానిమీద ఎం. ఆర్. పాయ్‌తో కమిటీని వేస్తే ఆ కమిటి ఒక రిపోర్టు యిచ్చింది. మంత్రులూ, ముఖ్యమంత్రులూ, రాజకీయ నాయకులు అందరూకూడా లక్షల రూపాయలు అక్కడ తినివేసిన సంగతి అందరికీ తెలుసు. కాని, దానికి ఆధారం లేదు. మీ చీఫ్ ఇంజినీరు, మైనర్ ఇరిగేషన్ అక్రమంగా, అనవసరంగా కాంట్రాక్టర్లకు ఫేవర్ చెయ్యడంకోసం, వారిద్వారా యీ అధికారంలోవున్న రాజకీయ నాయకులకు డబ్బు యిప్పించేందుకు ఆయనగారు ఒక కొత్త ఎంబాసిడర్ కారు కొనిపించుకోడానికి, లక్షల రు.లు తీసుకోవడం కొరకు 10 పర్సెంట్ ఎక్సెసు యివ్వమని చెబితే-దానిపై ఎం. ఆర్. పాయ్‌గారు కామెంట్ చేశారు-ఇతను ఇట్లా చెయ్యవలసిందికాదు-అన్నారు. దానిపై యీ ఛీఫ్ ఇంజనీరు, మైనర్ ఇరిగేషన్‌పై యీ గవర్నమెంటు ఏమి చర్య తీసుకున్నదని నేను అడుగుతున్నాను.

ఇంక, సింగరేణి కాలరీస్‌లో ఒక వర్కుషాప్ లేదు. సజనం ఎంటర్‌ప్రైజెసు అనే వాడికి డ్రిల్‌బిల్స్ తయారు చెయ్యటానికి కోటి 40 లక్షల రూ. లు పంచి పెట్టడం జరిగింది. ఇందులో ఎవరెవరికి ఎంతెంత వాటాలున్నాయో ఇప్పటికి తెలిసిందా? అలాగే, సింగూరు ప్రాజెక్టుగురించి మొన్ననే చెప్పారు, 40 లక్షల.రూ.లు పవర్ బ్లాకు-సుబ్బరామిరెడ్డికి టెండరు లేకుండా యిచ్చేశారు. మీ స్వగ్రామంలో, మీ పంచాయతీ సర్‌పంచు చాలామంచివాడు, అవసరమైతే వారి జేబులోనుంచి వెయ్యి రు.లు ఖర్చుపెట్టే నిజాయితీ వున్నవారు. ఆ ఊళ్ళో పంచాయితీ పని చెయ్యాలంటే, యింకో రెండువందల రు.లు ఎస్టిమేటు దాటితే, పంచాయితీ బోర్డు మూడుసార్లు మీట్ కావాలి, టెండర్లు పిలవాలి, తీర్మానం చెయ్యాలి, సూపర్‌వైజర్ వద్దకు వెళ్ళాలి, తిరిగి రావాలి, ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ శాంక్షన్ రావాలి, ఇంత ప్రొసీజర్ వుండగా, అసలుపని మొదలుపెట్టడానికే రెండు నెలలకుపైగా పడుతుంది, అటువంటిది యీ ప్రభుత్వం యింత త్వరగా ఎట్లా యిచ్చింది? ఏమైనా రూల్సంటూ వున్నాయా? ముఖ్యమంత్రి గారిని-ఎవరండీ బాబూ యిది యిచ్చింది?-అని అడిగితే-ఆయన చిందులుతున్నాడు, మేము కోపంగా చెప్పామంటున్నాడు. ఆ సూపరింటెండెంట్ ఇంజనీర్, నిజామాబాదు

యిచ్చాడనేమాట ము దేచెబితే మాకెందుకి అసలు యీ ఈ హౌసునుండి యీ విషయం ఎందుకు దాయాలి.

ఈ బి. రామారావు (జగ్గయ్యపేట) - ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్, వారు తొందర్లో మాట్లాడుతూ బూతు పదజాలాన్ని వాడారు. దానిని ఎక్స్పంజ్ చెయ్యాలి.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు :- మీరు పరిశీలించి, ఎక్స్పంజ్ చేస్తే నాకు అభ్యంతరం లేదు.

చైర్మన్ :- నేను అది (expunge) చేస్తాను.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు :- అధ్యక్ష, ఈ ప్రభుత్వం తనది సోషలిస్టు ప్రభుత్వం అంటుంది. పేదవారి ప్రభుత్వం అని చెప్పుకుంటుంది. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో మంత్రిగావున్న ఒకరి కుటుంబానికి పదికోట్ల రూపాయలు విలువచేసే బేరైట్ గనులు ధారాదత్తం చేసిన యీ గవర్నమెంటును పేదల గవర్నమెంటు అనుకోవాలా ? మా సోదరి ధనసూర్యాపతి గ్రామాలలో - 34 ఏళ్ళ స్వాతంత్ర్యం తరువాత - ఆనవారు బయటకు వెళ్ళడానికిగాను దొడ్లు కట్టడం గురించి అరవగా అరవగా 60 వేలు యీ సంవత్సరం పెట్టారు. ఆ కుటుంబానికి పదికోట్లు యిచ్చారు అందుకు, యీ ప్రభుత్వానికి ఏ అడ్డమూ రాదు; ఏ బడ్జెటూ అడ్డు రాదు, ఇలా చేస్తుంటే, మనం ఎక్కడికి వెడుతున్నామో ఆలోచించమని నేను కోరుతున్నాను.

ఇంక, ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు వుంది. ఇది ఒక సెపరేట్ సంస్థ. అటానమస్ బాడీ. ఒక పెద్ద సంస్థానం, నేను యీ మధ్య ఒక సంగతి విన్నాను. నాకు విపరీతమైన ఆశ్చర్యం కలిగింది. కాంట్రాక్టర్సు టవర్‌లైట్స్ వేసే వారికి, వర్కు అయిన తరువాత మళ్ళీ, మాకు అనుకోని విధంగా నీళ్ళు వచ్చాయి. రాయి తగిలింది, రప్ప తగిలింది అని కుంటిసాకులు చెబుతూ పెటిషన్ పెట్టడం, దానిపై ఒక రిటైర్డు సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరును ఆర్‌బిట్రేషన్‌కు వెయ్యడం, దానిపై ఆయనా ఆయనా మాట్లాడుకోవడం, అసలు అధికారులు మాట్లాడుకోవడం, ఆవిధంగా రూ. 18 లక్షల వర్కుకు అల్టిమేట్‌గా రెండు కోట్ల రూపాయలు పే చేసిన సంఘటన జరిగినట్లు నేను విన్నాను. ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డులో పది సంవత్సరాల క్రిందట మామూలు సూపర్‌వైజర్‌గా పనిచేసిన మనిషి యీ కాంట్రాక్టులు చేసి, వీటి ద్వారా ఈనాడు బెజవాడలో 8 లక్షల రూపాయల ఇల్లు, అరు కార్లు కొన్నాడు, డబ్బు ఏమి చేసుకోవాలో తెలియని ఎఫ్లుయెన్స్ వచ్చిందాయనకు, గ్రామాలలో రైతులు కష్టపడి పండించిన దానికి, వారి శ్రమ ఫలితం వారికి దక్కకుండా పోతున్న పరిస్థితి. ఒకవైపు; రైతు బిల్లు కట్టకపోతే వెంటనే డిస్‌కనెక్షు చేస్తారు.

గరివికి ఫెర్రోఎల్లాయిన్‌కి లోగడ వెంగళరావుగారి హయాంలో కోట్ల రూపాయలు రాయితీలిచ్చారు. ఈ వెంకట్రామ్‌గారి ప్రభుత్వం ఈనాడు కర్నూలు యూనియన్ కార్బైడ్‌కు 7 కోట్ల రూపాయలు రాయితీయిచ్చింది. రైతుకు, సామాన్యులకు 16 పైస నుండి 14 పైసలు చెయ్యమంటే - అమ్మో బోర్డుకు నష్టం వస్తుంది - అంటు న్నారు చాలా మోసం జరుగుతున్నది. అందువల్ల, మరొక హౌస్ కమిటీ నొకదానిని వేసి ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు పర్చేజింగ్ - ముఖ్యంగా ఎక్విప్‌మెంట్స్‌లో జరుగుతున్న కుంభకోణాన్ని పరిశీలింపజేయాలని నేను కోరుతున్నాను. ఎలక్షన్ స్టంటుగా యిటువంటి బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టి ప్రభుత్వం కల్లబొల్లి కబుర్లు చెప్పడం మానుకోవాలని నేను చెబు తున్నాను. నేను రెండు సజెషన్స్ యిస్తాను, ఈ బడ్జెట్ అయ్యేలోగా చెయ్యండి.

ట్రాక్టరున్నవారిని పోలీసువారు ఎంత ఇబ్బంది పెడుతున్నారో చెప్పలేము. పంజాబు, హర్యానాలలో ట్రాక్టరు వెళుతుంటే పోలీసు ఆపడానికి వారికి హక్కు లేదు. ఒక్కొక ట్రాక్టరుపై ఈ మోటారు వెహికల్స్ టాక్సేషన్ యాక్టు ఎందుకు తియ్యరు? ఎన్ని కోట్లు పోతాయి దానివల్ల? కొన్ని లక్షలు మాత్రమే. ఈ ట్రాక్టర్ల కోసం రైతు ను పోలీసు హరాస్ చెయ్యడానికి అవకాశం కలిగిస్తున్నారు. దీనిని ఆపమన్నాను, దీనిని తీసివేయమని నేను సూచిస్తున్నాను. అలాగే అగ్రికల్చర్ డెవలప్‌మెంట్ బ్యాంక్ వున్నది. అక్కడ పొలం తాకట్టు పెడుతున్నాం. ఐదెకరాలున్న రైతువద్ద నుండి స్టాంప్ డ్యూటీ కట్టిస్తున్నారు, ఇదివరకు పదెకరాల మాగాణి 25 ఎకరాల మెట్ట వున్నవారి వద్ద కట్టించుకొనేవారు కాదు. తరువాత, ఇప్పుడు దానిని తగ్గించి, ఐదెక రాల మాగాణి పదెకరాల మెట్టగల స్మాల్ ఫార్మర్స్ నుంచి స్టాంపు డ్యూటీ కట్టిస్తు న్నారు ఇది తియ్యలేరా. సహకార శాఖామంత్రిగారితో ఆర్థిక శాఖామంత్రిగారు మాట్లాడి అది తీసివేయించడానికి చర్య తీసుకోవాలి. అటువంటి మంచి పనులు వారు చేస్తే దానికి మేము కూడా హర్షిస్తాము; సమర్థిస్తాము. కాని, అదేమీ లేక ఎలక్షను స్టంట్సు మీద బ్రతికే విధానం యింక ఆపండి ఈ ప్రభుత్వం రాజీనామా చెయ్యాలి! ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలో కొనసాగే నైతికార్హత కోల్పోయింది. ఎంత త్వరగా మీరు రాజీనామాచేసి ప్రజల తీర్పుకు వెడితే అంత మంచిది ఈ ప్రభుత్వాన్ని యింక సహించే స్థితిలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ప్రజలు లేరని మనవిజేస్తూ, యీ అవకాశం నాకు యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి. రామారావు :- అధ్యక్షా, ఇంత ముఖ్యమైన బడ్జెట్‌పై హౌస్‌లో చర్చ జరుగుతున్నప్పుడు ఎక్కువమంది మంత్రులు సభలో లేకపోవడం సరిగా లేదు. ఇది దురదృష్టకరం మినిస్టర్సును ఇక్కడ వుండమని తమరు చెప్పడం మంచిది.

చైర్మన్ :- ఇంతకుముందు మనం ఆందోళన వెలిబుచ్చిన నర్సుల విషయంలో అక్కడ సంప్రదింపులు జరుగుతున్నవి. ఆర్థికమంత్రిగారు కూడా రావాలని వారు

కోరారు. శ్యామలరావుగారు వారు వచ్చేంతవరకు, వారి తరఫున నోట్ చేసుకుంటున్నాము.

శ్రీ ద్రోణంరాజు సత్యనారాయణ :- అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన 11-00 a.m.
బడ్జెటును నేను బలపరుస్తున్నాను. ఈ బడ్జెటు ప్రజల ఆలోచనా భావాలకు లేక ఈనాడు రాష్ట్రాన్ని కలవరపరుస్తున్న అనేక సమస్యల పరిష్కారానికి అనుగుణంగా ఉందా లేదా లేక ఇందులో ఏదైనా మార్పులు, చేర్పులు చేయవలసి ఉంటుందా అనే దానికి ప్రసంగాలు పరిమితి చెందాలనే అభిప్రాయపడుతున్న వారిలో నేను ఒకణ్ని. సాధారణ చర్చ జరిగేటప్పుడు బడ్జెటు మీదనే కేంద్రీకరించకుండా రాజకీయపరమైన ప్రచారానికి ఉపయోగించుకోడానికి ప్రయత్నం చేయడమనేది ఒక సాంప్రదాయకంగా వస్తున్న విషయమే. ఈరోజు బడ్జెటును చూచినప్పుడు, వివరాలను స్థూలంగా పరిశీలన చేసినప్పుడు అడుగునపడి నలిగిపోతున్న దుర్బల వర్గాల సంక్షేమానికి కొన్ని నిర్ణయాలు తీసుకోవడం జరిగింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో గృహ నిర్మాణానికి 20 కోట్లు రూపాయిలు కేటాయించి రెండు లక్షల ఇండ్లు కట్టడానికి ప్రతి ఇంటికి వెయ్యి రూపాయిలు సబ్సిడీ ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం ముందుకు వచ్చిందనే విషయం విస్మరించడం మంచిది కాదు. పట్టణ ప్రాంతాలలో కట్టిన ఇండ్లకు సబ్సిడీ లేదు. ఈ రోజున అందుకు కూడా ఒక కోటి రూపాయిలు కేటాయించారు.

దీనివల్ల రాష్ట్రంలో ఇల్లు, వాకిలిలేని వారందరికి ఇల్లు సమకూర్చుకోగలుగుతామనే భావన లేకపోయినప్పటికి అత్యతన భావిలో అధిక సంఖ్యాకులకు ఈ సదుపాయం, సౌకర్యం కలుగచేసే భావం ప్రభుత్వానికి ఉందనే దానికి సూచనగా బడ్జెటులో దీనిని తెలియ చేయడం జరిగింది. ఒకనాడు గ్రామాలలో గ్రామీణ ప్రజల ఉపయోగానికి సాగు ఉపయోగానికి పచ్చికబైళ్ళు, విశాలమైన స్థలాలు ఉండేవి. ఈరోజున గ్రామాలలో ఉండే కొండ భూములు కూడా ఇండ్లు స్థలాలుగా కేటాయించే పరిస్థితికి వచ్చాం. సరైన భూములు లేకపోవడమే కారణం. ఇనప్పుడు స్త్రీలు లేవగానే కాలకృత్యాలు నిర్వర్తించుకునే సావకాశంలేని పరిస్థితి గ్రామాలలో ఉందనేది గుర్తించి గ్రామాలలో మరుగు దొడ్లు కట్టడానికి కొంత ధనం కేటాయించారు. అవి చాలదు. అది కేవలం గుర్తింపు కోసం పనికి వస్తుందితప్ప మనం ఆశించిన లక్ష్యాలు నెరవేరవు. కనీసం ప్రథమ దశగా ఐదు కోట్లు దీనికి కేటాయింపు చేయాలని స్పష్టంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఎంత తీవ్రమైన మంచినీటి కొరతను ఎదుర్కొన్నామో తమకు తెలుసును. కార్డు వ్రాస్తే చాలును, మంచినీళ్లు ఇస్తామని మంత్రిగారు ప్రకటనలు చేసారు, ఆచరణ సాధ్యంకాని ప్రకటనలు చేయడం ఏ మాత్రం మంచిది కాదు ఆ ప్రకారం ప్రజలను వంచన చేయడానికి ప్రయత్నం చేయడం విజ్ఞత అనిపించుకోదు. ఎంత కేటాయించాము. ఏ రూపంలో మంచినీటి కొరతకు సహాయం చేసాం, ఏ రూపంలో నివారణ ప్రయత్నం జరిగింది, మనకున్న వసతులు ఏమిటి, అవసరాలు ఏమిటి, వాటిని ఎట్లా పరిష్కరించాలి ఇవన్నీ

ఆలోచన చేయడం చాలా ప్రధానమైన విషయం మనం ఇప్పుడు గొట్టపు బావులు వేస్తున్నాం.

ఇందులో మూడు లంచెలు. బోర్లువేసే వారొకరు, గొట్టాలు బిగించే వారొకరు, దానికి తలకాయ తగిలించే వారు మరొకరు. చివరకు నీరు పడకపోతే ఏమిచేయాలో తెలియని పరిస్థితి ఈ బావుల నిర్మాణంలో గోచరమవుతున్నదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. దీనికి పరిష్కార మార్గాలు ఆలోచించాలి. విశాఖపట్టణం జిల్లాలో తాత్కాలికంగా మంచినీటి కొరతను ఎదుర్కొనేందుకు 400 గొట్టపు బావులవేస్తే వాటిలో 130 పనిచేయడంలేదు. పోస్టుకార్డు వ్రాస్తే మంచినీళ్ళు లేకపోతే రేకపోయె కనీసం మరమ్మత్తులైనా లేవు. మంచినీటి కొరతకు సంబంధించి మానవతా దృక్పథంతో చాలా పకడ్బందీగా ప్రభుత్వం వ్యవహరించవలసి ఉంటుంది. ఏ మాత్రం అలక్ష్యం చూపించి నప్పటికి ప్రజలకు ప్రభుత్వంపై విశ్వాసం పోతుందని సభకు మనవిచేస్తున్నాను. ఇది మంచి నీటి విషయం. ప్రాబ్లం గ్రామాలంటూ లిస్టు 1, లిస్టు 2 అంటూ తయారు చేసారు. నాలుగు గోడల మధ్య కూర్చుని అధికారులు తయారుచేసిన లిస్టులు ఇవి. ఆ లిస్టులో పేరు లేనంతమాత్రం చేత, అదేకారణంగా మంచినీళ్లు యిచ్చే పరిస్థితి లేకపోతే, ప్రయోజనం ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. మన నిబంధలను సవరించుకోవాలి. ప్రజల కోసం చట్టాలు కాని చట్టం కోసం ప్రజలు కాదు. ప్రజా సంక్షేమానికి అనుగుణంగా ఉండేట్లు మార్చుకోవాలి. 1976 లో తయారు చేసారట ఒక ప్రాబ్లం గ్రామాల లిస్టు, 1980 లో మరొక లిస్టు తయారు చేసారట. అధికారులందరూ సమిష్టిగా కూర్చుని తయారు చేసిన లిస్టులో ఒకచోట ఎక్కడైనా తప్పు కావచ్చు. అటువంటి కాంక్రీట్ కేసులు నేను చెప్పగలను. అటువంటి గ్రామాలు లిస్టులో లేవు అన్నారు. మిలటరీలో ఎవరైనా రోగి కొంచెం ముఖం తిరిగో, నీరసించో, అపస్మారక పరిస్థితిలో ఉంటే చనిపోయాడని అనుకుని వాని మెడలో బిళ్ళ - చనిపోయినట్లు - పెడితే వానిని తీసుకువెళ్ళి బ్రతికి వుండగానే పాతిపెట్టే పద్ధతి వుందోలేదో కాని ఇక్కడ అటువంటి పద్ధతిని అవలంభించడం న్యాయం కాదని మనవిచేస్తున్నాను చూడవలసింది లిస్టులో వుందా లేదా అని కాదు. అక్కడ మంచినీళ్లు దొరుకుతున్నాయా లేదా అనేది చూడాలి. దీర్ఘకాలిక ప్రయోజనాలు కూడా మనం ఆలోచించవలసి వుంది. ఎన్ని గొట్టపు బావులు త్రవ్వినప్పటికి మంచి నీళ్ల సమస్య పరిష్కారం కాదు. అందుమూలంగా రాష్ట్రంలో మంచినీటి కొరత లేదనుకుంటే పొరపాటు. దీర్ఘకాలికంగా వున్న నీటి వనరులను రక్షిత మంచినీటి పథకాల ద్వారా కాని మరొకరకంగా కాని శాశ్వత పరిష్కార మార్గాన్ని మనం అన్వేషించకపోతే ఇక్కడ పదికోట్లు కేటాయించినప్పటికి బూదిదలో పోసిన పన్నీరు, నిష్ప్రయోజనం, నిరర్థకం అవుతుందని ప్రభుత్వానికి స్పష్టంగా చెబుతున్నాను ఆర్థిక మంత్రిగారి హృదయంలో ఎవో భావాలున్నాయి. ఉంటే ఏమి ప్రయోజనం ? ఆలోచన స్థానంలో కార్యక్రమాలు కావాలి. ఆ విధానాలు చిత్తశుద్ధి కలిగిన పాలనా యంత్రాంగం అమలుచేయాలి. ఇప్పుడు పాలనా యంత్రాంగం స్థంభించిపోయింది.

సిర్పూర్ పైగోమార్. స్వద్ది వారి కారణం ఎక్కడైనా నగరాలు ఉండడం లేదు అధికారులంపట్టూ ప్రదర్శించేస్తే అరిగరిలేని పరిస్థితి. ఈ పాలనా యంత్రాంగంలోని జడత్వం తొలగించకపోతే ఏ ప్రజల తాలూకు సమస్యల పరిష్కారం అని అంటున్నామో అది సాధ్య౦కాదని అభిప్రాయపడుతున్నాను. పాలకుల అసమర్థత అనండి, పాలితుల అలక్ష్యం అనండి ప్రజల దౌర్భాగ్యం అనుకోండి -- ఏ చిన్న సమస్య ఐనప్పటికి సంవత్సరాల తరబడి పేరుకుపోయే దౌర్భాగ్య పరిస్థితి పాలనా యంత్రంగంలో ఉంది. ఉదాహరణకు- త. ప్రభుత్వం ఒక కాలేజీ ఇచ్చింది. అందులో ఎడ్మిషన్లు చేయాలనే ఉత్తరువు డిఇవో నుండి ప్రిన్సిపాల్‌కు వెళ్ళడానికి జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షునిగా శాసన సభ్యునిగా ఆ కాగితం చుట్టూ పది రోజులు తిరిగితే 16వ రోజుకు వచ్చింది. కాలేజి రాదేమోనని అనుమానం, ఎక్కడ పోవాలో తెలియని పరిస్థితి. ప్రభుత్వం ఆర్డరు ఇచ్చింది. ఐనప్పటికి దేవుడు వరమిచ్చినా పూజారి ఇవ్వని పరిస్థితి. ఎవరు ఈ రాష్ట్రాన్ని పరిపాలిస్తున్నది? ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధులా, లేక అధికారులా? ప్రజా ప్రభుత్వంచేత నియమింపబడిన పాలనా యంత్రాంగమా? దీనిని పరిశీలన చేయాలి, తీవ్రంగా ఆలోచించాలి. పరిపాలనా యంత్రాంగాన్ని ప్రక్షాళన చేయాలి. లేనిదే ఎన్ని కోట్లు కేటాయించినా, ఎన్ని పథకాలు వేసినా, ఎన్ని కార్యక్రమాలు రచించుకున్నా, అన్ని పుస్తకాలలో ఉంటాయే కాని ప్రజల మస్తకాలలో అసంతృప్తియే మిగులుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. అనేక సందర్భాలలో పోలవరం ప్రాజెక్టు గురించి మనవి చేసాను. ఇది ఈ రాష్ట్రానికి మాత్రమే చెందిన ప్రాజెక్టు కాదిది. భారతదేశానికి పనికివచ్చే భారీ ప్రాజెక్టు ఇది. కొన్నివేల కోట్లు ఖర్చుచేసి ఉక్కు ఫ్యాక్టరీని కడుతున్నప్పుడు దానికి కావలసిన నీరు ఎట్లా ఇవ్వాలనే బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని వత్తిడి చేయాలి. దురదృష్టం ఏమిటంటే ఈరోజున కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలోని పరిశ్రమలకు కావలసిన ధనాన్ని కేటాయించడంలో సత్తరవక నడుస్తున్నదని చెప్పడానికి బాధపడుతున్నాను. పత్రికలలో చూశాను- కొన్ని సవరణలుచేసి పంపాలంటే కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తిరిగి రాలేదని కేంద్ర నీటి పారుదల శాఖామంత్రి పార్లమెంటులో చెప్పారు. ఒకనాడు సిడబ్ల్యుపిసి క్రింద పెట్టాం అన్నారు. అందుకు సంతోషం. ఆర్థిక మంత్రిగారు ఒక ఆలోచన చేసాం, ఈ ప్రాజెక్టు కేంద్రం తీసుకోవాలని అన్నారు.

కేంద్రమే తీసుకొంటుందో, రాష్ట్రమే ఖర్చు పెడుతుందో పూర్తి చేయాలి. పోలవరం ప్రాజక్టుకు అంజయ్యగారు శంకుస్థాపన చేశారు. ఒక రాయి వేశారు. ఎంత విచిత్రము? ప్లానింగ్ కమీషన్ అప్రూవల్ లేకుండా, సెంట్రల్ వాటర్ అండ్ పవర్ కమీషన్ అప్రూవల్ లేకుండా నిధులు లేకుండా రాయివేసి ఈ ప్రాజక్టు వస్తుందనే ఆశ ప్రజలకు కల్పించి, వాస్తవములో ఈ ప్రాజక్టు రాదనే అభిప్రాయం కల్గితే దాని పరిణామాలను ప్రభుత్వం ఎదుర్కొనవలసి వుంటుంది. అది నేషనల్ ప్రాజక్టు. విశాఖ

ప్రజలకు మంచినీటి సదుపాయమే కాకుండా ఆ ప్రాజక్టువల్ల 18 లక్షల ఎకరాల భూమి సాగులోకి వస్తుందని అంచనాపు ప్రభుత్వం తయారుచేసినది. దానికి బడ్జెటులో ఒక్క రూపాయ కూడ కేటాయింపు వున్నట్లు కన్పించదు. ఈ పరిస్థితి ఏమిటి? బలహీన వర్గాల సముద్ధరణ. విశాఖ జిల్లాలో 22 లక్షల జనాభా వుంది. విశాఖపట్నం టౌనులో 8 1/2 లక్షల జనాభా వుంది. ఇంకా 1000 పరిశ్రమలను పెడతామని చెబుతూ వుంటే నీరు ఎక్కడ వుంది? నీరు లేకుండా పరిశ్రమలు ఎక్కడనుంచి వస్తాయి? పారిశ్రామికాభివృద్ధి కలగాలన్నా, వ్యవసాయాభివృద్ధి కలగవలెనన్నా పోలవరం ప్రాజక్టు సత్వర నిర్మాణానికి నిధులను కేటాయించవలసిన బాధ్యత అటు కేంద్రము మీద యిటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద వుందని మనవిచేస్తున్నాను. జరిగిన అభివృద్ధి పరిశీలిద్దాము 20 లక్షల పాకలు కట్టాము అన్నారు. పాకలు కట్టించినందుకు పొంగిడాము. పాక ఎంత? నిలువ నీడ లేదు రు. 400/లు యిచ్చి పాక కట్టాలన్నాము. ఇప్పుడు పాకల బదులు ఇళ్ళ నిర్మాణ కార్యక్రమానికి పూనుకొన్నందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను లక్ష కట్టి, 5 వేలు ఇళ్లు కట్టు. అవి పక్కా ఇల్లుగా వుండాలి. 4000 రూపాయల విలువ గల ఇళ్లు కట్టారు. కేవలము కట్టాలని చెప్పడమే కాదు. దానికి కావలసిన నిధులను మంజూరు చేయాలి. దానిని అమలుచేసే విధానము గురించి ఆలోచన చేయాలి. 4000 రూపాయలతో యిళ్లు కట్టే కార్యక్రమాన్ని ఆపుచేయాలని ఇక్కడనుంచి కలెక్టర్లకు ఉత్తర్వులు వెళ్లినట్లు నిన్ననే తెలిసినది. అదే నిజమైతే ఈ బడ్జెటులో ఎందుకు ఈ కేటాయింపు? అది నిజము కాకపోతే ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రకటన చేయాలి. గృహనిర్మాణ కార్యక్రమును ఆపుచేసే ప్రశ్నే లేదు. ముమ్మరంగా జరగాల్సినదే. మనకు వున్న ఫారెస్ట్, గనులు, వాటిపైన వచ్చే ఆదాయాన్ని పెంచటానికి, అది సామాన్యులకు ఉపయోగపడ దానికి ఏమైనా ప్రయత్నము చేశామా? మైన్స్ వున్నాయి. కార్మికులు పని చేస్తున్నారు. వారికి మిగిలేది రు. 2/లు మాత్రమే రోజుకు. కాని నాలుగు గోడల మధ్య వుండి లైసెన్సు పొందినవారు లక్షల రూపాయలు సంపాదిస్తున్నారు. మధ్యవర్తి, దళారీతనాన్ని తొలగించి కోఆపరేటివ్ సంస్థ లేదు కంట్రాక్ట్ సొసైటీలను ఆర్గనైజ్ చేసి షేర్ కేపిటల్ క్రింద ప్రభుత్వమే మార్జినల్ మనీ యిచ్చి చేస్తే సామాన్యులకు సహాయం చేసినట్లు అవుతుంది.

దీనికోసము ప్రయత్నం చేయాలి. విద్యావిధానము. ప్రతి గ్రామములో పాఠశాల పెడుతున్నాము. ఉపాధ్యాయులు ఏరి? 100 మంది పిల్లలు ఒక మాస్టరు, చదువు చెబుతారా? మొక్క పెరిగేటపుడే పెంచాలి. పునాది గట్టిగా లేకపోతే భవనం కూలి పోతుంది. ఇక్కడ కూర్చొని ప్రకటనలు, ప్రసంగాలుచేస్తే ఈ జాతిని నాశనము చేసిన వారమవుతాము. భౌతికమైన సౌకర్యాలను కల్పించకపోతే ప్రయోజనము ఏమిటి?

పిల్లలను స్కూల్స్‌కి పంపించాలనే అభిరుచి తల్లిదండ్రులకు కల్గించడానికి ఎటెండెన్స్ ఎక్కువ చేయడానికి అటెండెన్స్ అలవెన్స్ అని పెట్టినందుకు సంతోషము. ఈ అలవెన్సును ఏ రూపములో యిస్తారు? శుభ్రమైన తిండి పెట్టండి. బట్టలు యివ్వండి. పుస్తకాలు యివ్వండి. ఈ రకమైన కార్యక్రమాలు అమలు చేయాలి. అటెండెన్స్ అలవెన్స్ పేరుమీద ఎన్నో కోట్లు కేటాయించి అమలు అయ్యే విధానము గురించి సక్రమముగా ఆలోచించకపోతే ప్రయోజనము లేదు. పథకాలు మంచివే. ఆలోచన మంచిదే. కాని ఆచరణలో దెబ్బతింటున్నది. ఎవరికోసము నిధులను కేటాయిస్తున్నారో అవి వారికి అందడం లేదు. మధ్యలో గల్లంతు అవుతున్నాయి అనేది మరచిపోకూడదు. విశాఖ స్టీలు ప్లాంటు వస్తోందని ఒకవైపున సంతోషిస్తూవుంటే దానివల్ల 12 వేల కుటుంబాలు నిరాశ్రయులై నడిరోడ్డుమీద నిలబడ్డారు. వారికి కొత్త యిళ్లు కట్టించడానికి భూమిని కేటాయించారా? అధికారుల అలక్ష్యానికి నిదర్శనం కాదా యిది? వారికి యిచ్చిన సైట్ పెద్ద చెరువు. వరద వస్తే కొట్టుకుపోయే ఏరియా. నీరు రాకుండా 50 లక్షలు ఖర్చు పెట్టి కాలువ త్రవ్వించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దానికి బాధ్యులు ఎవరు? గిరిజన ప్రాంతాలలో రెండు సెంట్లు భూమిని యివ్వలేకపోతున్నాము. సామాన్యులు ఇల్లు కట్టుకోవడానికి 10 గజాల స్థలము యివ్వడానికి రైట్ లేదు. అక్కడ ఏ ప్రైవేటు స్కూలో, మిషనరీ స్కూలో పెట్టడానికి సైట్ కావాలంటే కలెక్టరు 20 ఎకరాలు కేటాయించారు. ఏ చట్ట ప్రకారం యిచ్చారు? చట్టాలను మనము తయారు చేస్తున్నామా? అధికారులు తయారు చేస్తున్నారా? తలదాచుకోవడానికి స్థలము లేదంటున్నారే. ఈ రకంగా గిరిజన ప్రాంతాలలోగాని, మైదాన ప్రాంతాలలోగాని ప్రజల సమస్యల పరిష్కారానికి మంత్రిగారు బాధ్యత వహించాలి. వికాస గోష్ఠి పెట్టారు. సమస్యలను ఎక్కడికక్కడే పరిష్కరించాలన్నారు. ఇది వికాస గోష్ఠి కాదు. దీని పేరుమీద తిరునాళ్ళ జరుపుకొంటున్నాము. దానిని మంత్రిగారు కాదు జరపవలసినది. ఆయా శాఖను నిర్వహిస్తున్న కార్యదర్శులు జిల్లా కేంద్రాలకు వెళ్ళి జరుగుతున్న పనులకు ఎక్కడికక్కడ మంజూరుచేసే బాధ్యత వారిపైన పెడితే పాలనా యంత్రాంగములో పేరుకుపోయిన జడత్వమును తగ్గించటానికి అవకాశం వుంటుంది. ఆర్థికమంత్రిగారు ఆశించినమేరకు ఈ బడ్జెటు ప్రయోజనము నాకు కన్పించడంలేదు. ఆయన గుండెలో కోరికలు ఎన్నో కోరికలు వుండవచ్చు. చేతిలో డబ్బు లేదు. లోటు బడ్జెటు. ఈ లోటును పూర్తి చేయడానికి కావలసిన వనరులను సమకూర్చాలి. ఇవాళ్టికి మత్స్య సంపదను సర్వే చేయడానికి ప్రయత్నం చేయలేదు. అటవీ సంపదను సక్రమముగా పంపిణీచేసి దానివల్ల వచ్చే ఆదాయాన్ని పెంచుకొనే ప్రయత్నం కూడ అవసరం. ఆ రకమైన ప్రయోజనాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని సామాన్యులపైన పన్నుల భారము లేకుండావుండే పద్ధతిలో

ఈ బడ్జెటులోవున్న అంశాలను సామాన్య ప్రజలకు అందించే పద్ధతిలో కార్యక్రమాలను రూపొందించాలని మనవి చేస్తున్నాను. మారుమూలవున్న, వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో హైస్కూల్స్, కాలేజీ కట్టించే సందర్భములో ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన కార్పస్ ఫండ్ను మినహాయింపు చేయవలసిన అవసరం వుంది. లేకపోతే డబ్బు కట్టని వెనుకపడిన ప్రాంతాల ప్రజలకు విద్యావకాశాలు సన్నగిల్లుతాయని మనవిచేస్తూ, మరొకసారి ఈ బడ్జెటును బలపరుస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

شری سلطان صلاح الدین اویسی - جناب اسپیکر صاحب - بڑے افسوس کے ساتھ کہنا پڑتا ہے کہ نہ تو چیف منسٹر صاحب یہاں موجود ہیں۔ نہ لیڈر آف دی اپوزیشن یہاں ہیں اور نہ فینانس منسٹر صاحب یہاں موجود ہیں -

چیرمن - فینانس منسٹر صاحب میری اجازت سے نرس کی اسٹرائک کے سلسلہ میں گئے ہیں -

شری سلطان صلاح الدین اویسی - سوال یہ پیدا ہوتا ہے کہ اتنے اہم مسائل کو چھوڑ کر وہ اجازت لیکر کیسے جا سکتے ہیں۔ ڈیڑھ بجے کے بعد وہ جا سکتے تھے - آپ کی رعایتوں سے منسٹرس فائدہ اٹھا رہے ہیں - ایک منسٹر کہتے ہیں کہ مجھے دہلی جانا ہے - ایک منسٹر کہتے ہیں کہ دورے پر جانا ہے - یہ ہاوز ایک سالانہ جاترا یا میلے کی طرح ہو گیا ہے - گویا وہ یہ کہتے ہیں کہ تم کو جو بولنا ہے بولو ہم کو جو کرنا ہے کرینگے - جمہوریت کا مذاق اڑایا جا رہا ہے بجٹ کی جو تقریر ہے اس میں مقررہ الفاظ ہی استعمال کئے گئے ہیں۔ جس طرح کوئی ممبر مر جاتا ہے - تو ایک ہی قسم کی قرارداد تعزیت پیش کی جاتی ہے - کہ ان کے مرنے سے قوم کو ناقابل تلافی نقصان ہوا - اس بجٹ میں کوئی نئی چیز نہیں بتائی گئی - سوشلزم کا نام لیتے ہیں - غریبی دور کرنے کا نام لیتے ہیں لیکن اس پر عمل کرنے کے لیے آپنے کونسی چیز رکھی معلوم نہیں ہوتی - بجٹ بھی ایک طرفہ بجٹ ہے - آپ کمزور طبقات کی بات کرتے ہیں - غریبی کی بات کرتے

دواخانہ عثمانیہ میں آپ بتا سیے کہ کتنے مسلمان ڈاکٹرس ہیں۔ آپ کے سامنے خود اعداد و شمار ہیں۔ بجٹ میں بتایا گیا ہے کہ (۴۰) کروڑ روپیہ کا اضافہ کمزور طبقات کیلئے مکانات کی تعمیر کیلئے کیا گیا ہے۔ مجھے اس پر اعتراض نہیں ہے۔ آپ اس کیلئے اس سے زیادہ رقم رکھ سکتے ہیں۔ لیکن سوال یہ ہے کہ اس شہر کے غریب لوگوں کیلئے آپ نے کتنی گنجائش رکھی آپ مذہب کی بنیاد پر عمل مت کیجئے بلکہ غربت کی بنیاد پر کیجئے۔ آپ دیہات کی صفائی کیلئے تو کام کر رہے ہیں۔ لیکن اس شہر میں پانی کی قلت دور کرنے کیلئے کیا کر رہے ہیں۔ اس کے تعلق سے آپ کے پاس نہ تو کوئی پروگرام ہے اور نہ کوئی پالیسی ہے۔ جب ہم اس جانب توجہ دلاتے ہیں۔ تو یہ کہہ کر اس کو ختم کرنے کی کوشش کی جاتی ہے۔ یہ مسئلہ فرقہ وارانہ ہیں۔ اس قسم کی باتوں سے کچھ ہونے والا نہیں ہے۔ سرکاری ملازمتوں میں مسلمانوں کا تناسب کیا ہے خود اسمبلی کا یہ حال ہے۔ کہ یہاں ایک بے چارا مسلمان چپراسی ہے۔ جو ۸ برس سے اسپیکر صاحب کی خدمت میں کام کر رہا ہے اسکی عمر ختم ہو رہی ہے۔ لیکن اسکو مستقل نہیں کیا گیا۔ اس کے بعد جو لوگ آئے۔ ان کو مستقل کیا گیا۔ خود ہم جب یہاں سوالات کرتے ہیں تو کسی نہ کسی عذر کی بناء پر ڈس الاو کیا جاتا ہے۔ جب کبھی کوئی پریولیج موشن دیا جاتا ہے۔ اسکو ڈس الاو کیا جاتا ہے۔ آپ اس تعلق غور کریں کب تک یہ چیزیں چلتی رہینگی۔

لا اینڈ آرڈر کا یہ حال ہے کہ پچھلے کچھ دنوں میں یہاں دو تین آدمی مارے گئے عجب و غریب بات یہ ہے کہ خود سکریٹریٹ میں لاٹھی چارج ہوتا ہے۔ لیکن کمشنر پولیس کا بیان آتا ہے کہ لاٹھی چارج نہیں کیا گیا۔ لوگوں کے سر پھٹ گئے۔ جب لوگوں پر لاٹھی چارج نہیں ہو تو لوگوں کے سر کیسے پھٹ گئے۔ کیا خود انھوں نے اپنے سروں پر پتھر مار لیا آخر ان کا سر کیسے پھٹا۔ کیا سکریٹریٹ کی جال اٹھا کر انھوں نے اپنے سروں پر مار لیا۔ وہاں چھ آدمی زخمی ہو گئے۔ پولیس خود اشتعال پیدا کر رہی ہے۔ یہ چیز جو ختم ہونی

تھی۔ ابھی ایک ممبر اسکو بھڑکانے کی کوشش کر رہے ہیں۔ میں کہوں گا کہ پولیس میں ضروری تبدیلیاں کیجائیں۔ تاکہ اس نظم و نسق ٹھیک ڈھنگ سے چلے۔ سرکاری ملازمتوں میں مسلمانوں کا کوئی تناسب ہی نہیں ہے۔ ہمارا پرسنٹیج دن بدن کم ہوتا جارہا ہے معاشی پسماندگی بڑھتی جارہی ہے۔ میں ایک اور بات جو کہنا چاہتا ہوں۔ وہ یہ ہے کہ ایک مسلم فینانس کارپوریشن قائم کی جائے تاکہ غریب مسلمانوں کیلئے کام کیا جاسکے۔ خالی پکارنے سے کچھ ہونے والا نہیں ہے جتنے بھی چیف منسٹر یہاں پر رہے انھوں نے مسلمانوں کیلئے کچھ نہ کچھ کام کیا۔ سنجیوا ریڈی صاحب چنا ریڈی صاحب نے انجیا صاحب نے کچھ نہ کچھ کیا لیکن موجودہ چیف منسٹر آنے کے بعد سے اب تک کچھ بھی نہیں کیا گیا۔ آپ زبانی وعدے تو بہت کرتے ہیں لیکن عملی طور پر اس کا ثبوت دینا چاہئے اردو داں سرکاری ملازمین کے تعلق سے یہ کہوں گا کہ ان کو تلگو ٹسٹ سے مستثنیٰ کیا جائے یہ قانون سنہ ۱۹۶۶ء میں یہ قانون بنایا گیا تھا۔ اس قانون میں یہ بھی تھا کہ جن (۱۳) اضلاع میں اردو بولی جاتی ہے وطن کے تلگو داں ملازمین کو اردو ٹسٹ پاس کرنا چاہیے لیکن ان کے متعلق کچھ نہیں کہا جاتا۔ اس لئے میں چاہوں گا کہ اردو داں ملازمین کو تلگو ٹسٹ سے مستثنیٰ کرنے کے احکام جاری کئے جائیں اور جو بھی ناانصافی ان سے کی جارہی ہے اسکو ختم کیا جائے۔ شہر ایک حصہ میں پینے کیلئے پانی نہیں مل رہا ہے۔ لائٹس نہیں ہیں لیکن شہر کے دوسرے حصہ کو آپ دیکھیں تو معلوم ہوگا وہاں کے لوگوں کو پانی کافی مقدار میں مل رہا ہے۔ منسٹروں کے گھروں میں ۲۴ گھنٹے پانی آتا لیکن پرانے شہر میں ایک گھنٹہ کے لئے بھی پانی نہیں آتا۔ منسٹروں کے گھروں میں لائٹ ہمیشہ کھلی رہتی لیکن پرانے شہر میں چار چار گھنٹے لائٹ بند رہتی ہے۔ اس سے معلوم ہوتا ہے کہ علانیہ پرانے شہر کے ساتھ ناانصافی کی جارہی ہے۔ اب اس وقت یہاں کی حالت یہ ہے کہ ہاؤز میں نہ تو فینانس

نسٹر موجود ہیں اور نہ دوسرے منسٹرس موجود ہیں یہ جو منسٹروں کی بے حسی ہے میں
ہوں گا کہ اسپیکر صاحب کوئی اقدام کریں۔ کیا یہ اسمبلی کا ایوان ہے یا ان کے گھر کا
یوان خانہ ہے ایک منسٹر صاحب آپ کی اجازت لے کر چلے جاتے ہیں تو باقی
منسٹرس بھی ان کے پیچھے چلے جاتے ہیں۔ آخر یہ قصہ کیا ہے ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔

شری انجہنانلو۔ یہ قصہ کرسی کا ہے۔

شری سلطان صلاح الدین اویسی۔ یہ کرسی اگر آپ کے نیچے سے کھینچ لی
جائے تو اچھا ہوگا۔ آپ کو تھوڑا سا آرام بھی ملیگا۔ آخر میں اسپیکر صاحب کا شکریہ
ادا کرتا ہوں کہ انھوں نے مجھے اپنے خیالات ظاہر کرنے کا موقع دیا۔

ہیں۔ تو غریبی کا کوئی معیار ہونا چاہئیے۔ غربت کی بنیاد مذہب نہیں ہونا چاہئیے۔ ہر شخص غریب ہو سکتا ہے۔ خواہ وہ کسی مذہب کا کیوں نہ ہو۔ اس بجٹ میں اس شہر کی ترقی کیلئے کوئی چیز نہیں بتائی گئی۔ اس شہر کی آبادی بڑھتی جا رہی ہے اور یہ اضافہ آندھرا سے آنے والوں کی وجہ سے ہوا۔ پانی کی تکلیف ہے۔ بجلی کی تکلیف ہے۔ اور یہ سب کچھ آپ کے آنے بعد شروع ہوئی ہیں۔ لیکن آپ نے اس شہر کی ترقی کیلئے کیا کیا۔ اگر ترقی کی بھی جاتی ہے تو ایک طرفہ کیجاتی ہے۔ آپ کو یہ سن کر حیرت ہوگی کہ قلی قطب شاہ ڈولپمنٹ اتھاریٹی بنائی گئی ہے۔ اس میں یہ فیگرس بتائے گئے ہیں۔ کہ گزشتہ دو برسوں میں اس شہر کی ترقی کیلئے (۱۰) کروڑ روپئیہ صرف کئے گئے۔ اور اس کے منجملہ پرانے شہر کے لئے (۲) کروڑ روپئیہ خرچ کئیے حالانکہ پورے شہر کی آبادی کا نصف سے زائد حصہ پرانے شہر میں رہتا ہے۔ آپ سوشل ادم

بتہ

[illegible]

منسٹر صاحب کے سامنے رکھے ہیں کہ (۷) کروڑ روپئیہ میں سے (۲) کروڑ روپئیہ پرانے شہر پہ صرف کئے گئے۔ یہ کہاں کا انصاف ہے۔ اسی کی وجہ سے آئے دن اخبارات میں بیانات آرہے ہیں۔ کہ کانگریس میں جو مسلم منسٹر ہیں اور جو مسلم ایم ایل ایز ہیں ان کو استعفیٰ دینا چاہئیے۔

ہائی کورٹ میں ہمیشہ سے (۳) ججس ہوتے تھے۔ لیکن اب ایک بھی مسلمان جج نہیں ہے۔ یہ ناانصافیاں مسلمانوں کے ساتھ ہو رہی ہیں۔ آپ اپنے آپ کو سیکولر کہتے ہیں لیکن اس کی گواہی کون دیگا۔ اگر آپ واقعی آپ سیکولر ہیں تو اسکی گواہی مائنارٹیز دینگے۔ لیکن ایسا نہیں ہے۔ اعداد و شمار آپ کے سامنے ہیں۔ پرانے شہر میں جو مدارس ہیں۔ ان کو ختم کیا جا رہا ہے۔ ایک ایک مدرسے میں دو دو تین تین شفٹس چل رہے ہے۔ پرانے شہر میں ایک مدرسہ ہے دارالعلوم۔۔ اسکی زمین پر ایک شخص نے ناجائز قبضہ کر لیا ہے اور مکان بنا رہا ہے لیکن کوئی پرسان حال نہیں ہے۔

శ్రీ అంబర్ల రాజారాం (జగ్గారం) :- అధ్యక్షా, ఆర్థికశాఖ మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తూ నాకు తోచినటువంటి కొన్ని విషయాలు చెబుతాను. బడ్జెటు విషయములో ప్రతిపక్ష నాయకులు పదేపదే విమర్శిస్తూ ప్రభుత్వాన్ని కూడ రాజీనామా చేయాలని కోరిన విషయము కూడ మనము వింటున్నాము. గత 4 సంవత్సరాల కంటే యిప్పుడు వున్నటువంటి బడ్జెట్ చాలావరకు బలహీన వర్గాలకు అనుకూలంగా వుందని ఆర్థిక శాఖ మంత్రి గారిని అభినందిస్తున్నాను. ఈవిధంగా బడ్జెట్‌పై ప్రతిపక్ష నాయకులు విమర్శించడం అధికార పక్ష నాయకులు సమర్థించడం సహజంగా జరుగుతున్నటువంటి విషయం. అందులో ప్రత్యేకత ఏమీ వుండదని భావిస్తున్నాను. 35 సంవత్సరాలనుండి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వము పరిపాలనలో వుంది. అయితే ఇన్ని విమర్శలు చేసిన ప్రతిపక్షాలు మూడు సంవత్సరాలు పరిపాలనచేసి దిగిపోయి మళ్ళీ మా చేతికి యిచ్చారు. కాబట్టి మమ్ములను ఒప్పుకుంటారా లేదా అనే విషయం ప్రజలు నిర్ణయిస్తారు గాని మీరు కాదు. కాబట్టి విషయాలు అన్ని ప్రజలు తెలుసుకుంటారు, ప్రజలు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వము చేస్తున్న మేలును ఎన్నో సందర్భాలలో ప్రశంసిస్తున్నారు రాబోయే ఎన్నికలలో కూడ మా పార్టీయే గెలుస్తుందనే నమ్మకము మాకు వుంది. ఎన్ని విమర్శలు చేసినా ప్రభుత్వం చేసిన పనులు యాథార్థమైనవని భావిస్తున్నాను. ఉదాహరణకు జనతా ప్రభుత్వము హయాములో చక్కెర ఫ్రీ సేల్ చేసిందని నాయకులు కొందరు చెప్పారు. అప్పుడు చెరుకు ధర ఎట్లా వుంది ? కేజి రెండున్నర రూపాయలకు చక్కెర చేయడముతోనే చెరుకు ధర 180 రూపాయల నుండి 70 రూపాయలకు పడిపోయింది, దేశమంతటా రైతులు దెబ్బతిన్నారు. మూడు సంవత్సరాలలో వారికి నచ్చచెప్పడం జరిగింది. అప్పుడు వారు అధికారాన్ని కోల్పోయారు. ఫ్రీ సేల్ వల్ల పట్టణాల్లో వున్నవారు తృప్తి చెంద వచ్చు. కాని రైతులకు తృప్తి కలిగించ లేదు. అది గమనించి ప్రతిపక్ష నాయకు లందరు, ప్రతిపక్ష పార్టీలు అన్ని వ్యవసాయదారులు బాగుపడాలి. వారి గురించి ఏమి చేయాలనేదాని మీద ఉద్యమం లేవదీశారు. అప్పుడు రైతులను కార్మికులను చక్క బెడుతూ తమ కోరికలను పూర్తి చేయడానికి ప్రభుత్వం ముందుకు పోయినందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను.

(శ్రీమతి డి. ఇందిర యిన్ ది చైర్)

అయితే కొన్ని విషయాలలో మౌళిక మార్పులు అవసరం. ఆ పార్టీలు బిల్లు తెచ్చినట్లు లేదు, యీ పార్టీ తేలేదు. జయరాములుగారు సెలవిచ్చినట్లు నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారమై సామ్యవాద స్థాపన ఎప్పుడు వస్తుందంటే ఒక వ్యక్తికి ఒకే ఉద్యోగం వున్నప్పుడు, ఏ పార్టీ వారు తెచ్చినా దానిని సమర్థిస్తే చాలావరకు సమస్యలు పరిష్కారం అవుతాయి. ఉన్నవారికే అటు భూములు ఉన్నవి. యిటు వుద్యోగాలు వున్నవి. ఫ్యాక్టరీలు వున్నవి. ఇవి అన్ని ఒకే వ్యక్తి అనుభవిస్తూ పెత్తనం చలాయి స్తున్నాడు, ఒక కిరాణషాపు ఒక వ్యక్తికి వుంటే లైసెన్సు యిచ్చి ఆ వ్యక్తికి అదొకటే

వృత్తి వుండేట్లు చూడాలి ఏ పార్టీవారు అయినా ఆది తీసుకువస్తే నిజంగా ప్రశంస నీయమైనటువంటి విషయం. అట్లాచేయనంతవరకు కారణపూర్తులు తొలగిపోకుండా వుంటాయని అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఈనాడు కార్మికుల సమస్యలు వున్నవి వ్యవసాయ కూలీల గురించి అడిగిన నాథుడు లేడు. మినిమం వేజెస్ అని పెట్టారు గాని ఎంతవరకు అమలు జరుగుతున్నాయి ఆ వేజెస్ ఎంతవరకు వుంటున్నాయి ? కష్టంగా వుండే నాలుగవ తరగతి, ఐదవ తరగతి ఉద్యోగస్తులకు యిచ్చే మోస్తరుగా అయినా యివ్వడం లేదు. వంద, వంద యాభై కంటే ఎక్కువ వారికి యివ్వడం లేదు. ఫైల్సు మోసే నాలుగవ తరగతి వుద్యోగికి నాలుగైదు వందల రూపాయలు లభిస్తుంది, ఇంకొక రకంగా కూడ ఆదాయాలు వుంటాయి అవసరమైతే వారు స్ట్రైయికు చేస్తారు వ్యవసాయ కార్మికులు రాత్రింబగళ్ళు నీటిలో మునిగి బురదలో పనిచేస్తుంటే వారికి వంద, వంద యాభై రూపాయలు యిస్తే వారు ఎట్లా జీవనం గడుపుకుంటారనే విషయం లేవదీయడం లేదు. లేవదీసినా ఆచరణలో ప్రభుత్వాన్ని లొంగదీసే విషయములో బయటకు రావటం లేదు.

అట్లాగే చేనేత కార్మికులు ఉన్నారు వారిలో ఎంతో పెద్ద పెద్ద కళాకారులు ఉన్నారు. పోచంపల్లి మొదలైన చీరలు చూస్తే వారు ఎంత కళాకారులో తెలుస్తుంది. వారి కుటుంబం అంతా కలసి పనిచేసినా కూడా నెలకు 200 రూపాయలకన్నా ఎక్కువ గిట్టడం లేదు మన రాష్ట్రంలో వ్యవసాయం తరువాత ఈ చేనేత పరిశ్రమమీద జీవించే వారు ఎక్కువ మంది ఉన్నారు. వారి సమస్యలు గురించి ఎవరూ లేవనెత్తడం లేదు. వారు ప్రభుత్వాన్ని లొంగదీయడం కాని స్థంభింప జేయడం కాని లేదు. కనుక వారికి ప్రభుత్వ యంత్రాంగంతో సంబంధం లేదు కనుక వారిని ఎవరూ పట్టించుకోవడం లేదు.

గ్రామాలలో నేడు మూఢ నమ్మకాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాల క్రింద పేదవారికి భూములు ఇస్తామని, ఆర్థిక సహాయం చేస్తామని చెప్ప డమే కాని ఆచరణలో జరగడం లేదు అందుచేత ఆ పేదవారికి తగు ఆర్థిక సహాయం చేసి వారిని పైకి తీసుకొని వచ్చుటకు తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 30 సంవత్సరాలు అయినా గ్రామాలలోని మూఢ నమ్మకా లతో హత్యలు చేయించడం జరుగుతున్నవి. ప్రభుత్వం వీటిమీద ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. అందుచేత వారికున్నటువంటి మూఢ నమ్మకాలను తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. నరసప్ప (జడ్చెర్ల) :- అధ్యక్షా, ఆర్థికశాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తు కొన్ని సూచనలు మనవిచేస్తాను. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 30 సంవత్సరాలు దాటినా ఇప్పటికీ అనేక గ్రామాలకు నీరు ఇవ్వ లేకపోతున్నాము. జిల్లా పరిషత్ కానీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాని ఈ బడ్జెటు కేటాయింపులు

తగిన సమయంలో రాకుండా ఉండటం వల్ల లేక ఇబ్బందులు జరుగు [illegible] నీటి సమస్య కోసం డబ్బు మార్చి నెల నుంచి జూన్ నెల వరకు అవసరం ఉంటుంది. ఆ విధంగా కాకుండా సెప్టెంబరులో ఆగష్టులో డబ్బు ఇస్తే ప్రయోజనం ఉండదు. అటువంటి విషయాలు గమనించి సమయానికి డబ్బు ఇవ్వకపోతే ప్రయోజనం ఉండదు. తరువాత డబ్బు ఇస్తే ఏ ఉద్దేశం కోసం అయితే ఆ డబ్బు కేటాయిస్తామో ఆ ఉద్దేశం నెరవేరదని దానివల్ల ప్రభుత్వానికి చెడ్డపేరు వచ్చేటందుకు కూడా అవకాశం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

బలహీన వర్గాల వారి ఇళ్ల కోసం ఈనాడు మన ఆర్థికశాఖా మాత్యులు శ్రీ కోన ప్రభాకరరావుగారు ఈ బడ్జెటులో విప్లవాత్మకమైనటువంటి మార్పు తెచ్చారు. ఈనాడు బలహీన వర్గాలవారి ఇళ్ల నిర్మాణం కోసం 50 కోట్లు కేటాయించారు. అందులో 30 కోట్లు సబ్సిడీగా ఇచ్చారు. 1979-80 లో కొన్ని ఇళ్ళు మనం కట్టించాము. ఇంటికి 400 రూపాయలు చొప్పున ఇచ్చి హట్స్ పేరుతో కొన్ని వందల ఇళ్ళు కట్టించడం జరిగింది. ఆ 400 రూ.లతో ఏ విధంగా ఇల్లు తయారౌతుందో, అది ఏ విధంగా ఉంటుందో మనం ఒకసారి ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు ఆ కట్టించిన ఇళ్ళు ఎన్ని ఉన్నాయి, అందులో ఎంతమంది నివసిస్తున్నారు అనే ఆలోచన చేయండి. నా జిల్లాలో, నా నియోజక వర్గంలో ఆ ఇళ్ళు ఎక్కడా లేవు. ఆ 400 రూ లతో ఇల్లు కట్టుకోమంటే గడ్డితెచ్చి కప్పి పేడకు ఇల్లు కట్టామని అన్నారు. ఇల్లు ఇచ్చిన వారికి ఆ సౌకర్యం కల్పించడంలో దోషం లేదు. కాని ఆ ఇల్లు ఎన్నాళ్ళుంటుందనేదే సమస్య. ఈనాడు 4 వేల రూపాయలతో ఇల్లు కట్టిస్తున్నాము, వెయ్యి రూపాయలతో గుడిసె కట్టిస్తున్నామని అన్నారు. ఇదివరకు 400 రు లతో కట్టిన ఇళ్లు అందుబాటులో లేని వారికి ఇప్పుడు ఇటువంటి సౌకర్యం కల్పించాలని మనవిచేస్తున్నాను. వారికి కూడా 4000 రు.ల స్కీముతో కట్టించాలని కోరుతున్నాను. 1950, 1953వ సంవత్సరంలో ఒక పెద్ద ఇంజనీరుగారు మా మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో భీమా ప్రోజెక్టుకు సర్వే చేయడం జరిగింది. ఆనాడు దాని నిర్మాణానికి 8 కోట్లు అవుతుందని అంచనా వేసారు. ఆనాడు మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా ప్రజలు చొరవ తీసుకోలేదని ఆనాడు ప్రభుత్వంలో ఉన్నవారు దానిని ఇంప్లిమెంటు చేయలేకపోయారు. ఒకవేళ ఆనాడు ఆ ప్రోజక్టు మాకు వచ్చి ఉన్నట్లయితే ఈనాడు ఉభయ గోదావరి జిల్లాలు, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలకన్నా మా జిల్లా సస్యశ్యామలంగా ఉండేది. వారు ఇచ్చినటువంటి ప్లాన్ ప్రకారం అయితే మా జిల్లా ఎంతో సస్యశ్యామలమై ఉండేది. దురదృష్టవశాత్తు మాకు అది రాలేదు. తరువాత మాకు అదృష్టవశాత్తు చిన్న ప్రోజక్టు - జూరాల ప్రోజక్టు వచ్చింది. దానివల్ల 1.25 లక్షల ఎకరాలు సాగు అవుతుంది. జిల్లాలో ఉన్న పెద్దలు భీమా ప్రోజక్టు మాకు రావాలి. ఆశించినదానికన్నా చిన్నది అయినా ఆ ప్రోజక్టు మాకు రావాలని ఇంతవరకు మనవిచేయడం జరిగింది. దానికి ప్రభుత్వంవారు కర్నాటక

ప్రభుత్వంతో, మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదించాలని అనేవారు. ఇప్పుడు కర్నాటక ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు ఒక దశకు వచ్చాయని వింటున్నాము. కాబట్టి దానిని తొందరగా చేబట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఆ ప్రాజెక్టు వస్తే ఎప్పుడూ కరువు కాటకాలతో బాధపడే మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాకు కొంత అయినా బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

చేనేత పరిశ్రమలో ఎంతో మంది కార్మికులు పనిచేస్తున్నారు. ఇందులో నూలుకు సంబంధించినవారు, సిల్క్‌కు సంబంధించినవారు, ఊలుకు సంబంధించినవారు-అందరూ ఉన్నారు. వారికి ఇచ్చే ఆర్థిక సహాయం కేవలం నామమాత్రంగా ఉంది. ఈ పరిశ్రమ మీద 70, 75 లక్షల మంది ఆధారపడి ఉన్నారు. వీరికి సదుపాయాలు కలుగజేయ డానికి ఒక బోర్డును ఏర్పాటు చేయాలని ఎప్పటినుంచో చెబుతూనే ఉన్నాము. శ్రీ చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు, శ్రీ అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఈ సభాముఖంగా చెప్పడం జరిగింది. కాని నేటివరకు అది ఒక కార్యరూపం దాల్చ లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇంకోటి అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మిత్రులు చాలామంది మాట్లాడుతూ ఇందిరాగాంధి గారు ఏమీ చేయలేదు. ఇందిరాగాంధిగారి ప్రభుత్వం ఇంక ఉండడంలేదు. రేపు ఎలక్షన్స్ వస్తున్నాయి అందులో మీరు పోతారు మేము ఉంటాము అనే మాట మనవి చేశారు. అనేక సార్లు అనేక ఎలక్షన్స్‌లో పాల్గొన్నాము. వాటి రిజల్టు కూడా మీరు చూశారు, మేము చూశాము, మీకు తెలుసు, మాకు తెలుసు. మళ్ళీ అవసరం అనుకుంటే మళ్ళీ ఒకసారి 83లో కూడా మీరు అనుభవిస్తారు, మేము అనుభవిస్తాము, మీ బలము ఏమిటో మీరు ఎంత మంది వస్తారో, మేము ఎంతమంది వస్తామో మళ్ళీ ఒకసారి సభలో కలుసుకుందాము. దానికి ఎలాంటి అభ్యంతరము లేదు. కాని ఒక మాట నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇందిరాగాంధిగారు ఈ దేశంలో ప్రవేశ పెట్టినటువంటి, ఈ దేశంలో తీసుకువచ్చినటువంటి విప్లవాత్మకమైన మార్పులు ఎవరైనా తేగలరా ? ప్రజాస్వామ్యంలో అందరికి అవకాశం ఉంది. అందరికి అవకాశాలు వస్తాయి. అవకాశం మీకు కూడా వచ్చింది. మీరు కూడా 2-1/2 సంవత్సరాలు దేశాన్ని పరిపాలించారు. ఏమి చేశారు ? ఏ విప్లవాత్మకమైన మార్పులు తెచ్చారు ? మీరు 5 సంవత్సరాలు ఉండాలని చెప్పి మొండేటు ఇస్తే 2-1/2 సంవత్సరాలు మాత్రం చేసి మీరు పోయారు. ఈ నాడు ఈ దేశంలో ఏదైనా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు విప్లవాత్మకమైన మార్పులు ఇందిరాగాంధిగారే తెచ్చినారు. బ్యాంకుల జాతీయం క్రింద అయితేనేమి, లాండు సీలింగ్స్ అయితేనేమి అనేకమైనటువంటి విప్లవాత్మకమైన మార్పులు ఎవరు తెచ్చారు ? ఆ నాడు ఎవరికి అప్పులు దొరికేవి ? భాగ్యవంతులకు లేకుంటే పెద్ద పెద్ద భూములు ఉన్నవారికి లేకుంటే సమాజంలో గౌరవం ఉన్న వారికి డబ్బు ఉన్నవారికి వీరికే బ్యాంకులు అప్పులు ఇచ్చేవి. కాని ఆ పరిస్థితిలో మార్పు వచ్చింది. వీటి అన్నిటిని కూడా నేషనలైజు చేసి

సామాన్యమైన పేదవాళ్లు హరిజనులు అయితేనేమి వెనుకబడ్డ తరగతులు అయితేనేమి - కులానికి చెందినా ఏ మతానికి చెందినా పేదవాళ్లు ఎవరైనా సరే వారికి అండదండగా తోడ్పాటు ఇవ్వాలి వారి పరిస్థితులో మార్పు తీసుకురావాలి వారి జీవన ప్రమాణాన్ని పెంచాలి అనే తలంపుతో అనేక విధాలుగా ప్రోగ్రాంసు స్కీంస్సు కూడా చెప్పడం జరిగింది. అయితే ఎన్ని లక్షలు పంచిపెట్టి అనేటటువంటి మాట కాదు. ఒక నినాదం మాత్రం పలకడం జరిగింది, మళ్ళీ ఇంకోసారి కూడా రావచ్చు గాని ఎవరికైతే పల్లెటూళ్ళలో భూవ్యవస్థ అయితే ఉందో, దేని మూలాన ఏ విధమైన అవకతవకలు ఉన్నాయో, దేని వలన పేదలకు అన్యాయం జరుగుతుందో అటువంటి వారి క్షేమం కోరి లాండు సీలింగ్సు తీసుకురావడం జరిగింది. ఇది మీకు తెలియనిదికాదు. 1978లో కూడా ఇదే విధమైనటువంటి మాటలు నేను విన్నాను. ఇదే సభలోనే చాలామంది మిత్రులు ఏమి మరి గవర్నమెంటాఫ్ ఇండియాలో జనతా గవర్నమెంటు ఉంది ఇక్కడ కూడా ఇందిరాగాంధి గారి గవర్నమెంటు లేదు. మరి ఇందిరా కాంగ్రెసు ఇందిరాగాంధి గారి అనుయాయులు 30, 35 మందే ఇక్కడ గెలిచేటటువంటి అవకాశం ఉంది అనేటటువంటి మాట చాల మంది పెద్దలు జోస్యం చెప్పారు.

1978లో ఇందిరాగాంధిగారు వాస్తవానికి అధికారంలో లేరు. ఢిల్లీలో లేరు. ఆంధ్రాలో లేరు. ఇంకా ఎక్కడా లేరు. కాని ఏమి జరిగింది ? ఆమె విధానాలు ఆమె చేసినటువంటి కార్యక్రమాలు ఆమె అనుసరించినటువంటి పద్ధతులకు ఎవరైతే అట్టడుగున ఉన్నటువంటివారు హరిజనులు అయితేనేమి, గిరిజనులు అయితేనేమి వెనుకబడ్డ తరగతులు అయితేనేమి లేకుంటే మైనారిటీస్ అయితేనేమి ఎంత గొప్ప మేండేటు ఇచ్చారు అని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను ? మీరు అనుకున్నది 30 అయితే 175 సీట్లకంటే పైచిలుకు సీట్లు తెచ్చుకుని ఇక్కడ ప్రభుత్వాన్ని స్థాపించగలిగారు. మరి ఈ అన్ని అనుభవాలు మీ ముందర ఉంచుకుని, ఈ జరిగింది అంతా కూడా మీకు తెలిసివుండి మళ్ళీ ఏదో రెండు మూడు నెలలో ఎలక్షన్సు పెడితే మీరు ఏమీ లేకుండా పోతారు. మరి మేమంతా వస్తాము అనే మాట చెప్పడం ఇది వాస్తవానికి దూరము అనేటుటవంటి మాట అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. అలాంటి నమ్మకాలు మీరు ఉంచుకోవలసిన అవసరం లేదు. మళ్ళి ఇంకోసారి 3, 4 నెలలలోనే అటువంటి ప్రభంజనం మరల వస్తుంది మళ్ళీ ఇందిరాగాంధిగారి ప్రభుత్వం ఇక్కడ రాజ్యం చేస్తుంది, మీకు ఎలాంటి సందేహము లేదు అని మనవిచేస్తూ ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెట్‌ను నేను హృదయ పూర్వకముగా బలపరుస్తూ నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

జి. ధనసూర్యావతి :- అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెట్‌పైన కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను. అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో, 20 సూత్రాలలో ప్రవేశపెట్టబడినటువంటి కార్య

క్రమాల విషయములో ప్రభుత్వం 35 సంవత్సరాల నుంచి కూడా పేద వర్గానికి హరిజన గిరిజన బలహీన వర్గాలకు వెనుకబడిన వర్గాలకు మేము ఇళ్లు ఇస్తాము ఇళ్ళ స్థలాలు ఇస్తాము, గేదెలు ఇస్తాము, బర్రెలు ఇస్తాము, మంచినీళ్లు ఇస్తాము, హాస్పటల్సు ఇస్తాము అని అనేక రకాలుగా, విద్యా వైద్య సౌకర్యాలు ఇస్తామని చెబుతూ చివరకు మీకు కొత్త గొయ్యి కూడా ఇస్తాము అని చెబుతున్నారు. ఎందుకంటే గొయ్యిలోపడి, మురుకు కాలవలోపడి చావండి, మా యొక్క ప్రగతి మేము ఆలోచించుకుంటాము, 35 సంవత్సరాలనుంచి ఒక్కొక్క ఐదు సంవత్సరాలకు ఒక్కొక్క ఎం.ఎల్.ఏ. మరి ఈ రకంగా మారుతూవుంది వారి ప్రాతినిధ్యానికి అనుకూలంగా ఉంటున్నారుగాని పేద వర్గానికి ఏ ఆకలు చూస్తుంచారో ఏ న్యాయం ఐయితే చేస్తామనిచెప్పి పేద ప్రజల ద్వారా గద్దెనెక్కారో వారికి ఏ మాత్రం కూడా రక్షణ లేదు ఇది చాలా విచారకరమైన విషయం. ప్రక్క ప్రక్కన కూర్చుని మురికి చేతులతో ఇచ్చినాసరే గ్లాసుతో నీళ్లు త్రాగి మాకు అంటరానితనం లేదని అస్పృశ్యత రూపుమాపుతామని ఇంటింటికివెళ్ళి చక్కగా ఎక్కతోసి ఆ రోజుతో మీకు ఋణం తీరింది అని చెప్పేసి గద్దెనెక్కి కూర్చున్నారు. కాని ఆ పేద ప్రజలకు ఏమైనా చేశారా? అక్కడక్కడ కాకికి ఎంగిలిమెతుకులు వేసినట్లువేస్తే కడుపు నిండుతుందా? పేదవర్గాలు అనేక రకములైన అవినీతికి గురి అవుతూ మానభంగాలు దోపిడీలు, గృహదహనాలు, హత్యలు వీటన్నిటికి గురి అవుతున్నారని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను.

ఒకసారి 'పంచెలుమీద చేయివేసి' ని ఆలోచించండి ఏ గ్రామంలో ఏమి చేశాము అని. ఎలక్షన్లైతే మీకు ఇది చేస్తాము అది చేస్తాము అని చెప్పి వోట్లు సంపాదించి ఈ గద్దెనెక్కారో వారికి ఏమైనా చేశారా? మరి ఎందుకు చేయలేదు? వారు గుడిసె లో వుండి కళ్లు లేక ఇబ్బందులు పడుతుంటే మీరు మేడలలో మిద్దెలలో తాండవం ఆడుతున్నారు. దీ కేనా మీరు వోటు వేయించుకొని గెలిచినది? అక్కడక్కడ ఏదో కొన్ని ఇళ్ళ స్థలాలు చూ డిపోలు మంచినీళ్ళ సదుపాయాలుచేసి ఈ రకమైన అన్యాయాలు జరుగుతూవుంటే చూస్తూ ఊరుకుంటున్నది ఈ గవర్నమెంటు? ఎవరైనా ఇది అన్యాయము అని అంటే వారిని మీ పార్టీనుంచి తీసివేస్తున్నారు పేదవారు ఏ రకంగా బాధ పడుతున్నారో ఎవరైనా వారి ఇంటింటికి వెళ్ళి తెలుసుకున్నారా? మీరు కార్లలో తిరుగుతమేగాని వారి మంచిచెడ్డలు ఆలోచించినవారు లేరు

12 00 Noon

అంతేగాదు ఈనాడు రైతులు నాట్లు వేసుకోలేని పరిస్థితి వుంది. రైతు దేశానికి వెన్నెముక ముఖ్యంగా రైతాంగానికి కిట్టుబాటు ధర యివ్వకపోవడమే కాకుండా యిప్పుడు సరైన వర్షాలు లేక ఇబ్బంది పడుతూ కాల్వలలో నీరు పుష్కలంగా లేక పొలం పల్లి నాట్లు వేయలేకపోతున్నారు ముఖ్యంగా సముద్రతీర ప్రాంతం సైక్లోను ఎఫెక్టెడ్ యేరియాసులో యిప్పటికి నాట్లు వేసుకోలేదు. అటువంటప్పుడు వారు ఏవిధంగా తిని బ్రతికాలి? వ్యవసాయ కూలీలు, రైతు ఇద్దరూ బాగా వుంటేనే యీదేశ ప్రగతి

ముందుకు వస్తుంది. మన సభ్యులందరూ మూడు వంతుల మంది వ్యవసాయం చేసుకొనే వారే. వ్యవసాయ కూలీలు. నివాసానికి ఇండ్లు, ఉండటానికి ఇల్లు లేక ఎక్కడనో తడిసిన చోట పాకలువేసి ఆ పాకల్లో యేదో కాలం గడుపుతున్నారు. ఈనాడు నిత్యావసరం వస్తువుల ధరలు చాలా పెరిగినాయి బియ్యం ధర ఏ విధం పెరిగి పోయిందో మనకు తెలిసిందే వారు ముతకరకం బియ్యం తినలేకుండా వున్నారు. వారు కూలి చేసుకొనే రేటు కంటె వారు కొనుక్కునే వస్తువుల రేటు యెక్కువగా వుంది. ఈనాడు నూటికి 70 మంది వ్యవసాయ కూలీలే వున్నారు. ఈనాడు కూడా నాట్లు లేక పోవటంవల్ల కూలి లేక పస్తులు వుండి గంజి త్రాగుతూ ఇబ్బంది పడుతున్నారు. వారికి ఏ కోతల టైములోనో, నాట్లు టైములోనో రూ. 6/- లు రూ. 10 లు దొరికినప్పుడు మాత్రమే బ్రతుకుతున్నారు ఆ తర్వాత బ్రతికే అవకాశం లేదు. కనుక వారికి కార్తీక మాసములో పనిలేనప్పుడు వారికి రోజుకు కిలో బియ్యం చొప్పునయిస్తే బాగుంటుంది. అది ప్రభుత్వం ఇప్పటికి అయినా చేస్తుందా ? చేయదు, ఈరకంగా జరుగుతూ వుంటే ఈ ప్రభుత్వం చూస్తూ ఊరుకుంటున్నది. ఇది గ్రుడ్డిదా? రెండు కళ్లు వున్న ప్రభుత్వమా అని అడుగుతున్నాను. ఈ గ్రుడ్డి పరిపాలన యెంత కాలం అని అడుగుతున్నాను. ఈ అవినీతి పరిపాలనా యంత్రాంగంలో పేదవారు బ్రతకలేని పరిస్థితి వుంది. ముఖ్యంగా యిళ్ళ స్థలాల విషయం ఆలోచిస్తే జిల్లాకు ఎంతమందికి యిచ్చినారు? గ్రామాలలో యిల్లు లేని పేదవారికి యిల్లు, నీటి వసతి యిచ్చినారా ? అంటే ఎవరికి ఇవ్వలేదు. పైగా అక్కడ సరియైన హాస్పిటల్స్, చదువుకోవడానికి పాఠశాలలు ముఖ్యంగా లేవు. అంతేకాకుండా చాలా చోట్ల స్కూలు బిల్డింగ్సు లేక చెట్ల క్రింద చదువు చెప్పడం యీ విధంగా జరుగుతూ వుంటే యీ ప్రభుత్వం పేద ప్రజలకు సహాయం చేస్తున్నామని గుండె మీద చేయివేసుకొని చెప్పగలరా అని అడుగుతున్నాను. పేద విద్యార్థులకు మధ్యాహ్న భోజనం పెడుతున్నామంటారు ఇంతవరకు ఎవరికి పెట్టలేదు. వారికి ఉప్మా పెడుతున్నామంటున్నారు ఆ ఉప్మాలో పురుగులు వున్నాయి. ఆ పురుగులతోటి ముక్కవాసనతో కూడిన ఉప్మాలో వారు పొట్ట నింపుకోవలసిన పరిస్థితి వుంది.

గ్రామాలలో హాస్పటల్ సౌకర్యాలు లేవు. మచిలీపట్టణం హెడ్‌క్వార్టర్స్ ఆ మట్టుప్రక్కల 8 మైళ్ళ దూరంలో నా నియోజకవర్గం ఒక గ్రామంలో గర్భిణీ స్త్రీ అక్కడ ప్రసూతి వైద్యశాల సౌకర్యంలేక డెలివరీఅయి తల్లీ, బిడ్డ చనిపోవడం జరిగింది. అక్కడ హాస్పటల్‌లేని పరిస్థితి గురించి పరిపాలనా యంత్రాంగం యేమి చేస్తోంది ? దీనిని గురించి చాలా ఇవేదనతో మాట్లాడుతున్నాను. కనుక అన్నిచోట్ల ప్రసూతి వైద్యశాలలు యేర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా ప్రతి గ్రామంలో మరుగుదొడ్డి లేదు. తన మానాన్ని కాపాడుకొనే స్త్రీ గ్రామాలలో మరుగుదొడ్డిలేక సిగ్గు వదలి యే చెట్టు చాటునో, యే రోడ్డు సైడునో మలవిసర్జన చేసుకోవలసిన పరిస్థితి వచ్చినందుకు చాలా బాధపడుతున్నాను. నా నియోజకవర్గం చల్లపల్లిలో 14 సంవత్సరముల అమ్మాయి యెక్కడనో దొడ్డికి అని వెడితే అక్కడ నుంచి నలుగురు యువకులు

తెసుకొని పోయి మానభంగం చేశారు. ఈ విషయం తమ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఇటువంటి అన్యాయాలు జరుగుతూవుంటే యీ ప్రభుత్వం ఏం చేస్తుంటోంది. వినముక్తె విలో 20 సంవత్సరముల ఆమెను నలుగురు యువకులు మానభంగం చేసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఆమెను విక్టోరియా హాస్పటల్‌లో టెస్ట్ చేయిస్తే అది వాస్తవం అని తేలినప్పటికి ఆ కేసు నమోదు చేయలేదు. ఆ సబ్ యిన్‌స్పెక్టర్ ఏమి అయినాడు ? యీ పోలీసు డిపార్టుమెంటు వచ్చిందో ? ఏమి అయిందో ? నాకు తెలియలేదు. నేను ఒక తల్లిలాగ ఆవేదనతో మాట్లాడుతున్నాను. ఆమెకు మెదడు చెడిపోయి అనారోగ్యంగా చాలా బాధపడుతోంది యీ రకంగా అన్యాయాలు జరుగుతూవుంటే చెవిటివాని ముందు శంఖం ఊదిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఇన్ని అక్రమాలు, అవినీతి జరుగుతూవుంటే యీ ప్రభుత్వం ఎంతకాలం చూస్తూ ఊరుకుంటుంది ? స్త్రీ శాపం తప్పనిసరిగా పోదు అని మనవి చేస్తున్నాను. ఎన్నో గ్రామాలు డోర్ టు డోర్ వెళ్ళి వారి బాధలు చూసి ఆవేదనతో మాట్లాడుతున్నాను. యీ ఆసుపత్రులు రాష్ట్ర వ్యాపితంగా యెంతో అవినీతిగా యెన్నో అక్రమాలతో నిలయమై పోయింది. అక్కడ బెడ్స్ లేవు. అక్కడ యిది వరకు రొట్టె యిచ్చేవారు. అది కూడా యివ్వడం లేదు. బెడ్స్ లేక క్రింద చాపలు వేస్తున్నారు. పేదవారికి యిళ్లు కట్టించినారు. ఆ కట్టించిన యిళ్ళకు సిమెంటు కొరత యేర్పడింది. అందువల్ల ఆ యిళ్ళు కూలిపోయిన వారికి ఒక బస్తా సిమెంటు యిచ్చే దానికి పూనుకోవాలి. అస్పృశ్యత గురించి ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. దివి తాలూకాలో నెలమూర్ గ్రామములో ఒక సర్పంచ్ ఆయన గుడిలోనికి వెళ్ళి కొబ్బరికాయ కొట్ట డానికి వెడితే నీవు కొబ్బరికాయ కొట్టడానికి వీలులేదు, నీవు మాలవాడవు గుడిలో దేవుడికి కొబ్బరికాయ కొట్టడానికి యెవరు అధికారం యిచ్చినారని అతని గడియారం లాక్కొని కొట్టిన సంఘటన ఉంది. అంటరానితనం నిర్మూలిస్తామని చెప్పి వారికి రిజర్వేషన్స్ కూడా పెట్టినారు. ఏమి లాభం ? దానిని గురించి చర్య తీసుకోలేదు. ప్రభుత్వం సృష్టికి మంచి చేస్తేనే మంచి ఉంటుంది. లేకపోతే సర్వనాశనం అయి పోతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య : అధ్యక్షా, యీ బడ్జెట్టుపై గత నాలుగు రోజులు నుంచి చర్చలు జరుగుతున్నాయి. ఈ చర్చల సందర్భంలో ఒక ముఖ్యమైన విషయం చెప్పాలి. స్వపక్షీయులు, ప్రతిపక్షీయులు అనే భావంతో స్వపక్షీయులు యెంత మాట్లాడినప్పటికి ఆ స్వపక్షంలో మా కంటె యెక్కువగా వారికి ఇన్నటువంటి చాలా సంఘటనలు మన ముందు కనబడుతున్నాయి

ఎవరు ఏమి మాట్లాడినా, మనము రు. 650 కోట్ల రూపాయలకు ఆమోదాన్ని తెలుపుతున్న ఈ బడ్జెటు అందరికి చెందినటువంటిది అందరికి ఇందులో భాగముందని మేము గ్రహిస్తూ, అక్కడ ప్రజలు పడే బాధలను, బడ్జెటులో వున్న పరిస్థితులను సభావేదిక దృష్టికి తీసుకొని రావడం ఒక పరిపాటితప్ప, ఎవరినో ఒకరిని నిందించ

దానికి మా [illegible] బడ్జెట్ [illegible] కోట్లు [illegible] 40 కోట్లు అవసరం, [illegible] తీసుకొని వస్తూ, చక్కటి [illegible] బడ్జెట్ [illegible] అన్నారు మాట్లాడిన మిత్రులు బాగా మాట్లాడినారు. ఈ బడ్జెట్ [illegible] ఒకమాటలో చెప్పాలంటే 'దివాలాకోరు బడ్జెట్' అని చెప్పవచ్చు [illegible] జీవులు 80 పర్సెంటు గ్రామాలలో జీవిస్తున్నారు. వారు [illegible] పేదవర్గాల వారు. వారి సమస్యలపై [illegible] విద్య, వైద్యము, రోడ్లు, [illegible] మంచినీటి సరఫరా, గృహ నిర్మాణము, ఇతర చేతివృత్తులు సరియైన లేక జీవించెడివారున్నారు. వారిని కాపాడుటకు, ఆదేశంగా అరాచకాన్ని [illegible] పారద్రోలుటకు ఇపుడు నేను చెప్పిన సమస్యలకు సరిపడేవిధంగా బడ్జెటు లేనందువల్ల, దీనిని 'దివాలాకోరు బడ్జెటు' అని అంటున్నాను. అన్నిందిమీద పెట్టారు రవాయిని మీరొంతమాట అనవచ్చు విద్య మీద 13 కోట్లు పెట్టారు. ఎంతమంది పిల్లలకు చదువు చెప్పవలసిన అవసరముంది? పరిస్థితిని గమనించినట్లయితే బడ్జెటు లోపల ఇన్ని స్కూళ్లు లేవని బడ్జెటులో చెబుతున్నాము. స్కూళ్లు వున్నా, వుపాధ్యాయులు వుండరు. ఉపాధ్యాయులుంటే స్కూళ్లు వుండవు. ఈ రెండూవుంటే క్లాసులుండవు సీటు దొరకాలంటే డొనేషన్లు కావలెను. లేకపోతే సీటు లేదు. డొనేషన్ల పేరులో హత్యలు జరిగిన సంఘటనలున్నాయి, విద్యకు సరిపడేవిధంగా బడ్జెటు వుంటే సరిపోతుందని మామిత్రులు స్వపక్షములో వున్నవారు అంగీకరిస్తే మాకేమీ అభ్యంతరము లేదు. ఎందుకు అక్రమాలు జరుగుతున్నాయి? ఎందుకు చెట్లనీడ కూర్చొని చదువు చెబుతున్నారు? పాఠశాలలు లేక, పాఠశాలల్లో ఉపాధ్యాయులులేక, ఉపాధ్యాయులకు సీట్లులేక సతమతమవుతూవున్న పరిస్థితి ఎందుకు కలిగిందో పరిశీలన చేయాలని అడుగుతున్నాను. కాని ఎవరిమీద కక్షతో మాత్రం అడగడం లేదు. సరియైన బడ్జెట్ ఇదికాదని చెప్పడానికి ఇదొక నిదర్శన చాలు. వైద్యం మీద 2 1/2 పర్సెంటు ఖర్చుపెట్టి 6 కోట్ల జనాభాకు వైద్యం అందిస్తున్నామంటే అది ఏవిధంగా సరిపోతుందో తెలుస్తూనే వుంది. పరిస్థితి ఈవిధంగా వుంది. రోగానికి సరిపడే వైద్యం అందడం లేదు. బెడ్స్ లేవు, డాక్టర్లు లేరు. నర్సులు సమ్మె - వారూ లేరు, ఆరోగ్యానికి అనుకూలమైన వాతావరణము లేదని మన బడ్జెటు చెబుతున్నది. దానిని గురించి వివరాల్లోకి నేను వెళ్లదలచుకోలేదు. మిగిలిన సమస్యలపై సబ్జెక్టు వచ్చినపుడు మాట్లాడుతాను. రోడ్ల గురించి ఈ బడ్జెట్‌లో ఏవిధమైన ప్రొవిజన్ లేదు. రోడ్ల పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా వుంది, రోడ్లను బాగుచేయకుండా, గ్రామాలను బాగు పరుస్తామంటే లాభము లేదు.

ఇర్రిగేషన్‌కు రు 7 1/2 కోట్లు పెట్టి డెవలెప్ చేస్తామని అన్నారు. ఆంధ్ర దేశము అన్నదాత - రైతాంగానికి సరియైన వాతావరణం లేదు. 7 1/2 కోట్ల రూపాయలలో 3 1/2 - 4 1/2 కోట్లు ప్రత్యేకమైన వేతనాలమీద ఖర్చు కాగా, రు. 3 1/2 కోట్లతో ఇర్రిగేషన్ డెవలెప్ చేస్తామనే తాహతు, దమ్ము వుంటే వుండనీయండి. ఇక ఎంత

కాలము సాగుతుంది? ఒక మిత్రుడు చెప్పారు 35 ఏండ్ల నుండి ప్రజలు మమ్ములనే ఎన్నుకొంటున్నారు అని అన్నారు. కాదన్ను. ప్రజలు ఎన్నుకోవడం వాస్తవమే. ప్రజలు మేల్కొనవలసిన అవసరమున్నది. ప్రజలు మేల్కొనకపోతే మీగతి ఏమౌతుందో, ఎక్కడ వుంటుందో తిరిగి పునరాలోచన చేసుకోవలసిన పరిస్థితి వస్తున్నది. ఒక మిత్రుడు మాట్లాడుతూ, ఇందిరాగాంధి పరిపాలనలో బాగా అభివృద్ధి చేశామని అన్నారు. చేసినదానికి కాదని చెప్పేవాళ్ళము కాదు. చేసింది చేసిందని ఒప్పుకుంటూనే, చేసినది ప్రజలకు - సామాన్య ప్రజలకు అందడం లేదని చేసినది ఉపయోగపడటం లేదని అంటున్నాను. ఉపయోగపడే సరిపోయే ప్లానులు సక్రమంగా లేవు వేరే ఉద్దేశముతో అనడం కాదు. కోటీశ్వరులను పెంచి పోషిస్తున్నారు. అవినీతిని లెక్కకు మించి పోషిస్తున్నారు. నిరుద్యోగాన్ని ప్రబలంగా పెంచి పోషిస్తున్నారు. కులాలను, ఉపకులాలను సృష్టిస్తున్నారు. అరాచకాన్ని పెంచి పోషిస్తున్నారు. రేప్‌లను పెంచి పోషిస్తున్నారు. 40 వేల కోట్ల రూపాయలు అప్పు కూడా ఇందిరాగాంధీ గారు చేశారు ఇది మరచి పోకూడదు, ఈ అప్పు ఎవరు తీర్చుకోవలెను? ఎవరికి చెందుతుంది? ఏ పేదవాడు బాగుపడుతున్నాడు? ఎన్నికల ప్రసంగాలుచేసి, బడ్జెటులో ఏదో విధంగా అంకెల గారడీచేసి, ప్రజలకు ఆశలు చూపి, అమాయకులైన ప్రజలచేత ఓట్లు సంపాదించుకొంటున్నారని చెప్పకతప్పదు. ఎంతకాలము ప్రజలు దీనిని నమ్ముతారో అంతకాలము ప్రజలు మీకు ఓట్లు వేస్తారు అంతవరకు అధికారములో వుంటారు. ఏదో ఒకరోజు పరాకాష్ట వస్తుంది. వస్తుందనే ఆశతో చెబుతున్నాను. ఇటువంటి దివాలాకోరు బడ్జెటును యింకా మేము బాగా చేస్తున్నామని, ఆత్మ సంతృప్తిగా వుందని, అమ్మగారు చెప్పిన ఆత్మ ప్రబోధములాగా ఆత్మ సంతృప్తిపడే విధానాన్ని ప్రజలకు మీరు కలిగిస్తున్నారు కాబట్టి, దాన్ని మేము ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో వుందా లేదా ప్రజలే దీనిని గ్రహించవలసిందిగా ఈ శాసనసభ వేదిక నుండి ప్రజలను అర్థిస్తున్నాను. ఈవిధంగా వుంటే దేశము బాగుపడదని చెబుతున్నాము. ప్రజలు గ్రహించిననాడు, వారి అదృష్టము బాగుంటే ఈ దేశము బాగుపడుతుందనే విశ్వాసముతో ఈ శాసన సభనుండి మాట్లాడుతున్నాను.

రైతుల గతి ఏమీ ఈనాడు? అమ్మబోతే అడవి, కొనబోతే కొరవి అన్నట్లుగా వుంది. ఎరువుల ధర ఇష్టము వచ్చినట్లు పెంచుకున్నారు. కరెంటు రేటు పెంచుతున్నారు. పురుగుల మందుల ధరలు విపరీతంగా పెరుగుతున్నాయి. వీన్ని అరికట్టే నాధుడు లేదు. అన్నదాత ఆంధ్రదేశము-ఆ అన్నదాతను కాపాడే ప్లాన్లు ఇందులో ఏమైనా వున్నాయా? ఏమైనా ప్లానులు బడ్జెటులో చూపించారా? రూపకల్పన వుందా? లేదు. అటువంటిది లేకుండా వాటిని పెంచుకొమ్మని ఇష్టము వచ్చినట్లు అమ్ముకొమ్మని, కొనుక్కొమ్మని, వాని నోటిలో మట్టి కొట్టి, ఉద్యోగస్తుల కొరకు టి.ఎ, డి.ఎ లు పెంచడానికి ఈ బడ్జెటులో పెంచుతూ, ప్రజలమీద పన్నుల భారం ఈనాడు 40 కోట్లు పెంచారు. శాశ్వతంగా పన్నులు వేస్తే తప్ప, 34 కోట్లు లోటు బడ్జెటును పన్నులు

వేయకుండా ఎట్లా పూర్తి చేస్తారని నేను అనుకుంటున్నాను. పన్నులు వేసే లేప్పుడు ఎట్లా కటు చేస్తారు ఇప్పుడు ... కాబట్టి ప... బడ్జెటు అని చెప్పి మీరు ...కు పోవడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. మీ ప్రయత్నాలు విఫలము కాకతప్పదని మనవిచేస్తున్నాను.

ఉస్మానాబాదు తాలూకా శాశ్వత కరువు ప్రాంతము. ఆ కరువు ప్రాంతానికి ఏమైనా ఆలోచన చేయడానికి ఇందులో ఏమైనా ... వుందా? ఆలోచన చేస్తే, కరువు ... ఈ బడ్జెటులో ... అంటే ఎక్కడయినా వుందా? లేదు. భూగర్భ జలాలు

... (బెల్)

అధ్యక్షా, మాకు దొరికింది ఇపుడే, అది కూడా 4 రోజుల తరువాత. నాకు టైం ఇవ్వాలి. మా ప్రాంతములో భూగర్భ జలాలు కావలెనని ఆఫీసర్లను తీసుకొని వెళ్ళితే, ఏదో ఒకచోట ఇస్తామని చెప్పారు. నాలుగు సంవత్సరాలుగా, ఎం.ఎల్.ఏ గా ప్రయత్నము చేస్తూ వుంటే, ఒక చోట కూడా భూగర్భ జలాలు బయటకు తీసి, వ్యవసాయానికి నీరు అందించే కార్యక్రమాన్ని నాలుగు సంవత్సరాలు అయిన తరవాత కూడా చేశారా? చేయడానికి సంకల్పిస్తారా? దానికి కేటాయించిన డబ్బు ఎంత? 2 కోట్లు రెండు కోట్లతో ఒక కోటి ఉద్యోగస్తులకు సరిపోతుంది. మరొక కోటి ఏమి చేస్తారు? వాళ్లకు కావలసింది స్వాహా అయిపోయే పరిస్థితి తప్ప, భూగర్భ జలాలు పైకి రావు అంతేకాకుండా, ప్రాజెక్టు కావాలని కోరాము సింగూరు ప్రాజెక్టు మంజూరు అయింది. 63 లక్షలు మంజూరు అయింది, నాలుగు సంవత్సరాలు తిప్పలుపడితే కాని ఇపుడు అది మూతపడింది లోయర్ మానేరు హైలెవెల్‌లోవున్న ప్రాంతాలకు లిఫ్ట్ ఇర్రిగేషన్ నుండి, శాశ్వత కరువు నివారణ కొరకు నీరులేని ప్రాంతాలకు ఒక కార్యక్రమం చేపట్టమని కోరితే, ఆ ముఖ్యమంత్రిగారు ఒప్పుకున్నారు, ఈ ముఖ్యమంత్రిగారు ఒప్పుకున్నారని అంటారు. అందరు ఒప్పుకోవడంలోనే వుంది, గాని, ముందుకు పోయే కార్యక్రమాలు లేవు. కరువు నివారణ కార్యక్రమము ఈ విధంగా వుంది. కరువు నివారించలేరు. కోటానుకోట్ల రూపాయలు ఎగకొట్టేవారున్నారు. ఆ ఎగకొట్టేవాళ్లకు, నిన్న 35 సంవత్సరాలకు మేల్కొని, ఈవాళ బిల్లు తీసుకొని వస్తారు. రోజు కోటి రూపాయలు సేల్స్‌టాక్స్ ఎగగొట్టేవాళ్లు ఈ దేశములో వున్నారు. రైతు మాల్‌గుజారి కట్టకపోతే వుస్తీలు, వాళ్ల ఆస్తులు జప్తుచేసే చట్టాలున్నాయి. ఇక చేతివృత్తుల గురించి ఒక మాట చెబుతాను.

గీత కార్మికులనుంచి మన రాష్ట్రానికి 218 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం వస్తున్నది. అందులో 40 కోట్ల ఆదాయము ప్రత్యేకంగా చెట్లు ఎక్కి కల్లు తీసే కార్మికులే ప్రభుత్వ బొక్కసానికి యిచ్చారు. అటువంటి కార్మికులు రాష్ట్రంలో 50 లక్షల

మంది ఉన్నారు. 10 లక్షల గీత కార్మిక కుటుంబాలు ఉన్నాయి. వారి బాగు కోసం మన ప్రభుత్వం ఏదో చేస్తుందని, చూస్తుందని అనుకున్నాము. ఆ గీతకార్మికులను ఉద్ధరించడానికి ఎన్నో చట్టాలు తీసుకువచ్చారు. కాని చట్టాల రూపంలో ఆ కార్మికులను దోపిడీ చేస్తున్నారు. ఈ చట్టాలలో పెట్టి కార్మికులను బంధిస్తున్నారు. కాని మీకు ప్రజలు ఓట్లు వేస్తున్నారు. అట్లా వేయనీయండి అటా ఎంతకాలం ప్రజలు ఓట్లువేస్తారో చూద్దాము. ఈగీత కార్మికులు వేలం పాడుకునేది రద్దుచేశారు. కాని స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత వారు చేసే గీతపని వారికి తల్లిలాంటిది. కాని మీకు కావలసిన డబ్బు కొరకు సారా దుకాణాలు వేలం వేస్తున్నారు. ప్రజల యోగక్షేమాలు మీకు అక్కర లేదు. ఏదో బహుకష్టం కొద్దీ గీత కార్మికులకు సొసైటీలు పెట్టుకోమని హక్కు యిచ్చారు. ఆ సొసైటీలు ఉన్నపుడు వేలం వేయవలసిన అవసరంలేదే ? కాని మీకు కావలసింది డబ్బు, డబ్బు, డబ్బు. సొసైటీల మీద 100కి 5 శాతం టాక్సు పెంచుతున్నారు. బయటవారు బీద కార్మికులు చేసినదానికి దోపిడీ అంటారు. వారిని దొంగలు అంటారు. కాని ప్రభుత్వం చట్ట రూపంలో ప్రజలను దోపిడీ చేసే విధానాన్ని ఏమంటారు? అందువల్ల యీ దోపిడీని సహించడానికి లేదు. మూడు వేల రూపాయల వరకూ అశాస్త్రీయమైన పన్ను ఈతచెట్టు మీద అమ్మకం పన్ను వేస్తున్నారు. ఇటువంటి పన్నుల విధానం పోయేవరకూ బీద కల్లుగీత కార్మికులకు ఏమీ లాభంలేదు. ఈ గీత కార్మికులు పన్నుల రూపంలో కోట్ల రూపాయలు యిస్తున్నపుడు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు యిచ్చే మాదిరే 10,000 రూపాయలు ఇన్సూరెన్సు రూపంలో యిచ్చే విధంగా యీ గీత కార్మికులకు 2,000 వేల రూపాయలు యిమ్మంటే కలెక్టర్లు, సోషల్ వెల్‌ఫేర్ ఆఫీసర్లు ఏమీ చెప్పడంలేదు, ప్రభుత్వం కూడా ఏమీ చెప్పడంలేదు. అందువల్ల యీ బడ్జెటులో యీ కార్మికులకు ఏమి సహాయం ఉందని దానిని అంగీకరించాలి. నాకు బడ్జటును అందువల్ల అంగీకరించడానికి మనసుపట్టడంలేదు.

మా కాంగ్రెసు పార్టీకి మెజారిటీ ఉంది కాబట్టి 250 మంది మా వైపు ఉన్నారని యిష్టంవచ్చిన పనులు చేసుకుంటామంటే అంగీకరించేది లేదు. ఇక వ్యవసాయ కార్మికుల విషయంలో యీ ప్రభుత్వం ఏమిచేసింది ? రైతులకు అన్నం దొరకడంలేదు. రైతు పండించే దానికి గిట్టుబాటు ధరలేదు. వ్యవసాయ కార్మికులకు సరైన జీతాలు యివ్వడం ఆ విషయంలో చేసిన చట్టాలు అమలు జరగడంలేదు. అంతేకాకుండా 60, 70 సంవత్సరాలకు పైబడి ఉన్న వ్యవసాయదారులకు, యితరులకు 100 రూపాయలు అయినా వృద్ధాప్యం పింఛను యివ్వాలి. కాని వారికిచ్చే 20 రూపాయలు కూడా అప్లికేషన్సు పెట్టుకున్నవారికి 100 మందికి 10 మందికి మాత్రమే యిస్తున్నారు. ఇకపోతే బీదవారికి యిళ్ళస్థలాలు యిస్తామన్నారు. కాని విడదీసి పాలించాలి అనే తెల్లవారి పరిపాలనను

జ్ఞాపకానికి తెస్తున్నారు. ఎందుకంటే బీదవారు ఉండే ఇళ్ళు 1000, 2000, 4000, 6000 రు.లు అంటూ ఎందుకు భేదం పెట్టాలి. ఈ బీదతనంలో కూడా తారతమ్యాలు ఉన్నాయా ? బీదవారికి సరైన యిళ్ళు ఉండకూడదా? కాంగ్రెసు పార్టీవారికి ఓటు వేసిన వారు ఎవరంటే యీ బీదవారే. కాని వారికి ఏమి చేస్తున్నారు? లేకపోతే యిలా అధ్వాన్నం పరిస్థితి ఎందుకు వస్తుంది ? బీదవారికి యిళ్లుకట్టుకోవడానికి 6,000 రూపాయలు యిచ్చి నపుడు అందులో 3000 రూపాయలు సబ్సిడీగాయిచ్చి మిగతా 3000 రూపాయలు కూడా సరైన కిస్తీలలో వసూలు చేసే ఏర్పాట్లు చేస్తూ వారికి ఉపాధి కూడా కల్పించాలి. అట్లా కాకుండా భూసంస్కరణల పేరుతో భూములు పంచుతున్నామనిచెప్పి చటాలు తెచ్చి భూస్వాములు ఎవరి పేరుతోనో వారి భూములు పెట్టుకునే సావకాశం కల్పించారు. భూస్వాములు ఆ భూములు ఏ కుక్క పేరుతోనో, నక్క పేరుతోనో, వారి బంధువుల పేరుతో పెట్టుకొని పేదవారికి భూములు పంచకుండాచేస్తున్నారు. ఈ విషయంలో సుప్రీమ్‌కోర్టు వారం ఆలోచించి సరైనతీర్పు యిచ్చింది. దానిని అమలుపరిస్తే కనీసం మిగులు భూమి 5, 6 లక్షల ఎకరాలు అయినా ఉంటుంది. బీదవారికి సేవచేస్తామని చెబుతూ యీ విధంగా ప్రభుత్వం చేస్తున్నది. ఇక మంచినీరు పరిస్థితి చూస్తే మా ప్రాంతంలో పశువులకు కూడా నీరు దొరకడం లేదు. మంచినీరు కొరకు నేను దిగిపోయిన ముఖ్యమంత్రి గారికి, యిప్పటి ముఖ్యమంత్రిగారికి ఎన్నో విజ్ఞప్తులు చేసాను. లెటర్సు వ్రాసాను. కాని మా ప్రాంతంలో ఒక గ్రామానికి కూడా 4 సంవత్సరాలనుంచి మంచినీటి సౌకర్యం కలుగజేయలేదు. మంచినీరు సప్లయి కూడా యివ్వలేని పరిస్థితి ఏర్పడిందంటే ప్రజలు ఆశలు అడియాశలు అయినపుడు ఒక విప్లవ ధ్యేయం వారిలో బయలుదేరిన నాడు తప్పకుండా దానిని యీ ప్రభుత్వంలోని వారు చవిచూసిననాడు, యీ భూస్వామిక పెట్టుబడి దారి విధానాన్ని, యీ దురాక్రమణ పద్ధతిని రైతులు కూలద్రోసి యీ రాజ్యాన్ని తమ చేతులలోనికి తీసుకునే పరిస్థితి వస్తుంది. లేకపోతే వారికి మంచి జరగడానికి సాధ్యం అవుతుందా ? మా కర్తవ్యము ఏమిటంటే యిపుడు పోరాటమే. ఎసంబ్లీలోనూ, బయటా కూడా పోరాటము చేయడమే. కాని కొంతమంది అధికార పక్షములో కూడా జయరాములు లాంటివారు నిజం మాటాడేవారు ఉన్నారు. అటాగే రాజారాం లాంటివారు ప్రతిపక్షాలవారు ఏమి పనులు చేస్తున్నారు అని అడిగేవారూ ఉన్నారు. కాని అధికార పక్షమువారు వారికి 250 మంది మెజారిటీలో ఉన్నారు కాబట్టి కలం, కానూన్ వారి చేతిలో పెట్టుకొని యీ అవినీతిని పెంచడం అనేది సిగ్గుచేటు అయిన విషయం కాదా ? ఈ విషయాలన్ని ఆలోచించాలని కోరుతూ నాకు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు అభినందనలు తెలుపుతూ శలవుతీసుకుంటున్నాను.

श्री शिवलाल : अध्यक्ष महोदय। वित्त मन्त्री जी ने जो वित्त प्रस्ताव सदन में प्रस्तुत किया है मैं उसका समर्थन करता हूं और कुछ समस्याओं को आपके द्वारा सदन की दृष्टि में लाना चाहता हूं। जो प्रस्ताव 28, 38 के लिए यहां रखा गया है इसमें बहुत से परिवर्तन दिखाया गया है। मैं इस प्रस्ताव के लिए वित्त मन्त्री को बधाई देता हूं। इसके साथ साथ यह कहना चाहता हूं कि हम ने हमेशा अपने मयानोफेस्टो में यह कहा है कि और यह नारा दिया की हम समाजवाद लाएंगे उसके अन्तगर्त गरीबी हटाना गरीबों को मकानात देना पानी की सहुलत देना, लाइट देना इन समस्यायों को लेकर यह बजट रखा गया है जब कोई अर्थव्यवस्था बनाई जाती है तो न केवल न सिर्फ देश की प्रगति ही देखी जाती बल्कि यह देखा जाता है कि प्रांतों में भी प्रगति हो। इस भावना से अगर देखा जाए तो सारे देश में आंध्र प्रदेश एक विशेष स्थान रखता है। इस गतिनिधि के अर्न्तगत हर गांव और हर डिस्ट्रिक्ट के लोगों कि यह इच्छा होती है कि हैदराबाद में रहे और नागरिक जीवन बिताएं। इन सब चीजों को पूरा करने के कई समस्याएं सामने आती हैं। हैदराबाद नगर में पानी की व्यवस्था ठीक नहीं है। लाइट की व्यवस्था ठिक नहीं है बरीबों को घर देना है। म्युनिसिपल कारर्पोरेशन की ओर से जो मास्टर प्लान बनाया गया है उसमें बताया गया है लेकिन आज हम देखते हैं कि इसको कार्य रूप देने के लिए बजट नहीं होता। योजनाएं बनाई जाती हैं लेकिन काम नहीं होता। हैदराबाद नगर में चन्द बस्तियों को छोड कर सारे का सारा नगर सलम नजर आता है। और इनमें जो गरीब लोग रहते हैं उनको किसी प्रकार की सुविधाएं नहीं है कि वह अपना जीवन सुख से बिता सके। मैं आपकी दृष्टि में इस चिज को लाना चाहता हूं कि अगर आप इस नगर की सुन्दरता को अच्छा देखना चाहते हैं तो इसके लिए ज्यादा बजट रखना चाहिए और ज्यादा काम करना चाहिए। हैदराबाद भारत के शहरों में पांचवे नम्बर पर है। हम इसको तरक्खी दे कर दूसरे या तीसरे नम्बर पर ला सकते हैं। इसके लिए वित्त सहायता होनी चाहिए।

पानी के विषय में मैं यह कहूंगा कि मांजरा का फरसट और सैकनड पूरा हो गया है। और 75 मिलियन ग्यालन पानी हमको मिल

रहा है । लेकिन हमारी जन संख्या के हिसाब से देखे तो मालूम होगा कि हर आदमी को 40 हजार ग्यालन पानी की जरूरत होती है । इसके लिए हमको 100 मिलियन ग्यालन पानी की जरूरत पडती है । लेकिन बजट को देखा जाए तो मालूम होता है कि चकवल 5 करोड रुपए ही रखे गए है । मैं समझता हूं कि कोई पांच साला योजनएं बनाई गई लेकिन वाटरवर्कस के बजट में कोई परिवर्तन नहीं हुआ । इसका नतीजा यह है कि शहर हैदराबाद में कई जगहों पर पानी नही मिल रहा है । खासकर गरीब लोगों को पिने का पानी नही मिल रहा है । खासकर मेरी कांस्टीटइन्सी कारवान और गोल्कुण्डा में जो कि एक एतेहासिक स्थान है और जहां से कि कोहिनूर निकला था वहां पर सिविक अमीनिटजि नहीं है । ड्रेनेज का सिसटम नहीं है । गोलकुण्डा और लगरहौज ही नहीं बल्कि दूसरे जगहों पर भी पानी की स्थिति खराब है । सारे हैदराबाद नगर में रात के दो-दो बजे तक गरीब लोग पानी भरते रहते हैं । ऐसी दशा में वह लोग अपनी रोटी कमाने कब जाएं । आंध्र प्रदेश में एक Sewerage system की स्थापना कि गई है । यह एक अच्छी बात है । मैं इसके लिए मन्त्री जी को बधाई देता हू और इनसे यह प्रार्थना हू कि उसकी योजनाओं को कार्य रूप देने के लिए ज्यादा से ज्याद बजट दें ।

यहां शिक्षा की जो अनेक समस्याएं है उसके विषय मैं कुछ कहूंगा । लैंडसिलिंग एक्ट के तहत बहुत सी जमीनों को Land Ceiling Act ने ले लिया है । आज हमारे प्राइमरी स्कूल हाई स्कूल और कालेज के लिए जगह काफी नहीं है जिसके कारण बच्चों को अडमिशन नहीं मिल रहा है । सिलिंग एक्ट के तहत इन जमीनात को सरकार अपने कब्जे में ले सकती है और लाईबरिरीज और कालेज के लिए यह जमीन थी जा सकती है । लेकिन सरकार ने कालेज खोलने के लिए यह शर्त रखी है कि एकलाख कारपस फनड में और दो लाख जनरल फनड में दिए जाएं । और जमीन भी दी जाए व दूसरे मुखामात पर यह किया जा सकता है लेकिन तेलंगाने में न तो इतना पैसा दिया जा सकता है और न ही जमीन दी जा सकती हैं । मेरी कासंटीटूयुनसी में प्राईमरी स्कूल हाईस्कूल और एक कालेज दिया गया हैं लेकिन वहां तक अकामिडशन का सवाल लड़कों को नहीं मिल रहा है । इस लिए मैं यह

कहूंगा कि लैंडमिलिंग एक्ट पर अमल करके जमीने हासिल करके खसेश उन जमीनात को शिक्षा के इस्सटूटयुशनस के लिए रेजरव कर दिया जाए। लाईबररीज क लेज और दूसरे इन्सट्टूयुट अच्छें ढंग से चलाने के लिए यह जमीन ली जा सकती है। यह ठीक है कि आप कालेज स्थापित करने के लिए इजाजत तो देते है लेकिन यह कनडिशन भी रखते हैं कि 1 लाख रुपये कारपस फण्ड में और 2 लाख रुपए जनरल फण्ड में जमा करना चाहिए। दूसरे इलाकों में अर्थ व्यवस्था ठीक है वहां के लोग यह पैसा जमा करवा सकते हैं। लेकिन तेलंगाने में ऐसा कोई इलाका नही है कि जहां के लोग इतना पैसा जमा करवा सके। मेरी कान्सटीटयून्सी में एक कालेज दिया गया है मैं इसके लिए हमारे शिक्षा मन्त्री जी को धन्यवाद देता हूं इसलिए कि कई जमाने के बाद ओल्ड सिटी में एक जूनियर कालेज मिला है। लेकिन 3 लाख रुपए की जो कण्डीशन लगाई गई है वह ठीक नहीं है। वहां तो ऐसे गरीब लोग रहते हे जो अपने बच्चों की फीस भी नहीं दे सकते। तो इस कण्डीशन को कहां से पूरा कर सकते हैं।

इसके साथ-साथ में एक और बात आपके सामने रखना चाहता हूं कि श्री अंजैया के जमाने में हिन्दी अकादमी की स्थापना की गृह और एसको 5 लाख का बजट तो रखा गया लेकिन कमसी तौर पर सिर्फ 1 लाख रुपए ही दियें गये यह रखम एक साल के लिये काफी नहीं हो सकती उसकी कई समस्यायें हैं। हिन्दी देश की राष्ट्र भाषा है यहां पर 90 प्रतिशत लोग हिन्दी को बोलते हैं। हैदराबाद की संख्या 25 लाख है उसकी आधी संख्या हिन्दी बोलती है जो हिन्दी के पिरयड होते हैं उन में निश्चित रूप से पढाई नहीं होती। इम्तेहानों में अगरीगेट मारक्स में हिन्दी सड नमबरात को काउंट नहीं किया जाता। आंध्र प्रदेश के इनफारमेशन डिपार्टमेंट से जो पत्रीका निकलती है और जिसके द्वारा आंध्र प्रदेश में जो काम होते हैं वह जनता तक पहुंचते हैं। मेरा

सुझाव यह कि हिन्दी में भी इपको निकालना चाहिये ताकि लोगों मच्ची भावनाएं मिल सके। ऐसा न होने से बहुत मे पढ़े लिखे लोग महरूम हो जाते हैं। मैं चाहता हूं कि यह पत्रिका फिर से निकाली जाए ताकि लोगों यह मालूम हो सके कि जो प्रोग्राम सरकार बनाती है इनका इम्पर्स मेन-टेशन हो रहा है कि नहीं। ऐसे डिपार्टमेंनट में आफीसर्स तो होते हैं लेकिन वह क्या काम करते है मालूम नहीं।

मैं आपसे प्रार्थना करता हूं कि आंध्र प्रदेश में लिंगवास्टिक माईनारिटिज के लिए भी कारपोरेशनस का होना चाहिए। और हिन्दी की उन्नति के लिए जो की राष्ट्र भाषा है योजनाएं बनाई जाए। यहां हिन्दी के 15, 16 कालेज है और 15 ता 20 अखबारात हिन्दी के निकलते है इसलिये मेरा सुझाव यह है कि यहां हिन्दी बोलने वालों क लिये एक युनर्वासिटी स्थापित की जाए ताकि हिन्दी बोलने वालों को इसका लाभ हो सके।

ला एण्ड आर्डर के विषय में मैं यह कहूंगा कि हमारी समस्याएं जटील से जटील बनती जा रही है जब कभी कोई एक्सीडेनट होता है तो पोलिस डिपार्टमेंट उसका इनफारमेशन नही रहता। सी आई डी क्या करती है वह भगवान जानते हैं या हम अच्छी तरह जानते है। इसको अच्छा बनाना है तो होम डिपाटमेंनट को बिशेंस ध्यान देना चाहिए।

सिविल सप्लाई के बारे में यह कहना चाहता हूं कि हैदराबाद नगर हजारों ऐसे गरीब लोग है जिन्हें राशन काड नही मिला। रोजाना यह लोग दफ्तर को जाते हैं लेकिन इनको किसी प्रकार का सहयोग नहीं मिलता। वहां प्रोपरश गार्डन्स मिलता है उनको कई कठि-

नाईयों का सामना करना पडता है। इसलिए मैं सुझाव दूंगा कि इन लोगों को क र्ड समय पर देने के लिये अलग डिपार्टमेंट खोलना चाहिए।

अन्त में मैं यह कहना चाहता हूं कि हमारे सामने जो समस्याएं है उनको हमारे मन्त्री महोदय दूरा करेंगे इसका मुझे पूरा विश्वास हैं। हमारे लिए एक ही प्राईमिनिस्ट्र है और वह है इन्धिराजी। दूसरी पार्टियों के पास कई केण्डीडेट है। लेकिन हमारे एक ही प्राईमिन्सिट्र है और वह भारत की जनता की भलाई के हर प्रोग्राम को पूरा करने के लिए हमेशा तैयार रहती है चाहे वह 20 सूत्री कार्यक्रम हो या 5 सूत्री कार्यक्रम हो। हमारी सरकार गरीबों की तकलीफों समझ कर उनको दूर करने के लिए हमेशा करती है। मुझे विश्वास है कि गरीबों के लिए मकान बनाने यह उनकी अर्थ व्यवस्था ठीक करने के लिये हमारी सरकार काम करेगी।

धूलपेट एक ऐसा मुकाम है जहां गरीब खारटी जानस रहते हैं जहां के लोगों ने हैदराबाद की आजादी के लिए अपना खून बहाया था। लेकिन आज वह लोग अपगा जीवन बडी मुशकिल से गुजार रहे हैं। अनकी सहायता के अच्छे ढंग से प्रोग्राम बनाना चाहिए ताकि वह लोग नई जिन्दगी गुजार सके। धूलपेट एक इतिहासिक स्थान रखता है लेकिन वहां के रहने वालों कि यह दशा है कि 60 70 गज के मकान में तीन-तीन चार-चार परिवार रहते हैं। वह लोग गणेश की मूर्तियां और मिट्टी की गुडियां बनाते है। उनको अगर मार्किटिंग की सहूलत मार्डन टेकनिक की सहूलत दी जाए तो यह लोग न सिर्फ हैदराबाद बल्कि सारे हिन्दुस्तान का मार्केट कवर कर सकते हैं।

मैं अन्त में यह आशा रखता हूं कि जो सुझावों मैंने दिए है इमपालमेंट करेंगे और कार्य रूप देगे।

आप ने मुझे समय दिया है मैं उसके लिए आपको धन्यवाद देता हूं।

(శ్రీ పి. ఎన్. రెడ్డి అధ్యక్ష స్థానంలో వున్నారు)

శ్రీమతి కె. ప్రభావతమ్మ (రాజంపేట): అధ్యక్షా, మీ చేత పిలువబడు. జిల్లా కొరకు ... నాకు కొద్ది సమయంలో రెండు ముఖ్య విషయాలు ప్రస్తావించదలచు కొంటాను. ఈ దుర్భిక్ష సమయములో ఎక్కువ బడ్జెటు ... మాట్లాడితే ... కొన్ని గ్రామాలలో వున్న ప్రెసింగ్ నీడ్స్ గురించి చెప్పక తప్పదు. మొదటి అవసరం త్రాగేనీరు. ఈనాడు ఓ సారి కడప జిల్లాకు వచ్చి చూస్తే అర్థం అవుతుంది. త్రాగడానికి నీళ్లు లేక పేద ప్రజలు కాని రైతాంగం కాని పడే అవస్థలు చూస్తే ఎవరికైనా కడుపు తరుక్కుపోయే పరిస్థితి. నీళ్లు కావాలంటే ఎంతో దూరం నుంచి ఆడవాళ్లు నెత్తి కుండలు, బిందెలు పెట్టుకొని నడుచుకుని పోతూంటే చూచే దౌర్భాగ్య స్థితిలో మనం ఉన్నామని చెప్పక తప్పదు. దాదాపు స్వతంత్రం వచ్చి 35 సంవత్సరాలు పూర్తి చేసుకుని 36 వ సంవత్సరంలో ప్రవేశిస్తుండే మనం మంచి నీరు ఇవ్వలేకపోతున్నామంటే - ఈ పరిస్థితిని మనం చక్కబెట్టుకోలేని నాడు ప్రజలలో మనకున్న విలువ, గౌరవం పోగొట్టుకుంటామనే భయం, ఆందోళన నాలో వుంది. మంచినీరు కోసం దాదాపు మూడు మాసాల నుంచి మాల్లాజిలో అనేక ఫోరమ్స్‌లో చెప్పకోగా చెప్పకోగా, ఈ వేళనే గోవర్ధన రెడ్డిగారు మా జిల్లాకు 30 లక్షలు కేటాయించినట్లు చెప్పినారు. నీళ్లు లేక బాధపడుతుంటే ఒక జిల్లాకు 30 లక్షలు కేటాయిస్తే దానితో ఎన్ని బోర్ వెల్సు వస్తాయో ఆలోచించండి. ఒక గ్రామంలో ఎన్ని బోర్‌వెల్సు వేసినప్పటికి ప్రభుత్వం ఫ్రీగానే వేస్తుంది. బావులు త్రవ్వినప్పటికి ఎటువంటి కంట్రిబ్యూషన్ లేకుండా త్రవ్వుతున్నారు. ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి స్కీము వచ్చేసరికి గ్రామ పంచాయితీ కంట్రిబూషన్ ఇవ్వాలని అడుగుతున్నాం. ఇదెంతవరకు సమంజసం? వారెక్కడ నుంచి తెస్తారు? ఇది ఏదో విధంగా మనం అమలుచేయలేకపోతే ప్రజలకు మన మీద వున్న విశ్వాసం పోతుందనే భయం కలుగుతోంది.

కంట్రిబ్యూషన్ సిస్టమ్ ఎందుకు వుండాలి? మంచి నీరు ఇవ్వటానికి మొదటు ప్రయత్నం చేయకపోతే మనకు అనేక కార్యక్రమాలవలన జరిగే మేలు ఏమిటనేది ఆలోచించాలి. కలెక్టరుగారు గాని, నేను గాని గ్రామాలలో తిరుగుతున్నపుడు మంచి నీరు అయినా యివ్వలేకపోతే మాకు మీరు చేసేది ఏమిటని ప్రజలు కలెక్టరును అడుగుతున్నారు. మేము ప్రతి సంవత్సరం చెబుతూనే వున్నాము. మార్చి నుంచి అక్టోబరు వరకు వర్షాలు పడడంలేదు. ఏ బంగాళాఖాతములోనో వాయుగుండం ఏర్పడితే గాలివాన తప్ప లేకపోతే చినుకు వుండదు. ఆ గ్యాప్ పిరియడ్‌లో లేబర్ ఓరియెంటెడ్ వర్క్సుని రైతులకే చూపించలేకపోతే రైతు కూలీలకు ఏమి చేయగలము? ఫామిన్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాగా డిక్లేర్ చేసి, ఫండ్స్ రిలీజ్ చేసి లేబర్ ఓరియెంటెడ్ వర్క్సు టేక్ అప్ చేస్తే తప్ప అక్కడున్న ప్రజలకు పని దొరికే అవకాశం లేదు. ఒకపూట తినడానికి కూడ తిండి లేక యిబ్బంది పడుతున్నారు. ఎసెన్షియల్ కమాడిటీస్, బట్టలు, పంచదార

వంటసామాను, కిరోసిన్, ఉల్లిపాయల కొరత కనిపిస్తున్నది. ఐఆర్‌డిపి డిపిఎపి క్రింద కొన్ని కోట్ల రూపాయలు పేదప్రజలకు సబ్సిడీ క్రింద యిస్తున్న విషయం తెలుసు. ఈ సబ్సిడీ ఎంతవరకు కరెక్ట్‌గా బెనిఫిషరీస్‌కి అందుతున్నది? ఎంత ఖర్చు అవుతున్నది ఆలోచించాలి. ఎన్నో విధాల ఖర్చు అయ్యే ఈ డబ్బును ఎసెన్షియల్ కమాడిటీస్ వైపు డైవర్ట్ చేసి సబ్సిడైజ్డ్ రేట్లకు ఎసెన్షియల్ కమాడిటీస్‌ని దొరికే ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం వుంది. కందిపప్పు రు. 5/లు నుంచి రు. 7/లు వరకు అమ్ముతోంది. ఐఆర్‌డిపి, డిపిఎపి ఫండ్స్‌ని డైవర్ట్ చేయాలని మేము చెబితే అది కేంద్ర ప్రభుత్వ స్కీములు అని చెబుతున్నారు. మన కష్టాలు వారికి చెప్పి కన్విన్స్ చేసి ఎసెన్షియల్ కమాడిటీస్ విషయములో సబ్సిడైజ్ చేయించుకొనవలసిన అవసరం వుంది. హాస్టల్స్ ఎస్. సి. ఎస్. టి. హాస్టల్స్ వున్నాయి. దీనిలో బి. సి. కోటా ఎంత వుందో ఆలోచించండి. హరిజనులు, బి. సి. తరగతులవారే కాక ఇతర కులాల వారు కూడ ఎంత అధ్వాన్న స్థితిలో వున్నారో ఆలోచించి వారికోసము కూడ కొంత కోటాను కేటాయించవలసిన అవసరం వుందని మనవిచేస్తున్నాను. దేశములో ఎవ్వరూ చేయని పని మన రాష్ట్రప్రభుత్వం ఇ. బి. సి. వారికోసం ఒక హాస్టల్‌ని ప్రారంభించి మంచి పేరు సంపాదించుకొనడానికి ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. హాస్పిటల్స్, తిరుపతి హాస్పిటల్ గురించి 2 సంవత్సరాలుగా చెబుతున్నాను. ఆపరేషన్ థియేటర్ క్రింద వుంది. రూమ్స్ మీదన ఉన్నాయి. మీదకు వెళ్ళటానికి లిఫ్ట్ లేదు. ఆపరేట్ చేసిన రోగిని మీదకు తీసుకువెళ్ళాలంటే అక్కడున్న వార్డ్ బాయిస్ మోసుకు వెళ్ళాలి అని రోగులదగ్గరనుంచి డబ్బు తీసుకొంటున్నారు. బడ్జెటు ప్రొవిజను చూపించి అక్కడ రాంప్ ఎందుకు వేయరు? రోగిని వారి మనుష్యులైనా తోసుకుపోవటానికి వీలు వుంటుంది. ప్రజలకు అవసరమైన పనులకు నిధులు కేటాయించుకొని ప్రజల అవసరాలను తీర్చవలసిన అవసరం వుంది. ఓల్డ్ ఏజ్ పెన్షన్స్. అడిషనల్ బెనిఫిషరీస్ కోసము ఓల్డు ఏజ్ పెన్షన్స్‌ని శాంక్షన్ చేయాలి. పెద్ద ప్రాజెక్టులు అయిన నాగార్జునసాగర్, పోచంపాడు నుంచి ఫండ్స్ డైవర్ట్ చేసి ఆ ఫండ్స్‌తో ఓల్డు ఏజ్ పెన్షన్ యిస్తే మనకు వచ్చే నష్టము ఏమిటో ఆలోచించి ఆ పద్ధతిలో మార్చుకొనడానికి అవకాశం వుంటుంది. ఎంత చేసినా ప్రజల కోరికలు పెరుగుతాయి. వారిలో అసంతృప్తి పెరుగుతుంది. ప్రజల కోర్కెలను తీర్చడానికి ప్రయత్నం చేస్తే వారిలో సంతృప్తిని మిగల్చడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుందని మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ జి. రామచంద్రరాజు (ఉండి) :- రెండు రోజులనుంచి మాట్లాడేవారి పేర్లలో నా పేరుకూడా వ్రాస్తూ కొట్టివేస్తున్నారు. మాట్లాడడానికి నాకు అవకాశము యివ్వనందుకు నిరసనగా వాక్‌ఔట్ చేస్తున్నాను.

(శ్రీ జి. రామచంద్రరాజుగారు వాక్ ఔట్ చేసిరి)

శ్రీ పి. బి. తిరుమలయ్య (వికారాబాద్) :- మాట్లాడడానికి నాకు కూడ అవకాశం ఇవ్వనందుకు నేను కూడ వాక్ ఔట్ చేస్తున్నాను.

(శ్రీ పి. బి. తిరుమలయ్య గారు వాక్ ఔట్ చేసిరి)

శ్రీ డి. వెంకటరెడ్డి (తాడిపత్రి) :- అధ్యక్షా, ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తున్నాను. చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా వుండగా ధర్మవరం తాలూకాలో 50 వేల ఎకరాలకు, తాడిపత్రి తాలూకాలో 50 వేల ఎకరాలకు ఉపయోగ పడేవిధంగా ఒక మాష్టర్ ప్లాన్ని తయారు చేశారు. అంజయ్యగారి ప్రభుత్వములో ప్రారంభోత్సవం చేయడం జరిగింది. రైట్ కెనాలుకు 60 లక్షలు కూడ మంజూరు చేశారు. నార్తు కెనాల్ని సర్వేచేయించారు. దానికి డబ్బు యింతవరకు బడ్జెటులో చూపించలేదు. రైట్ కెనాల్కు 60 లక్షలు యిచ్చి నార్తు కెనాల్ గురించి అనుకోక పోవడం అంటే సవతితల్లి ప్రేమగా వుందని మనవిచేస్తున్నాను. తాడిపత్రి తాలూకాకు 4 సంవత్సరాల క్రితమే ఒక డిగ్రీ కాలేజీ యిచ్చారు. జూనియర్ కాలేజి, డిగ్రీ కాలేజి షిఫ్ట్ సిస్టమ్లో నడుస్తున్నాయి. పిల్లలు చదువుకొనడానికి యిబ్బందిగా వుంటున్నది. ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్లో డిగ్రీ కాలేజి గురించి ఏమీ అలాట్ చెయలేదు.

1-00 p.m.

విద్యార్థులు చదువుకోటానికి అవకాశాలు లేకుండా వున్నాయి. తాడిపత్రి తాలూకాలో డ్రైవ్రైటింగ్ పరీక్షలు జరిగే కేంద్రం లేదు. వెంటనే అక్కడ కేంద్రం ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

ఆర్.టి.సి. బస్సులు బెంగుళూరు నుండి మన రాష్ట్రానికి ఆరు బస్సులు నడుస్తున్నాయి కాని మన బస్సులు మాత్రం రెండు వెడుతున్నాయి. ఇది సమంజసం కాదు. ప్రైవేటు బస్సులను కాన్సిల్ చేయడం అవసరం. అందువల్ల ఆర్.టి.సి. కి 50 కోట్లు నష్టం వస్తున్నది. ప్రైవేటు బస్సులను నడపడం అరికడితే మనకు నష్టం రాదు కనుక ఆ చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నారు.

మన రాష్ట్రంలో 70, 80 కార్పొరేషన్స్ ఏర్పాటు చేశారు. కార్పొరేషన్స్ చైర్మన్లకు కారు, పి.ఎ., బ్రహ్మాండమైన బంగళా ఏర్పాటుచేసి క్యాబినెట్ హోదాగల మంత్రి హోదా ఇచ్చారు. ప్రభుత్వం దూరదృష్టితో ఆలోచించి కార్పొరేషన్స్ను రద్దు చేసి ప్రజలు సుఖంగా వుండేట్లుగా ప్రజోపకార్యాలు చేపట్టాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

شری محمد ابراہیم خان ۔ (کرنول) جناب اسپیکر صاحب۔ جو بجٹ پیش ہوا ہے میں اسکی تائید کرتا ہوں۔ جو مسئلہ اس وقت مائناریٹیز کے تعلق سے ۔ اردو زبان کے تعلق سے زیر بحث اور جس پر گرما گرم بحث چل رہی ہے وہ بہت ہی اہم مسئلہ ہے آفیشیل لینگویج ایکٹ کے تحت جی۔او نمبر (۴) سنہ ۱۹۷۷ء میں جاری ہوا۔ اس کے تحت تلنگانہ کے تمام اضلاع کے علاوہ کرنول۔ کڑپہ۔ اننت پور اور گنٹور میں بھی اردو کو دوسری سرکاری زبان کی حیثیت سے تسلیم کر لیا گیا۔ اسی جی۔او میں کہا گیا تھا کہ اردو زبان بولنے والے سرکاری ملازمین تلگو ٹسٹ پاس کریں۔ اور اسکے لئے کچھ مدت دی گئی تھی وہ مدت ختم ہو گئی۔ اب پھر سے اس مدت میں توسیع کرنے کا مسئلہ زیر غور ہے۔ لیکن حکومت نے اپنی ذمہ داری کو سکریٹریز کے تفویض کر دیا کہ وہ اس پر غور کریں۔ انھوں نے فیصلہ دیا کہ اب اس مدت میں توسیع نہیں دیجائیگی اس تعلق سے ہم دیکھ رہے ہیں کہ کتنا احتجاج ہو رہا ہے۔ کیا ان کو نکال دیا جائیگا۔ کیا ان کو ترقی نہیں دیجائیگی۔ ان کا قصور صرف یہ ہے کہ ان کو جو موقع دیا گیا تھا اس سے انھوں نے فائدہ نہیں اٹھایا۔ اس تعلق سے میں کہوں گا کہ اس مدت میں مزید توسیع دینے کی ضرورت ہے میں اردو اکیڈیمی کا نائب صدر ہوں۔ اس لئے اس مسئلہ سے اچھی طرح واقف ہوں۔ اردو اکیڈیمی کے ڈاکٹر جیندر سری ولسنوا نے حکومت کو اس سلسلہ میں ایک مراسلہ لکھا ہے۔ اس فیصلہ پر نظر ثانی ہونا چاہئے اور مزید توسیع تلگو ٹسٹ پاس کرنے کے لئے دیجانی چاہئے۔ انھوں نے اس مراسلہ میں مدلل بحث اٹھائی ہے یہ آفیشیل لینگویج ایکٹ سنہ ۶۶ء میں پاس کیا گیا اور جب کوئی قانون بنایا جاتا ہے تو اسکو ریٹراسپکٹیو اثر نہیں دیا جاتا۔ وہ اردو داں ملازمین جن کا تقرر ۱۹۶۶ء سے پہلے ہوا تھا۔ ان کو تلگو ٹسٹ پاس کرنے کا لزوم عائد کرنا انصاف پر مبنی نہیں ہے سنہ ۱۹۶۶ء کے بعد جن ملازمین کا تقرر ہوا ہے ۔

ان کو یہ ٹسٹ پاس کرنا ہوگا۔ میں ایک اور چیز کہنا چاہتا ہوں کہ جن اردو داں ملازمین کی عمر (۴۵) سے متجاوز ہوگئی ہے ان کو بھی اس سے مستثنیٰ کرنا ہوگا۔ جن اردو داں ملازمین کا تقرر ۱۹۶۶ء کے بعد ہوا اور جن کے متعلق کہا جاتا ہے کہ انھیں تلگو ٹسٹ پاس کرنے کی پابندی ہے انھیں بھی ایک اور موقع دینا چاہئیے۔ اسی قانون کے تحت یا اسی رول یا قاعدہ کے تحت تلگو داں ملازمین کو بھی اردو ٹسٹ پاس کرنے کی پابندی ہے لیکن حکومت نے اس کی طرف اشارہ نہیں کیا۔ اگر کہا جاتا ہے ان اردو داں ملازمین کے تعلق سے جو تلگو ٹسٹ پاس نہیں کئے ہیں۔ جب اس طرح اشارہ کیا جاتا ہے تو پھر دوسری طرف بھی اشارہ کرنا چاہئیے تھا۔ اس لئے میں کہوں گا کہ جو مراسلہ اردو اکیڈیمی کے ڈائرکٹر حیدر سری واستوا نے حکومت کو بھیجا ہے اس پر ٹھیک طور پر غور کرنا حکومت کا فریضہ ہے یہ ایک سیاسی مسئلہ ہے اور سیاسی فیصلہ ہونا ضروری ہے۔ ہم اس مسئلہ کو سکریٹریز کے حوالہ نہیں کرسکتے اس مراسلہ میں جو چیف منسٹر صاحب کو بھیجا گیا اس تعلق سے مدلل بحث کیگئی ہے۔ اس لئے میں گذارش کروںگا کہ حکومت اور چیف منسٹر صاحب اس مراسلہ پر پوری طرح سے غور کریں۔ اور تلگو ٹسٹ پاس کرنے کی مدت میں توسیع دیجائے۔ اردو داں حضرات میں یہ ایک عام تاثر یہ ہے کہ کانگریس کے ماتنارٹیز کے ممبر مسلمانوں کے مسائل کو حل نہیں کرسکتے کیونکہ وہ اپنی پارٹی سے ڈرتے ہیں اور یہ کہ صرف اپوزیشن کے ممبر ہی ان کے مسائل کو حل کرسکتے ہیں۔ یہ غلط اندازہ ہے۔ ہماری پارٹی ہم کو پورا موقع دیتی ہے کہ ہم اپنے خیالات ظاہر کرلیں۔

حکومت کی جانب سے ایک مائناریٹیز کمیشن قائم کیا گیا۔ لیکن اس کا کوئی اسٹیٹوٹری موقف نہیں ہے جس کے فیصلے اسٹیٹوٹری موقف کے نہیں ہوتے چنانچہ کمیشن کی جانب سے ایک دو سفارشات حکومت کو پیش کی گئیں۔

لیکن ان سفارشات کا کیا ہوا معلوم نہیں۔ایک سفارش سے تو میں واقف ہوں وہ یہ کہ مائناریٹیز کمیونٹی کے وہ افراد جن کی سالانہ آمدنی (۸) ہزار روپیہ سے زائد نہ ہو ان کو بھی بیک ورڈ کمیونٹی میں شامل کیا جائے۔اور جو پبلک سروس کمیشن اور امتحانات میں کمیونٹی کو دئے گئے ہیں۔انھیں بھی دئیے جائیں۔اس ایک سفارش سے میں واقف ہوں۔لیکن حکومت نے اس تعلق سے کچھ بھی نہیں کیا۔ایک عام تاثر مائناریٹی کمیونٹی میں یہ ہے کہ ایکزیکیٹو باڈیز۔لیجسلیٹو کونسل اسمبلی اور سروسیز اور دوسرے شعبوں میں آبادی کے تناسب کے لحاظ سے مائناریٹی کمیونٹی کو موقع نہیں دیا جاتا۔ان میں اس تعلق سے ایک قسم کی بد دلی ہے۔حکومت کو چاہئیے کہ انھیں اس قسم کے شکایتوں کا موقع نہ دے۔

اردو اساتذہ کی جو جائدادیں اردو مدارس میں ہیں ان پر اردو اساتذہ کا تقرر نہیں کیا گیا۔مجھے اس سلسلہ میں عرض کرنا یہ ہے کہ اب جب کہ خود اردو بولنے والوں کی تعداد اور انگلش میڈیم یا تلگو میڈیم میں تعلیم حاصل کرنے کی طرف راغب ہے تو پھر شیڈولڈ ٹرائبس۔شیڈولڈ کاسٹس یا بیک ورڈ کلاسس کے لوگوں سے (جن کے لئے اردو اساتذہ کی جائدادوں کے لئے ریزرویشن رکھا گیا) یہ توقع رکھنا کہ وہ لوگ اردو اساتذہ کی جائدادوں کے لئے آئینگے ناممکن ہے۔اسکے لئے روسٹر سسٹم پر عمل آوری کرنا غلط بات ہے۔اس لئے ان اردو اساتذہ کی جائدادوں کو فلپ کرنے کے لئے اکیشن دینا ضروری ہے۔

دوسری چیز مجھے عرض کرنا یہ ہے کہ گزشتہ بجٹ میں کہا گیا تھا کہ ایک مائناریٹیز فینانس کارپوریشن قائم کی جائے گی۔لیکن اس پر ابتک عمل آوری نہیں ہوئی۔جب آپ نے وعدہ کیا ہے تو اس پر عمل کرنا ضروری ہے۔اگر عمل آوری نہ ہوسکے تو اسکی وجوہات بتانا ضروری ہے۔

Sri Ibrahim Khan ((Kurnool):- Now, I am going to tell about the Rayalaseema Region, Sir. It is a well-known fact that it is a backward region. There is the budget for the whole State. But when the question of expenditure come, the Rayalaseema region does not get its proportionate share. There are very many welfare programmes and schemes. They are really commandable. But the amount that has to be spent on welfare schemes and programmes in the entire Rayalaseema region is not proportionate. That is the feeling. Some of my friends were telling me that it would be better if we have a separate Budget for Rayalaseema, even though I did not support it. But, what I say is let us not give room for such complaints from this area. However, the welfare programmes and schemes really commandable. My party has to take up all the welfare programmes and schemes. We are having the International Drinking Water and Sanitary supply schemes. In the Rayalaseema Region, there is water problem. Many of the areas in the region, did not have proper water supply. Even the same case is there in my Town-Kurnool, where there is the population of more than 2 lakhs. Some more over-head thanks are to be constructed. The request is made by the Menicipality to the Government to grant the loan for this purpose. So far, nothing has been done. These are things which the Government has to take into account and see that no room is given for complaints.

I once again thank you for giving me this opportunity, Sir, and I support the Budget and take my seat.

శ్రీ జి. సైదయ్య (గజ్వేల్) :- అధ్యక్షా, వెనుకటికి ఏదో అంటారు, అడవిలో ఒక లొట్టిపిట వుంటే దాని పెదవులు ఎప్పుడు వూడిపడుతాయోనని ఒక నక్క ఎప్పుడు తిందామా అని ఎదురు చూస్తే వుండేదట. అటాగే నేను 29 నాడు ఎప్పుడు మాటాడాలా అని పేరు యిస్తే పేరు వస్తుందేమోనని రోజూ అసెంబ్లీలో కూర్చుని మా ఆపద హరిజనుల ఆపద చెప్పుకుందామనుకుంటే యిప్పటికి పేరు వచ్చింది. ఇది ఐడితే వున్నవాడిదే బత్తే అన్నట్లుగా వుండి. మూడు నాలుగు రోజుల క్రింద పేరు యిస్తే మూడు, నాలుగు నెంబరున నా పేరు వున్నా రాలేదు.

చైర్మన్ :- నెంబరు అంటూ వుండదు, అసలు విషయం చెప్పండి.

శ్రీ జి సైదయ్య:- మా ఫైనాన్స్ మినిష్టరుగారు తెచ్చిన డిమాండును హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. మా గజ్వేలు తాలూకా వెనుకబడిన ప్రాంతం. రైతుల పరిస్థితి ఏమీ బాగా లేదు. గ్రామాల్లో త్రాగడానికి నీరు దొరకడం లేదు, వర్షాలు లేవు. వేసిన నార్లు ఎండిపోతున్నవి, గజ్వేలు తాలుకాకో 20 సంవత్సరాల నుండి నేను ఎం.ఎల్.ఏ. గా వున్నాను. గజ్వేలులో బస్సు స్టాండు లేదు. ప్రజలు ఎండలో ఎండి, వానలో నాని చలిలో ఏడుస్తున్నారు. ప్రభుత్వమువారు దయ చూపాలి. యిది ప్రజల సమస్య. పిల్లలతో ప్రయాణికులు గోస గోస అవుతున్నారు. 20 సంవత్సరాల నుండి చూస్తున్నాను. నేను కొన్ని తాలూకాలు జిల్లాలు చూశాను. బస్ డిపోలు వున్నవి, ఎక్స్ప్రెస్, పాసింజరు బస్సులు పోతున్నవి. మా వద్ద కావలసినంత డిమాండు వున్నప్పటికీ బస్సులు వుండడం లేదు బస్సులకంటే లారీలే నయం అనిపిస్తుంది. బస్సులు అందుబాటులో వుండడం లేదు. ఇదివరకు ప్రజ్ఞాపురములో వున్న బస్సు స్టాండును ప్రక్కన కట్టారు, అక్కడ చెట్టు లేదు, గుడిసె లేదు. కండక్టరు వుంటాడు 8, 9 గంటలు అయ్యేవరకు వెళ్ళిపోతాడు, ఎవరైన పాసింజరు వుంటే నిలవడానికి నీడ లేదు, పడుకోడానికి గుడిసె లేదు. అందుకని పాత బస్ స్టాండు అయిన ప్రజ్ఞాపురములోనే బస్సు ఆపాలి. అక్కడనే లారీలు, బస్సులు ఆపుతున్నారని బాపురెడ్డిగారు కలక్టరుగా వున్నప్పుడు దానిని మార్చాడు, అప్పుడు నేను దవాఖానాకో వున్నాను. అక్కడనే బస్ స్టాండు పెడితే బాగుంటుంది. అదే విధంగా గజ్వేలులో బస్ స్టాండును కట్టాలని ఫైనాన్స్ మినిష్టరుగారికి చెబుతున్నాను. మా గజ్వేలు తాలూకాలో ఒక కాలేజి వచ్చింది, కాని స్కూల్ పిల్లలకు కష్టం అవుతుంది, రెండు ఒకదానిలోనే వుండటం వల్ల. దాని గురించి ఆలోచించాలి. ఇదివరకు 400 రూపాయల చొప్పున గుడిసెల గురించి యిచ్చారు. హరిజనులకు, గిరిజనులకు 400 రూపాయలు ఎప్పుడో అయిపోయినవి, తరువాత వేయి రూపాయలు యిస్తామన్నారు, అందుకని మినిష్టరుగారిని కోరేదేమంటే, మొదట యిచ్చిన 400 రూపాయలు పోను, మిగతా 600 రూపాయలు వారికి యిస్తే తృప్తి వుంటుంది. అది యివ్వాలి. వేయి, రెండు వేల రూపాయల యిండ్లను కాంట్రాక్టర్సుకు డబ్బు యివ్వకుండా వారికే యిస్తే వారే పని చేసుకుంటారు, యిల్లు కట్టుకుంటారు. గజ్వేలులో యిండస్ట్రీ పెటాలి, కాలేజి పెటాలి. అప్పుడే ప్రజలు తృప్తి పడుతారు. మాది వెనుకబడిన తాలూకా. జాగలకు పట్టాలు యిచ్చే విషయం వుంది. సర్టిఫికెటు రావాలంటే తహసిలు ఆఫీసుకు పోతే అగ్గిమంటగా వుంది, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఎక్కడ చూచినా పార్టీలు ఏర్పడి, వాడు ఎం.ఎల్.ఏ. మనిషి, వీడు ప్రెసిడెంటు మనిషి, వాడు కాంగ్రెస్ వీడు కమ్యూనిస్టు అని కొట్లాటలు పెడుతూ వుంటే హరిజనులకు, వెనుకబడినవారికి సరైన సర్టిఫికెట్లు [illegible] లేదు. వారికి సర్టిఫికెట్లు

యిచ్చి రిజిస్టరు చేస్తే బావి త్రవ్వుకుంటామని వారు మిడుకుతున్నారు. అందుకని వారికి తొందరగా పట్టాలు ఇచ్చే కార్యక్రమం చేయాలి.

ఈనాడు ఇళ్లస్థలాలు ఇస్తున్నారు. అవి ఊరికి 2 3 మైళ్ల దూరంలో ఇస్తున్నారు. ఆ విధంగా కాకుండా ఊరికి దగ్గరగా ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. వారు ఇళ్లు కట్టుకొనుటకు 2 లేక 4 వేలు అయినా ఇవ్వాలి. ఈనాడు సిమెంటు ధర, కూలీ రేట్లు-అన్ని వస్తువుల రేట్లు విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి. అందుచేత ఇంటికి 4 వేలు అయినా ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు లంచగొండితనం విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. ఎవరు ఎక్కడికి పోయినా డబ్బు లేనిదే ఏ పనీ చేయడం లేదు. ఈ లంచగొండితనం పోయేట్లు లేదు. దానిని అరికట్టుటకు ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. డబ్బులు ఇస్తేనే పట్టాలు ఇస్తున్నారు ఇది దైవానికే ఎరుక. ఈనాడు హాస్టల్సుకు కూడా మంచి బియ్యం రావడం లేదని చెబుతున్నారు. వారికి మంచి బియ్యం లభ్యమయ్యేట్లు చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా రేషను షాప్సులోకి మంచి బియ్యం రావడం లేదని డీలర్సు చెబుతున్నారు. డీలర్సు దగ్గర ప్రజలెవ్వరూ ఆ కరాబు బియ్యాన్ని కొనడం లేదని వారు మొత్తుకుంటున్నారు. ఆ బియ్యం ఎక్కడినుంచి తీసుకొని వస్తారో ఎవరికి అర్థం కావడం లేదు. కాబట్టి రేషను షాప్సుకు మంచి బియ్యం సప్లయి అయ్యేట్లు చూడాలని మనవిచేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, తమకు నేను ఇప్పుడే మనవిచేసుకొంటున్నాను నాకు సోషల్ వెల్ఫేర్ డిమాండు సమయంలోను, ఎడ్యుకేషను డిమాండు సమయంలోను మాట్లాడుటకు టైము ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను హరిజనులమీద పగబట్టకుండా హరిజన శాసనసభ్యులు కూడా మాట్లాడుటకు సమయం ఇవ్వాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :- అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటు మీద చాలామంది మిత్రులు మాట్లాడారు. శ్రీ ద్రోణంరాజు సత్యనారాయణగారు మాట్లాడిన ఉపన్యాసం విన్న తరువాత వారు మా పార్టీవారు లాగ కనిపించారు. వారు చాలా స్పష్టంగా చెప్పారు. వారు మాట్లాడిన దానితో నేను ఏకీభవిస్తాను. మేము బలపరచలేకపోతున్నాము. వారు బలపరిచారు. ఎందుకంటే వారు అధికార పార్టీలో ఉన్నారు కనుక. జగిత్యాల శాసనసభ్యులు మాట్లాడుతూ శివశక్తులు ఎక్కువ అయినాయని చెప్పారు. శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీగారు ఒక శివశక్తి. మీకు తెలుసు. మెదక్ జిల్లాలో బానుమతి పూజలు పూనుతున్నాయి. ఆ శివశక్తి దగ్గర వశీకరణ మంత్రం ఉంటుంది. దానిని మరుగు మంత్రం అంటారు. దానిని సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటువారు ఎరాడికేషను చేయాలని మిత్రులు చెప్పారు.

దేశంలో ఎన్ని తప్పులు చేసినా ప్రజలు మీకు ఎందుకు ఓటు వేస్తున్నారు మేడారం సమ్మక్క శివశక్తిగా పూనడంవల్ల జనం ఏ విధంగా పోతున్నారో ఆ విధంగా మీరు చెప్పే కల్లబొల్లి మాటలకు, దొంగ మాటలకు, అబద్ధపు ప్రచారాలకు నమ్మి మోసపోయి ఓట్లు వేస్తున్నారు. మీ అమ్మ చెప్పే మాటలకు, మీరు చెప్పే మాటలకు, కొత్త సూత్రాలకు, పాత సూత్రాలకు నమ్మి మోసపోయి ఓట్లు వేస్తున్నారు

శ్రీ పి. జి. ఎల్. ఎస్. చౌదరి : శ్రీ జంగారెడ్డిగారి మాటలకు నేను అభ్యంతరం చెప్పడం కాదు కాని సభా సాంప్రదాయాలకు అనుసరించి అన్‌పార్లమెంటరీ మాటలు వాడడం మంచిది కాదు. అబద్ధం అనే మాట అన్‌పార్లమెంటరీ. అలాగే దొంగ అనడం చాలా తప్పు అది ఏ పార్టీవారు చెప్పినా మంచిది కాదని మనవిచేస్తున్నాను, దయచేసి ఆ మాటలను ఎక్స్‌పంజ్ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :- స్పీకరుగారు అది అనుచితం అని భావిస్తే తీసివేయడానికి నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు నేను దొంగమాటలు అన్నాను కాని దొంగ అనలేదు. మేము ఏమైనా మాట్లాడితే మీకు ఎందుకు బాధ కలుగుతుంది.

Mr. Deputy Speaker : I will look into it.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :- గౌరవసభ్యులు మాట్లాడేప్పుడు జనతా పార్టీ ప్రభుత్వం ఏమి చేసిందో చెప్పాలని అన్నారు. మా సంగతి వదలిపెట్టండి. మీరు ఏమి చేసారో చెప్పండి. మేము ధరలను స్థిరీకరించాము. మేము ఫుడ్ ఫర్ వర్క్ ప్రోగ్రాం పెట్టాము గ్రామగ్రామానికి మంచినీరు ఇస్తామని ఒక్కొక్క సంవత్సరానికి రు 8 కోట్లు యిచ్చింది మా జనతా ప్రభుత్వం. మీరు ఏమి చేసారు ? నా చీర బాగోలేదని చెప్పడం కాదు, నీ చీర బాగున్నదా ? నా చీర సంగతి నీకు ఎందుకు ? నీ చీర సంగతి నీవు చూసుకో. మీరు ఏమి చేయలేకపోయినా ఏమీ ఫరవాలేదన్న మాట. మీ మంత్రులు ఇప్పుడు సభలో ఉన్నారా. 30 మంది మంత్రులు క్యాబినెట్‌లో వుండగా ఇప్పుడు సభలో ఒక్కరు మాత్రమే ఉన్నారు. సచివాలయం విలాస యాత్రగా మారింది. మంత్రుల దర్శనం కోసం పోతే గంటసేపు కూర్చోవాలి. వారి ఛాంబర్‌లో కూర్చుంటే గాజుల చప్పుడు, మల్లిపూవుల వాసనకు కమ్మగా నిద్ర వస్తున్నది. ఇది సచివాలయంలో జరుగుతున్న నాటకం. ఇది మన మంత్రులు చేస్తున్న నాటకం. ఇదేనా మీరు చేసింది ? ఇదేనా మీరు ప్రభుత్వానికి ఇచ్చేది ? దీనికి రుజువులు కావాలంటే రుజువులు ఇస్తాను. ఈ విధంగా మీ మంత్రులు ప్రవర్తిస్తూ ఉంటే మీరు ఏమి చేస్తున్నారని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ బి. రామారావు : పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డర్. వారు మాట్లాడేప్పుడు విమర్శించవచ్చును కాని అది సహేతుకమైన విమర్శగా ఉండాలి. వారు ఈ పార్టీని దుయ్యబడుతూ వారు ఏమి మాట్లాడుతున్నారో తెలియని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. ఇది భావ్యం కాదు. సచివాలయాన్ని ఏదో విధంగా చిత్రీకరించారు జంగారెడ్డిగారు. పెద్దలు, వారిని నేను విమర్శించడం మంచిది కాదు. సభలో హుందాగా మాట్లాడితే బాగుంటుంది కనుక జంగారెడ్డిగారు సచివాలయాన్ని గురించి మాట్లాడిన మాటలను రికార్డునుంచి తొలగించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టరు డిప్యూటీ స్పీకరు : జంగారెడ్డిగారూ మీరు రేపు 10 నిమిషాలు మాట్లాడవచ్చును. ఇప్పుడు మెడికల్ అండ్ హెల్తు మినిస్టరుగారు ఒక స్టేట్‌మెంటు చేస్తారు.

STATEMENT BY THE MINISTER FOR MEDICAL AND HEALTH

re: Call off of the strike of the Nurses in the State.

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్ : అధ్యక్షా, నర్సెస్ అసోసియేషన్ తెలంగాణా రీజియన్ నర్సెస్ అసోసియేషన్ ఆంధ్రా రీజియన్ ; other Nurses Associations and ప్రభుత్వం మధ్య జరిగిన చర్చల పర్యవసానంగా రేపటినుంచి స్ట్రయికు కాల్ ఆఫ్ చేస్తున్నారు. అది సభవారికి మొదట చెప్పాలని అది ప్రెస్‌లో ముందు వస్తే బాగుండదని చెబుతున్నాను. ఈ రిటెన్ స్టేట్‌మెంటు, డిటెయిల్డు స్టేట్‌మెంటు రేపు ఈ సభకు తెలియజేస్తాను.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు : మెడికల్ ఎంప్లాయీస్ కూడా ఈ రోజునుంచి నిరసనదీక్ష, 10వ తేదినుంచి సమ్మె చేస్తామని మీకు నోటీసు ఇచ్చారు. చర్చిస్తున్నారు. కనుక మీరు ఏర్పాటుచేసిన హైపవర్ కమిటీకి ఈ డిమాండ్సు అప్పగిస్తే సమస్య లేకుండా ఉంటుంది, పరిష్కారం కుదురుతుంది. కనుక ఆ సమస్యను ఆ కమిటీకి నివేదించే ఏర్పాటు చేయాలి

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్ :- వారి జనరల్ సెక్రటరీ శ్రీ రామచంద్రా రెడ్డిగారు ఉదయం కలిసారు. అది కూడా వారితో కూర్చొని మాటాడి పరిష్కారం చేయాలనే ప్రభుత్వం ఆలోచనలో ఉంది.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :- అధ్యక్షా, కట్ మోషన్సుకు టైము 6 గంటల వరకు పెటారు. ఇంతవరకు బడ్జెటు పుస్తకాలు రాలేదు. ఇంతవరకు స్టేట్‌మెంటు కూడా రాలేదు కనుక రేపు ఉదయం 9 గంటలవరకు ఎక్స్టెండు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :- ఎక్స్టెండు చేస్తాము.

re : Party position in the Assembly

ANNOUNCEMENT

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :- నేను ప్రామిస్ చేసిన ప్రకారం పార్టీ పొజిషన్ ఎనౌన్సు చేస్తున్నాను పార్టీ పొజిషన్ కావాలని సభ్యులు అడిగారు అది చదువుతున్నాను

ఇందిరా కాంగ్రెస్ సభ్యులు	...	254
సి. పి. ఐ (ఎం)	...	8
లోక్‌దళ్ సభ్యులు	...	7
సి. పి. ఐ పార్టీ	...	6
జనతా పార్టీ	...	5
భారతీయ జనతా పార్టీ	...	3
మజ్లిస్	...	3
ఇండిపెండెంట్లు	...	7

ఇండిపెండెంటు సభ్యుల పేర్లు కూడా చదువుతున్నాను.

1. శ్రీ ఎం. బి. పరాంకుశం.
2. శ్రీ ఎల్. నారాయణ.
3. శ్రీ ఓ. హెచ్. పెడ్రో.
4. శ్రీ బి. వెంకటేశం శర్మ.
5. శ్రీ ఎం ఆదెయ్య.
6. శ్రీ సి. నారాయణ.
7. శ్రీ జి. వి. రత్తయ్య.

వేకెంటు : 2 స్థానాలు.

నామినేటెడ్ మెంబరు పెడ్రో ఇండిపెండెంటు సభ్యులు.

Mr. Deputy Speaker :- Now the House stands adjourned to meet again at 8-30 a. m. on 6-8-1982.

Then the House adjourned to meet again at 8-30 a.m. on friday the 6th August, 1982.